

Katolički list

Zvonik

GOD. XX. BR. 10 (240) Subotica, listopad (oktobar) 2014. 150,00 din

20 godina vjeran Vama!

Đakon vlč. Siniša Tumbas Loketić s kolegama bogoslovima

Zlatna harfa u Somboru i predstavnici zbor

Godišnji koncert HKC-a "Bunjevačko kolo" i OKUD-a "Mladost"

Hodočašće u Mariju Bisticu

Proštenje sv. Terezije Avilske u katedrali

Svi sudionici Zlatne harfe

Kako me je *Zvonik* „osudio“

Od malena sam volio glazbu. Ona je bila moj put u Crkvu. I kada bih u nekom biblijskom štihu pisao svoje memoare, vjerujem da bih ih započeo riječima: „u početku bijaše glazba“. Nisam ni slutio da će ona postati sredstvo kojim će se Vječni Umjetnik lukavo poslužiti kako bi me zaveo. „Ti me zavede, Gospodine, i dadoh se zavesti, nadjačao me i svladao me“, kliče prorok Jeremija. Početak moje životne priče u Crkvi i s Crkvom nije bio iniciran nekim sakramentom, kako to uobičajeno biva, nije to bio ni susret sa svećenikom ili vjernicima... Sve je počelo zvukom. Zvukom zvona i orgulja. To su bili moji prvi „sakramenti“ susreta s Njim, bez da sam apriori išta o Njemu znao. To su bile Njegove „privatne objave“ meni, bez spektakularnosti, ali dovoljno zanosne da se u njima može prepoznati onaj koji stoji iza svega toga. Zvona i orgulje...

Zvuk prvih orgulja i zvona koja sam čuo u svom djetinjstvu umuknuo je jer su uništeni u ratu. Ali njihov mi božanski pjev i dalje titra u srcu kao prvi vjesnik mog svećeničkog poziva. Zvuk zvona za mene nikad nije bio samo udar bata u hladan mesing, ili tek pokazatelj vremena, već priča, bajka koja djetetu može biti bezbroj puta ispričana, ali svaki put je jednako nova i uzbudljiva. Njegova intonacija nije ista, koliko god me pokušali uvjeriti da je ona nepromjenjiva i određena težinom. Nije istina! Zvono zna pričati radosno, zna zapjevati, ali zna i jecati... Važno je zvone li nam crkve i bruje li milozvučno orgulje u njima, jer se Božji glas po njima može pretvoriti u glazbu negdje drugdje, u nečijem drugom djetinjstvu, i odrediti neslućene putanje.

Kada sam imao 10 godina, Bog je odlučio iskoristiti zvono i orgulje kako bi se sa mnom našalio i zacrtao moj put do vječnosti. Tada sam već svirao u svojoj župnoj crkvi, simpatičan drugima zbog svoje malenosti ali zaljubljen u ono što radim. Tadašnji župnik napisao je članak za tek pokrenuti list *Zvonik*, kojeg je naslovio: „Najmlađi orguljaš u Subotičkoj biskupiji“. Tada mi je *Zvonik* odzvonio! Izišao je tekst zajedno s mojom slikom desetogodišnjeg dječarca, a iznad natpis: „Novi mlado-

misnik“! Potkrala se tako inače nedopustiva pogriješka u pripremi lista, za koju ni dan danas nitko od uredništva nije dao ispriku. I zbilja, od ljudske greške u uređivanju, dogodio se pročki glas, ostvaren 15 godina kasnije. Eh, da je tu bio kraj Božjoj šaljivosti! Istom listu, koji me je prokazao i „osudio“ na ovo što jesam, postao sam urednikom!

I tako, od moje dječачke ljubavi prema zvonima, nastavio sam rasti sa *Zvonikom* koji već 20 godina ima jednaku zadaću – odzvanjati, buditi, pozivati, prenositi Božji glas... Zvona i orgulje... To je moja životna priča. Od orgulja do oltara, od zvona do *Zvonika*.

Dragi čitatelji, za mene je *Zvonik* više od tek 50 stranica papira. Nije savršen. Barem ja to mogu posvjedočiti svojim primjerom. Možda je daleko od onoga što bi mogao biti... Ali u jedno sam neprevrtljivo siguran, i svojim životom stojim iza toga: – u njemu i po njemu Bog govori i djeluje, pa čak i kad *Zvonik* griješi! Što će biti s njim u budućnosti, ne znam. Kao što i moja zvona iz djetinjstva nikad nisu zamuknula, iako ih više nema, vjerujem da ni *Zvonik* ne može nestati dokle god ima prostor u vašem srcu i domu. Čitajte ga i volite! Dragi liste, sretan ti 20 rođendan!

Tvoj mladomisnik i urednik

Iz sadržaja

Aktualno:

Blagdan Svih svetih
i Dušni dan5

Tema broja:

Sinoda biskupa
o obitelji6

Naš novi đakon

Siniša Tumbas Loketić ..15

Reportaža:

20 godina *Zvonika*24

Intervju:

Iskustva rastavljenih
i razvedenih28

Zlatna harfa 2014.38

Mladi:

Slavimo 20. rođendan
našeg *Zvonika*42

Kršćanski stav:

Plaši li nas
“multi-kulti”?47

Prihvaćanje Božje volje....49

Stoj uspravno, budi viši od drugih, navješćuj najvažnije stvari

Piše: o. Zlatko Žuvela, OCD

Zvonik je građevina koja stoji uspravno i viša je od drugih. Po onome što sadrži u sebi ima zadaću da poziva na molitvu i službu Božju. Kao sredstvo služi najmanje tri puta dnevno, za „Anđeo Gospodnji“, a pored toga u službi je i prije svake svete misne žrtve Gospodina našega Isusa Krista. Ponekad se s njega objavljuje prijelaz u Vječnost kojeg pojedinog člana Božjeg naroda. S ovim jednostavnim opisom jedne građevine, koja je sastavni dio naših crkvi i kapela, možemo predstaviti i list koji u ovom broju slavi svoj jubilej, dvadesetu godišnjicu izlaženja.

Zvonik se izgrađuje uspravno. To bi značilo da treba biti dostojanstven, prav. Potrebno je da ima jasnu vertikalu koja upućuje na Visine, na Boga. Mnoge tiskovine koje se nude ljudima današnjice daleko su od toga. U stvari one više slične onome što je sam Bog rekao zmiji: *Po trbuhu svome puzat ćeš i zemlju jesti sveg života svog!* (Post 1,14b). Toliko ima tiska koji je pun mračnih, trulih, prljavih, otrovnih, lažnih, psovačkih stvari koje kvare. Na proizvođače i konzumente takvih stvari možemo tako dobro primijeniti ove riječi sv. Pavla: *Jer često sam vam govorio, a sada i plačuci govorim: mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova. Svršetak im je propast, bog im je trbuh, slava u sramoti – jer misle na zemaljsko* (Fil 3,18-19). Daleko bila ta zemaljština od Zvonika. Nek bude prav, zdrav, i neka se ne daje savinuti. Mora ostati uspravan.

Također, Zvonik treba biti viši od drugih. To je povezano s ovim prvim. To jest, on treba odgovarati visini svoga zadatka. Bit će viši od drugih ako prione uz Božansku Mudrost, ako bude preporučena *darovima njezina nauka* (Mudr 7,14). Mnogo je suvremenog tiska postalo odvratno, nisko, bijedno i siromašno upravo zbog toga što ne mari za Mudrost Božju nego se po pretjeranom racionalizmu oslanja na često beskorisna znanstvena istraživanja, na slamu koja napunja ali ne siti, na dim koji zamagljuje ali ne rasvjetljuje. Nasuprot tome kada je nešto nadahnuto Božjim Duhom onda ono postaje sredstvo uzdizanja, preobrazbe i najintimnijeg sjedinjenja s Bogom. Duh Božji preobražava čovjeka. On ga uzdiže u visinu. Djelovanjem beskrajne dobrote presvetog Boga Oca duše bivaju podsjećane na božansko Biće i na njihov postanak od Njega, Izvora svakog bića kako bi k Njemu težile, ljubile Ga i time postigli svoju svrhu. Bog ne prestaje nadahnjivati na i za dobro. Pitanje je koliko se ta nadahnuća uspijevaju ostvarivati. Kolika se samo izgube zbog tromosti duša, njihove nemarnosti, nepažnje. Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić znao je govoriti: *Na nadahnuća pažnja!* Da bi Zvonik bio viši od drugih treba biti pažljiv na ono: ... što Duh govori crkvama! (usp. Otk 2,1-3,22).

Pored toga Zvonik treba poslužiti da se preko njega objavljuju važne, bitne stvari, ono što je upravljeno najvažnijem cilju zemaljske egzistencije, spasenju duša. Onaj koji vodi računa o bitnim stvarima dolazi do mnogo većeg mira i sna-

I. Markov

ge, dok se zamršen čovjek zapliće. A bitna stvar je molitva. Po molitvi tražimo mnoge stvari, jer čovjek je prosjak Božji (sv. Augustin). No, nije najvažnije tražiti darove od Boga, potrebno je tražiti samoga Darovatelja. Po molitvi se dolazi do susreta s Bogom. Zato Zvonik doziva u pamet uzvišenu molitvu „Anđeo Gospodnji“. A „Anđeo Gospodnji navješćuje Mariji“, a *Marija, koja po svom tijesnom sudjelovanju u povišestvu spasi se u sebi na neki način sjedinjuje i odražuje najveće istine vjere, i dok se o njoj propovijeda i dok joj se iskazuje štovanje, ona vjernike zove k svom Sinu, k njegovoj žrtvi, i ljubavi Oca* (Lumen gentium 65.) Zvonik dakle svojom službom vodi Euharistiju, izvoru i uviru sveg života Crkve.

Još je bilo spomenuto da se pomoću Zvonika ponekad objavljuje prijelaz u Vječnost kojeg pojedinog člana Božjeg naroda. Dok je naroda trebalo bi biti i Zvonika. On je dužan da u potpunosti izvrši svoju zadaću, sve dok sav Božji narod ne prijeđe iz vremenitog u Vječno.

Zato Zvoniku, uz tvoju obljetnicu, želimo ti da stojiš uspravno i da budeš viši od drugih. Želimo ti da budeš u službi Boga Svemogućega, da se po tebi navješćuju najvažnije stvari. Radeći tako odjek onoga što se u tebi nalazi neće se čuti samo po nepreglednim prostranstvima Bačke ravnice nego će odzvanjati u dušama i srcima ljudi.

Blagdan Svih svetih i Dušni dan

Po kršćanskoj tradiciji, koju prihvaćaju i mnogi nekršćani, dva dana u godini, 1. i 2. studenog vjernici se posebno sjećaju i u duhu povezuju sa svojim pokojnicima: to su blagdan Svih svetih i Dušni dan. Ne tek uspomena, nego i zapretana vjera u prekogrobni život i Božju nagradu daje pravi smisao ovim danima i onomu što u njima činimo.

Pod izrazom „svi sveti“, ne misli se samo na osobe koje su službeno proglašene svetima. Mnogo je veće mnoštvo onih koji nisu stavljeni ni na oltar ni u kalendar, a u životu su ostvarili velika djela ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Upravo te želi Crkva počastiti blagdanom Svih svetih. Takvih je zasigurno bilo i ima i u našoj blizini. Neupadljivi, zaboravljeni ljudi koji su savjesno obavljali svoj posao i dužnosti, često podnosili nepravde, pokorom i trpljenjem zadovoljili za svoje grijeha i svjedočili veliku požrtvovnost: majke, očevi, vrsni radnici svake ruke, liječnici, branitelji domovine i ljudi svih zanimanja... svi oni pripadaju množ-

Za života, brate, za života...

Želiš li usrećiti nekoga
kome želiš mnogo dobra,
učni to danas,
za života, brate, za života.

Želiš li darovati cvijet,
daruj ga danas s ljubavlju
za života, brate, za života.

Želiš li reći "Volim te"
svojim ukućanima
prijatelju bliskom ili dalekom?
Reci to za života, brate, za života.

Ne čekaj dok ljudi umru
da im očituješ dobrotu
da osjete Tvoju ljubav
za život, brate, za života to učini!

Bit ćeš veoma sretan
naučiš li dijeliti sreću
svima koje poznaš
za života, brate, za života.

Umjesto da posjećuješ groblja
umjesto da puniš grobove cvijećem
ispuni srca ljubavlju danas,
za života brate, za života.

Marija Rabatte

tvu svetih i njima je posvećen blagdan Svih svetih. Crkva poziva sve ljude da ih se sjete, da im se zahvale i preporučite. To je prvi smisao posjeta grobovima.

Današnje generacije su navikle blagdan Svih svetih zvati „danom mrtvih“, što je netočno! iz upravo iznesena sadržaja ovog blagdana. Nije točno ni s obzirom na vjernike, jer je kršćanska poruka da smrt nije kraj, nego samo prijelaz, „most“, mučno rađanje u novi život, život s Bogom „oči u oči“.

Prošlost, sadašnjost i budućnost – ove tri stvarnosti prožimaju naše ljudsko iskustvo vremena i povijesti. Prošlost je nepovratna, sadašnjost nam izmiče između prstiju, budućnost nedogledno otvorena. Cjelini života pripadaju sva tri vremena. Sjećanja na one koji su otišli s ovoga svijeta i misao na neupitnu isto takvu stvarnost za svakoga od nas živućega, stavlja uvijek iznova postavljano pitanje: čemu i što je naša egzistencija?

Svaki dan više ujedno je jedan dan manje. Umire djetinjstvo i rađa se mladost; umire mladost i dolazi starost.

Dan svih svetih kao i Dušni dan trebali bi nas podsjetiti da jedanput propušteno ne da se više nadoknaditi. Priлика je prokockana, slavlje propušteno, vrata zaključana. Svjetiljka života ne gori vječno, moram se pobrinuti za ulje dobrih djela. /sveti-juraj.com/

Izvanredna Sinoda biskupa o obitelji

Providonosna prilika za obnovu Crkve i društva

Privredio: *Andrija Anišić*

Godinu dana je trajala priprava za treću Izvanrednu sinodu biskupa. U tom razdoblju sve biskupske konferencije trebale su na temelju posebnog dokumenta i sastavljenih upitnika provesti ispitivanje „na terenu“ i „snimiti“ stanje u bračnim i obiteljskim zajednicama. Nakon što je to učinjeno, sastavljen je radni dokument na temelju kojega su biskupi od 5. do 19. listopada ove godine u Vatikanu, na sinodi, razgovarali i raspravljali o aktualnim problemima i gorućim pitanjima vezanim uz suvremenu obitelj. Okvirna tema bila je: „Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije“.

Svečani početak Sinode

Na bdijenju uoči svečanog početka Sinode, Papa je vjernike potaknuo da mole za sudionike sinode, da im Duh Sveti da tri dara: dar slušanja, duh otvorenosti u raspravama i da zadrže pogled na Isusu Kristu. Sinoda biskupa o braku i obitelji providonosna je prilika za obnovu Crkve i društva. *Neka vjetar Duhova zapuše na rad sinode, Crkvu i cijelo čovječanstvo*, poželio je Papa.

Sinoda je započela svečanom svetom misom u nedjelju, 5. listopada na Trgu sv. Petra u Rimu. Misu je predslavio papa Franjo. U svojoj propovijedi on je sudionike sinode pozvao da se ne gube u nepotrebnim raspravama. *Sinodalne skupštine nisu zamišljene da bi diskutirale lijepe i pametne ideje i da bi se vidjelo tko je pametniji, nego da bi se skrivilo za obitelji i surađivalo u Božjem planu ljubavi za njegov narod. Bog ima vlastiti plan sa svojim pukom. Taj plan ne smije biti poremećen željom za posjedovanjem i prevlašću. Loši pastiri postavljaju ljudima nepodnosive terete, koje oni sami ne mogu ni pomaknuti*, rekao

Naši biskupi na Sinodi

U ime naše Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda na Sinodi je sudjelovao predsjednik konferencije, nadbiskup barski mons. Zef Gashi.

Na Sinodi u ime Hrvatske biskupske konferencije sudjelovao je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, a u ime BK Bosne i Hercegovine banjolučki biskup Franjo Komarica.

je Papa, i pojasnio, kako zasjedanja na sinodi ne služe za izlaganje originalnih ideja ili za natjecanje, već služe za bolje održavanje i očuvanje vinograda Gospodnjeg. Gospodin zahtijeva od nas da se brinemo za obitelj koja je od početka bitna sastavnica njegova plana ljubavi prema čovjeku. Ako ne dopustimo da nas vodi Duh Sveti, riskiramo poremetiti Božji plan, rekao je Papa.

Tijek sinode

Biskupi su, kao predstavnici svih regija svijeta, s Papom i jedni s drugima, podijeli svoje perspektive i iskustva vlastitoga naroda. Osim samih biskupa, u radu sinode sudjelovali su i bračni parovi, stručnjaci za posebna područja, te slušači i delegati. Sinoda biskupa ne funkcionira na način parlamenta i nema njegovu svrhu. Ona predstavlja osluškivanje svih sudionika, te podjelu informacija, savjeta i gledišta, nakon čega Sveti Otac, zajedno s biskupima, određuje smjer koji odgovara stvarnostima čitave Crkve.

Nakon završetka ove izvanredne sinode, biskupi će se vratiti u svoju biskupiju te će sa svojim zajednicama razmišljati o problemima i izazovima na vlastitom području. U Rim će se vratiti na sljedeću sinodu, 2015. godine. Po zaključenju te sinode, biskupi će Svetom Ocu očitovati svoje preporuke. Papa Franjo će naposljetku vrjednovati njihove prijedloge i donijeti odluke o smjerenju i vođenju Sveopće crkve.

Sinoda je imala dva dijela. U prvom dijelu su bila izlaganja pojedinih biskupa, a u drugom dijelu rad se odvijao u manjim skupinama. Ograničeni pros-

tor ne dopušta nam opširnije pisati o samom tijeku sinode te o pojedinim interventima na zasjedanjima i u radnim skupinama. Ograničavamo se na završni dokument i poruku.

Službeni izvještaj sa Sinode

Izvještaj nakon rasprave (Relatio post disceptationem) sačinio je glavni relator, mađarski kardinal Péter Erdő. Taj dokument predstavljen je u Tiskovnom uredu Svete Stolice 13. listopada. Izvještaj se sastoji od tri dijela te uvoda i zaključka.

Donosimo samo naslove pojedinih dijelova i kratki sažetak svih poglavlja ovog dokumenta.

1. Slušanje: kontekst i izazovi s kojima se suočava obitelj,
2. Pogled na Krista: evanđelje obitelji,
3. Sučeljevanje: pastoralne perspektive.

U svom izvještaju kardinal Erdő prvo je istaknuo temu Isusova odnosa prema ljudima, podsjećajući kako se on, koji je Istina, „utjelovio u ljudskoj krhkosti, ne da bi je osudio, već izliječio“. Isus je naučavao kako je brak neraskidiv, ali je pokazivao razumijevanje za one koji ne dostižu taj ideal. Također je istaknuta potreba prepoznavanja pozitivnih elemenata i u naravnim, nesakramentalnom braku između, primjerice, dvoje nekršćana ili krštene i nekrštene osobe. Kardinal Erdő govorio je i o potrebi misionarskog obraćenja koji ide dalje od puke teorije. U izvješću je istaknuto kako je Crkva osobito pozvana prepoznati patnje supružnika koji su bez svoje volje napušteni te kako su djeca

istinske žrtve raspada obitelji. Nadalje je istaknut prijedlog mnogih sinodskih otaca za pojednostavljenje i ubrzanje postupka proglašenja ništavnosti braka.

S obzirom na osobe s homoseksualnim sklonostima, istaknuta je potreba istinske pastoralne skrbi i pratnje, ostajući vjerni nauku o braku kao zajednici muškarca i žene. Nadalje je rečeno kako su neprihvatljivi pokušaji nametanja rodne ideologije uvjetovanjem financijske pomoći. U slučajevima gdje s partnerima u istospolnim vezama žive djeca, rečeno je kako se „potrebama i pravima malenih uvijek mora dati prednost“.

S obzirom na pitanje otvorenosti života, istaknuto je da je ono bitan dio bračne ljubavi, te su sinodski oci potvrdili poruku enciklike Pavla VI. *Humanae vitae*, s obzirom na dostojanstvo osoba te nemoralnost kontracepcijskih sredstava, podsjećajući da su mnogima gotovo nepoznate metode prirodnoga planiranja obitelji.

Bračni par na Sinodi

Na sinodi je sudjelovalo i bračni par Giuseppina i Franco Miano. Oni su na jednom brifingu istaknuli da je danas nužno potrebno govoriti o pozitivnim događajima iz života obitelji, kako bi se istaknulo da ima mnogo obitelji koje se, unatoč teškoćama života, trude živjeti evanđelje. To ne znači da treba suditi druge situacije, štoviše, upravo suprotno, dodao je Franco te objasnio: Nastojanje je sinode nastojanje oko praćenja, oko toga da se znamo približiti i brinuti se za teže situacije, uvijek ističući ljepotu obitelji. Giuseppina se zadržala na „realizmu“ koji su sinodski oci očitovali u suočavanju s problemima suvremene obitelji; odnosno, drugim riječima, na izraženoj volji da se krene od slušanja života, a ne od teorijskoga naviještanja nekih načela.

Temeljni izazov obitelji danas je bez sumnje odgoj, otežan teškim i složenim kulturološkim stanjem današnjega društva, rekao je kardinal Erdő. Važno je podržati roditelje u odgoju djece na način koji ih uvodi u puno značenje života, življenog u svjetlu evanđelja.

Papa odobrio objavljivanje zaključnog izvješća sa Sinode o obitelji

Papa Franjo odobrio je 18. listopada objavljivanje zaključnog izvješća s Treće izvanredne opće biskupske sinode, tzv. *Relatio synodi*. Dokument je odobren na sinodi glasovanjem u kojem se glasovalo zasebno za svaki pojedini broj dokumenta, njih ukupno 62, kvalificiranom većinom. Za tri broja – vezana uz pričest za rastavljene i ponovno oženjene osobe i homoseksualnost – nije postignuta kvalificirana većina, već samo apsolutna. Prema riječima o. Lombardija, Papa je rekao kako želi da se „*Relatio* objavi, te da se, zbog transparentnosti i jasnoće, obznani koliko je glasova bilo ‘za’ a koliko ‘protiv’ za svaki pojedini broj, kako ne bi bilo konfuzija i nesporazuma u vezi s tim“. Dokument

je po svojoj strukturi i glavnim sadržajima, u suštini, identičan Izvještaju nakon rasprave koji je sačinio kardinal Péter Erdő. U završni tekst su, međutim, uključeni mnogi od 470 amandmana koje su predstavili sinodski oci u radu u manjim skupinama. Posebno su proširena prva dva dijela kao odgovor na brojne reakcije manjih krugova. To je učinjeno radi veće uravnoteženosti cjeline kako se ne bi pretežito ili samo govorilo o izazovima i teškoćama, već da se više progovori o pozitivnom aspektu obitelji.

Oko brojeva 52, 53 i 54 nije postignuta dvotrećinska većina. Ta su poglavlja vezana uz različite stavove o pristupanju rastavljenih i ponovno oženjenih euharistiji, prijedlogu duhovnog zajedništva – za koje se upućuje na daljnje produblivanje – i homoseksualnim zajednicama, premda se u dokumentu kaže da muškarce i žene s tim sklonostima treba prihvatiti „s poštivanjem i osjetljivošću“. U odnosu na prethodni Izvještaj *Relatio synodi* ne govori više o zakonu stupnjevitosti, o djeci koja žive s osobama istog spola i snažnije potvrđuje da se homoseksualne zajednice ne mogu usporediti s brakom između muškarca i žene ističući da su neprihvatljivi pritisci na biskupe vezani uz to pitanje.

Dodane su još neke teme kojih nema u prvom dokumentu: primjerice, želja da procesi za ništavost ženidbe budu besplatni, pozornost prema posvajanjima, snažno upozorenje na pornografiju, zlorabu interneta i žene i djecu žrtve seksualnog iskorištavanja. Konačno, mnogim obiteljima koje su vjerne Kristu zahvalilo se na svjedočenju.

Iz Završne poruke Sinode

„Mi, sinodski oci, okupljeni u Rimu zajedno s papom Franjom na Izvanred-

noj općoj biskupskoj sinodi, obraćamo se svim obiteljima s različitih kontinenta i osobito svima onima koji slijede Krista, Put, Istinu i Život. Izražavam svoje divljenje i zahvalnost za svakodnevno svjedočanstvo koje pružate nama iz svijeta svojom vjernošću, vjermom, nadom i ljubavlju“, ističe se na početku Poruke.

Sama priprava, polazeći od upitnika upućenog Crkvama u čitavom svijetu, omogućila nam je čuti glas mnogih obiteljskih iskustava, a sam dijalog na sinodi nas je međusobno obogatio, pomogavši nam sagledati cjelokupnu stvarnost u kojoj obitelji žive.

U vašim domovima, primjećuju sinodski oci, postoje svjetla i sjene. Obitelj se suočava s izazovima, a ponekad i velikim kušnjama. Tama postaje gusta i duboka kada se zlo i grijeh uvuku u srce obitelji. Svjesni smo da je veliki izazov ostati vjeran u bračnoj ljubavi. Slabljenje vjere i ravnodušnost prema istinskim vrijednostima, individualizam, osiromašenje odnosâ, i stres uzrokovan ubrzanom načinom života u kojem čovjek nema mnogo vremena za razmišljanje, ostavljaju traga na obiteljskom životu. Svjedočimo tako čestim bračnim krizama, kojima se često pristupa olako i bez hrabrosti, strpljivosti i razmišljanja, preispitivanja, uzajamnog opraštanja, pomirenja i žrtve. Neuspjesi dovode do novih odnosa, novih parova, novih zajednica i novih brakova, stvarajući obiteljske situacije koje su složene

Papa sazva Redovitu opću biskupsku sinodu

U tijeku opće kongregacije Biskupske sinode 13. listopada najavljeno je da je papa Franjo sazva XIV. Redovitu opću biskupsku sinodu na temu „Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu“, koja će se održati u Vatikanu od 4. do 25. listopada 2015. godine.

Sinoda na Tweeteru

Svojim novim putovima komuniciranja Vatikan je pobudio veliko zanimanje javnosti za Svjetsku sinodu biskupa. Tako je samo informacijama o Sinodi koja se bavi pastoralom obitelji na Twitter računu @HolySee-Press bilo već 1,7 milijuna pristupa. Prva sinoda biskupa pod vodstvom pape Franje ima i svoj vlastiti web portal (Synod14.vatican.va), a već u prvom tjednu na njemu je publicirano 280 tekstova, video i audio materijala.

te probleme glede kršćanskog opredjeljenja, pišu sinodski oci u svojoj Poruci.

Postoji međutim, nastavlja se u Poruci, i svjetlo koje sja iza prozorskih stakala u kućama gradova, siromašnih kuća u predgrađima i selima, pa čak i u pukim barakama, koje sja i grije tijela i duše. To svjetlo, u bračnom životu bračnih drugova, sja iz susreta između supružnika: to je dar, milost koja se izražava kada jedno drugo pomažu, ravnopravno i uzajamno. Ljubav muškarca i žene nas uči da oboje trebaju ono drugo da bi bili ono što jesu, premda oboje zadržavaju vlastiti identitet, koji se otvara i otkriva u uzajamnom daru.

U tome svjetlu bračna ljubav, koja je jedinstvena i nerazrješiva, opstaje unatoč mnogim teškoćama. To je jedno od najljepših čuda. Ta se ljubav širi preko plodnosti i rađanja, koja uključuje ne samo rađanje djece već i dar božanskog života u krštenju, odgoju i obrazovanju i katehezi djece. To uključuje sposobnost davati život, ljubav i vrijednosti, iskustvo moguće čak i za one koji nisu mogli imati djecu. Obitelji koje žive ovu svijetlu avanturu postaju svjedočanstvo za sve, a posebno za mlade ljude. Obitelj je autentična domaća Crkva koja se

proširuje na obitelj obitelji koja je crkvena zajednica. Kršćanski supružnici su pozvani postati učitelji vjere i ljubavi za mlade parove.

Reakcije na Završni dokument i Poruku

Službeno izvješće kao i završna poruka Sinode izazvali su burne reakcije. Neki komentatori su ga opisali kao „pastoralni zemljotres“, dok ima onih koji su dokument opisali u potpuno negativnim bojama.

Jedan od njih, primjerice, jest čelnik Poljske biskupske konferencije Stanisław Gądecki koji je izjavio kako je dokument „neprihvatljiv za većinu biskupa“. Po njemu, Sinoda se umjesto u pronalaženje pastoralnog načina za pomoć obiteljima u nevolji pretvorila u isticanje „izvanrednih i teških situacija“ koje postoje, ali ne predstavljaju suštinu problema u kojoj se suvremena obitelj našla. Gądecki je nadalje ustvrdio kako dokument predstavlja distanciranje od učenja sv. Ivana Pavla II. o ovim pitanjima, te da je čak u njemu moguće pronaći „tragove ideologije koja je suprotstavljena braku“.

Izvještaji s radnih skupina na sinodi daju pravu sliku stajališta delegata, protivno „varljivom“ izvještaju za sredine zasjedanja – rekao je kardinal George Pell, pročelnik Tajništva za gospodarstvo, u četvrtak, 16. listopada, u intervjuu za *Catholic News Service*. „Htjeli smo da katolici diljem svijeta znaju što se zapravo događa s razgovorima o braku i obitelji te mislim da će to ljude uvelike smiriti“, izvještava kardinal Pell.

Maria Madise, koordinator međunarodne koalicije pro-obiteljskih udruga *Glas obitelji*, rekla je: „Poruka sinode šalje slabe i nejasne signale o stavu Crkve o seksualnom moralu. Poruka je trebala sadržavati jasnu izjavu o odbijanju bilo kakvog otvaranja homoseksualnosti, kohabitaciji, takozvanom „drugom braku“, ili kontracepciji. Sinoda je obilježena zbnjenošću i manipulacijama. U ponedjeljak je nadbiskup Bruno Forte, posebni tajnik Sinode, izradio jedan od najgorih dokumenata u povijesti Crkve, što je izazvalo skandal i unutar i izvan sinode. „Danas je Sinoda iznijela poruku kojoj u potpunosti nedostaje jasnoća. Ova poruka je izgubljena prilika da se obiteljima pruži snažno, jasno pastoralno vodstvo na temelju Kristovih riječi u Evanđelju.“

/U ovom prikazu služio sam se objavljenim tekstovima na sljedećim web stranicama: www.ika.hr; www.laudato.hr; www.bitno.net; www.hr.radiovatican.va. Fotografije su uzete s portala: www.quovadisroatia.com/

Seminar za vjeroučitelje u Somboru

Radosna vijest je u današnje vrijeme nepoznati pojam. Čini se da ljudi žive kao da Boga nema. Zato je naviještanje Evanđelja u raskršćanjenom svijetu, bez tradicije i prakse, najvažnija zadaća današnjeg vjeroučitelja. Osnovni, dakle, posao vjeroučitelja u školi jest evangelizacija – upoznavanje vjeroučenika s osobom Isusa Krista, što je preduvjet rasta u vjeri kroz katehezu, naglasio je izvanredni predavač mr. Đurica Pardon iz Đakovačke biskupije, na seminaru za vjeroučitelje održanom 3. i 4. listopada u somborskoj župi Presvetoga Trojstva uz veliku potporu župljana, a u organizaciji subotičkog Teološko-katehetskog instituta i pročelnika katehetskog ureda, profesora katehetike, preč. Josipa Pekanovića.

Seminar je održan u nazočnosti **Snežane Pavlović**, potpredsjednice vladine Komisije za školski vjeronauk. Uvodnu riječ i blagoslov dao je tajnik biskupije **mr. Mirko Štefković**. Obitelj **Flury, Remo i Karin** sa svojom djecom, iz biskupije St. Galen, župa Romanshorn, od samih početaka katehetskih susreta daju nenametljivo, ne samo moralnu, idejnu, već i materijalnu podršku da se seminari mogu održavati u kontinuitetu, još od 2005. godine.

Nova evangelizacija je zapravo ona „stara“, jer mnogi koji su čuli za Isusa nisu ga zapravo upoznali, niti su shvatili vjeru kao životnu vrijednost. Međutim potreban je „novi govor vjere“. Potreban je novi pristup čovjeku s novim metodama, što je dakako izazov za vjeroučitelje, istaknuo je predavač mr. Đurica Pardon. Govor vjere uvijek je utemeljen na dobrom poznavanju Biblije, dubokoj vjeri navjestitelja i sociokulturnoj sredini kojoj pripada. Prije nego što progovorimo o Isusu Kristu trebamo mi biti s njime prijatelji. Prije nego što počnemo govoriti o radosti Evanđelja trebamo mi biti radosni. Djelotvornost ovisi o dubini moje vlastite vjere i nastojanja. Poslanje izlazi iz vlastitog krštenja snagom Duha Svetoga. Trebam vjerovati ono što propovijedam, živjeti ono što vjerujem i propovijedati ono što živim. U grupnom radu katehiste **Rozmari Mik**, naglašeno je da svaki vjeroučitelj mora preispitati vlastito svjedočanstvo i poslanje. Katehistica Rozmari predstavila je temu

Uskrsa kao središte naše vjere, u različitim uzrastima od vrtića, osnovne škole do srednje škole. Svaki kateheta mogao je iznijeti svoje ideje za različite teme iz školskog programa. Škola ima svoje zahtjeve i didaktičko-metodička pravila koje treba poštivati. Kako se spremiti za evangelizaciju u neposrednoj nastavi, bila tema rada u grupi koju je vodila **Karin Flury**, katehistica iz Švicarske. *Idemo u školu da bi smo navijestili Radosnu vijest. U današnjim obiteljima djeca i mladi ne čuju ništa, ili skoro ništa o Isusu. O Isusu govoriti, njemu dovesti, njega sresti, s njim razgovarati, to je zadatak vjeronauka u školi. Svejedno koja je tema za obradu, bitno je da je to uvijek Radosna vijest o Isusu Kristu i da vodi k njemu. Taj prvi korak se zove: evangelizacija. Drugi korak je kateheza koja treba odgovoriti na pitanja: Što konkretno činim u obradi nove teme? Koja pomoćna sredstva trebam? Što mi je polazište? Koje poteškoće imam prilikom pripreme? Koliko vremena mi je za to potrebno?*, potaknula je Karin nazočne katehete na promišljanje i traženje odgovora na navedena pitanja. Karin je uzela temu Blaženstava i rad u grupi vodila pitanjima: Kome pripada Kraljevstvo nebesko? Kome je potrebna utjeha? Kome je potrebna zemlja? Tko je sit? Tko nije sit? Tko će uživati milosrđe? Tko gleda Boga? Tko su sinovi i kćeri Božji? Na kraju, sami vjeroučitelji u podgrupama su napisali svoje pripreme koje mogu koristiti u školskom vjeronauku, s konkretnom djecom koja nose svoje specifičnosti. Zajedništvo, molitva, radna atmosfera i dobro raspoloženje bili su obilježje ovog katehetskog susreta. /KIM/

Blagoslov školskih torba

U nedjelju 28. rujna održan je blagoslov školskih torba u župi Marija Majka Crkve. Na misnom slavlju sudjelovalo je stotinjak djece.

Najradosniji su bili mali prvašići koji su, po neki možda i prvi put došli sa svojim roditeljima na svetu misu. Misu je predslavio župnik **Slavko Večerin** koji je u uvodnom dijelu napomenuo kako je neobično vidjeti da se nedjeljom dolazi na svetu misu i to sa školskim torbama. Bilo je lijepo vidjeti kako su svi zdušno molili za blagoslov kako za svoje torbe, udžbenike, tako i za sebe da im ova školska i vjeronaučna godina prođe u što ljepšem zajedništvu i učenju.

Danica Mlinko

70 godina od utemeljenja „Zavjetnog dana“ u Bačkom Monoštoru

U Bačkom Monoštoru prije 70 godina, ratne 1944. godine, Monoštorci su utemeljili „Zavjetni dan“. Donijeli su odluku da će se svake godine od tada, počevši od iduće, okupljati 13. listopada u crkvi sv. Petra i Pavla kako bi Bogu i Gospi zahvalili za milosti koje su dobili.

Naime, spomenute ratne godine u listopadu mjesecu opasnost se nadvila na selo Bački Monoštor. Donesena je pismena odluka ranije tih dana od strane rusko-partizanskih snaga da će čitavo selo srušiti sa zemljom. To su bili dani kada se njemačka vojska povlačila prema Dunavu. Uništenjem sela seljani bi izgubili svoje domove i svoja polja, ali živote ne bi jer bi prethodila opća evakuacija kojih je više bilo tih ratnih godina. Na poziv župnika, tada Matije Zvekanovića, Monoštorci odlaze u crkvu na molitvu pred kipom Majke Božje. Cijelu su noć proveli u molitvi a prozore su prekrili šokačkim ponjavama da se vani ne bi vidjelo svjetlo svijeća. Sutradan su saznali da im je molitva uslišana i da neće biti uništenja sela. Sv. misom u podne svečano su zahvali Bogu i Gospi i donijeli zavjet.

Zavjet se sve ove godine poštuje i svakog 13. listopada slavi se vrlo svečano i raspjevano na sv. misi. Predvoditelj sv. mise i propovijednik ove godine bio je vlč. Vinko Cvijin, župnik iz Vajske kojemu je povjerena i župa Bođani. Na svetoj misi sudjelovali su i župnici i hodočasnici iz okolnih župa. Na kraju sv. mise nastupila su djeca recitatori koje je uvježbao i pjesme im napisao lokani pjesnik Ivan Pašić. Budući da je Radio Marija prenosila sv. misu, obratio nam se i koordinator hrvatske redakcije Nikola Jaramazović koji je progovorio o aktualnoj situaciji na radiju. Tom prigodom uručio nam je pristupnice i programsku shemu kako bi slušnost bila još veća. Potom je slijedila molitva pred likom fatimske Gospe u kojoj je vlč. Vinko posvetio sve vjernike Prečistom Srcu Marijinu.

Dva dana prije u sportskoj dvorani Osnovne škole „22. oktobar“ pred brojnom publikom održana je manifestacija „U susret Zavjetnom danu“ u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora. Program je otvorila ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga“. Goste je pozdravio predsjednik Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog“ Željko Šeremešić. Nastupili su: dječja grupa KUDH „Bodrog“ i odrasli članovi, gosti iz Republike Hrvatske KUD „Berislavić“ – Novi Grad, KUD „Klasje Slavonije“ – Ivanovac-Antunovac, HKUD „Valpovo 1905“ – Valpovo, muška pjevačka skupina „Baje“ – Ivanovac-Antunovac. Od uzvanika gosti su bili u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. Slaven Bačić, ravnatelj Novinsko izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ Ivan

Karan, tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća Željko Pakledinac, predstavnici Hrvatske samouprave iz Vršende (Republika Mađarska), predstavnici Mjesne zajednice Bački Monoštor, predstavnici Crkve i ostalih udruga iz okolnih mjesta. Tijekom programa publika je mogla uživati u veselim kolima i pjesmama Slavonije, Baranje i Brodske Posavine. Za sam kraj programa ostavljen je običaj „Svatovi“ koji su izveli domaćini. U originalnim nošnjama dočarali su kako se nekada išlo po mladu („zarad mlade“) u pratnji tamburaša i veselih svadbenih bećaraca. Program je završen velikim šokačkim kolom uz pozdravne riječi „Zbogom, vidimo se dogodine!“ Program je vodila Andreja Balaž.

Anita Dipanov i Goran Vilov

Obnova crkve sv. Antuna i župe u Bačkoj Palanci

Kako je 15. listopada 2014. objavio novosadski Dnevnik, u tijeku je obnova crkve sv. Antuna Padovanskog u Bačkoj Palanci i zgrade župe koja se nalazi kraj nje.

Predsjednik Općine Bačka Palanka Aleksandar Đedovac tom prigodom ugostio je šefa kluba vijećnika SVM-a u Skupštini Srbije Bálinta Pásztora, izjavivši pri tome da će zgrada župe uglavnom služiti za civilnu uporabu kao „Mađarski dom“. Naime, katolička župa Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije (čija je vikarija Sv. Antun u dijelu grada Stara Palanka), izdala je na korištenje zgradu župe na 15 godina, a ona će biti korištena za različite civilne svrhe, dok će zgrada same

crkve također djelomice biti renovirana. Crkva sv. Antuna izgrađena je 1927. godine, a 1959. godine je temeljito obnovljena. Osim na blagdan patrona, 13. lipnja, uglavnom se ne koristi. /M. T./

Proslava bračnih jubileja u Žedniku

U župnoj crkvi sv. Marka u Žedniku 21. rujna 18 bračnih parova proslavilo je svoj bračni jubilej.

Posljednjih nekoliko godina, u godišnji kalendar događanja u našoj zajednici, posebnu pozornost nastojimo usmjeriti na određenu skupinu naših župljana, pa smo tako ove jeseni po prvi put uveli proslavu bračnih jubileja. Ovom idejom se nekoliko bračnih parova oduševilo i odmah prijavilo, no neke smo pronašli u maticama vjenčanih te su i oni izrazili spremnost na ovakav način zahvaliti dragome Bogu za dar zajedništva i jubilej. Među njima je bilo najviše parova koji su proslavljali srebrni jubilej svoga braka, a najstariji bračni par, **István i Viktorija Januško**, zahvalili su Bogu za 60 godina zajedničkog života.

Svečano euharistijsko slavlje predslavio je župnik, preč. **Željko Šipek**. Na samom početku je pozdravio sve jubilarce i čestitao im na odvažnosti da se prijave te zajednici, a osobito mladima, posvjedoče ljepotu obiteljskog i bračnog života. Riječ Božju su čitala djeca naših jubilaraca, **Daniela Ivanković i Zoltán Vicer**, dok su molitvu vjernika izrekli tri para jubilaraca. U prigodnoj propovijedi župnik je poručio jubilarcima, a i svima nama, da ljubav uvijek mora biti vodilja kroz život, bez obzira na sve probleme i poteškoće na koje se u ži-

votu nailazi. Nakon propovijedi uslijedila je obnova krsnih zavjeta, a nakon toga naši jubilarci su obnovili svoje vjenčane zavjete.

Na samom kraju svete mise **Karolina Šarčević** je pročitala meditaciju „Priča jedne svijeće“ (A. L. Balling) dok su za to vrijeme jubilarci držali u ruci upaljenu svoju jubilarnu svijeću, a nakon toga je uslijedila pjesma „Tebe Boga hvalimo“. Misno slavlje svojim je pjevanjem uzveličao naš zbor sv. Marka pod vodstvom kantora **Nikole Ostrogonca**. Nakon završetka svete mise uslijedilo je fotografiranje, a zatim je u dvorani „Fra Nediljko Šabić“ naše jubilarce, a i ostale župljane, dočekaio tamburaški sastav „Đurđinske cure“ te je uz zvuke tambure, čašice pića i fine kolače, koje su pripremili naši jubilarci, nastavljeno slavlje i ugodno druženje.

Ljubica Vukov

Smisao Dana Gospodnjeg je da bude posvećen molitvi i slavljenju Boga

U Velikoj vijećnici Gradske kuće 17. listopada održana je treća tribina ciklusa „Djeca Abrahamova“, na kojoj su o smislu obilježavanja Dana Gospodnjeg govorili predstavnici pravoslavne, katoličke, židovske i islamske vjerske zajednice.

Uvodničari na spomenutu temu bili su: **Dragan Stokin**, subotički paroh i starješina hrama sv. Vaznesenja (SPC), vlč. **Dragan Muharem** u ime Katoličke crkve, župnik i profesor na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije (TKI), prof. **Selmo Dreko**vić, imam u Muhadžir džamiji i **Tomislav Halbrohru** u ime židovske zajednice.

Prema Knjizi postanka, Bog je stvarao svijet šest dana, a sedmi je odmorio, iako naziv toga dana nije eksplicitno naveden. Za kršćanske crkve taj dan je nedjelja, za židovsku zajednicu je to subota. Islam izdvaja petak od ostalih dana. Smisao Dana Gospodnjeg u ovim religijama jest da prije svega bude posvećen molitvi i slavljenju Boga, a to je najbolji put za produhovljenost čovjeka, skidanje grijeha i kretanje ka raju i besmrtnosti. Na tribini je bilo kratkog osvrtu i na ružnu utrku za profitom koja unižava čovjeka, onemogućujući mu da predahne barem jedan dan u tjednu. Sve je češći slučaj da ljudi, osobito žene, u borbi za preživljavanje moraju raditi nedjeljom, uglavnom po trgovinama, i tako ne mogu ostati doma sa svojom obitelji. Kao pozitivan naveden je primjer Austrije, u kojoj se ne radi nedjeljom, a ipak je jedna od najbogatijih zemalja Europe. Na tribini koju je podržala fondacija „Konrad Adenauer“, nazočilo je oko 60 građana. Moderator tribine bio je **mons. dr. sc. Andrija Ani**šić, župnik župe sv. Roka i profesor moralne teologije je na TKI-u.

Zv., Radio Subotica

Katehetska nedjelja u Somboru

Svake godine u nedjelju na blagdan sv. Franje obilježava se katehetska nedjelja u župi Presvetoga Trojstva u Somboru. Vjeroučiteljice Anđelka Gorjanac, Bernardet Tatai i Rozmari Mik objedinjuju hrvatsku i mađarsku djecu, koja pohađaju školski vjeronauk, u izradi zajedničkog plakata s različitim prigodnim temama.

Ove godine zvono nam je zazvonilo za početak susretanja i u školi i u crkvi. Svako dijete je na neki način prikazalo sebe u nekoj ulozi, raspoloženju ili zadatku. Pod svečanom sv. misom izrekli su molitve i zahvale koje su sastavili sami na prigodnoj katehezi u školi. Sveta misa bila je osobito radosna jer je župnik uzeo mikrofon i sišao među djecu izričući zornu, prilagođenu propovijed. Isto je učinio i **vlč. Gabor Drobina** na misi na mađarskom jeziku. Nakon blagoslova djeci prilaze radoznali roditelji te im djeca s velikom radošću pokazuju sebe i tumače što su sve načinili i kakvo značenje što ima. Crkva nam je bila taj dan puna, vjerujemo i na radost sv. Franje.

Kim

Početak vjeronaučne godine u Lemešu

Misno slavlje u Lemešu 5. listopada slavljeno je kako bi se zazvao Duh Sveti da obilje svojih darova izlije nad školare, čime je obilježen početak vjeronaučne godine.

Osnovna škola „Bratstvo – Jedinstvo“ u Lemešu broji dvjestotinjak učenika u dva paralelna odjela, od čega je više od polovine polaznika katoličkog vjeronauka. Nastava se odvija na dva jezika, srpskom službenom jeziku u Republici Srbiji te mađarskom jeziku kao materinjem jeziku mađarske nacionalne manjine. Lemeški duhovni pastir **vlč. Antal Egedi** obavlja ulogu vjeroučitelja u sklopu redovite nastave u školskim prostorijama gdje klicu katoličke vjere usađenu krštenjem pokušava njegovati i razvijati. Nije to nimalo lak zadatak kada smo svjesni okruženja punog iskušenja, napasti i elemenata niskih vrijednosti u svakom pogledu. Katolička Majka Crkva uči poniznosti, strpljivosti, ljubavi, te ustrajnosti na pravom putu kako bi rad bio nagrađen obilnim plodom, a uloženi trud zalag vječne slave.

Željko Zelić

Pučka lemeška pobožnost

Pete po redu Pučke pobožnosti na lemeškoj Kalvariji završene su 28. rujna. Već je peta godina od kako se po završetku svibanjskih, a do početka listopadskih pobožnosti, članovi kruničarskih društava iz Lemeša (hrvatsko i mađarsko) te poštovatelji krunice BDM nedjeljom okupljaju na molitvi.

Od početka renoviranja lemeške Kalvarije vjernici su iskazali potrebu dodatno častiti Gospu, i na taj način isprobiti njen zagovor, oprost grijeha i učvrstiti vezu sa zaštitnicom ubogih, te ujedno pospješiti uporabu predivne kapelice koja dominira na brežuljku u centru sela. Tako se tijekom cijele godine nebeska Majka Marija, inače posebno draga Lemešanima kad su joj posvetili i crkvu i kapelu, štuje kroz otajstva raznih krunica i žive ružice. Iako su malobrojni i ne broje više od petnaest članova, ohrabreni molitvom i ufanjem u ustrajnost, okupljali su se nedjeljom na molitvi i zaslužili su da ih se na ovaj način spomenemo i budemo ponosni na njih. U ime župne zajednice Male Gospe iz Lemeša zahvaljujemo: **Etelki Kovács, Juliani Krizsák, Mariji Pletikosić, Juliani Gyurcsik, Péteru Klinovszkom, Nikoli Kneziju, Jolanki Kufner, Veri Stifelmajer, Terezi Kanyó, Dominiki Đurković, Mandi Vidaković, Mariji Zelić** te pokojnoj **Katalin Sunarić**, na bezuvjetnom i svesrdnom za-

laganju i svesrdnom zalaganju i promicanju molitve. Mađarsko kruničarsko društvo aktivno sudjeluje na molitvi krunice uključenjem u Radio Mariju te susretima kruničarskih društva. Listopadske pobožnosti započele su 1. listopada u mjesnoj crkvi i traju kroz cijeli mjesec s početkom u 18 sati.

Željko Zelić

Susret „Paulinaca“ koji žive u Zapadnoj Europi

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište (kolegij) postoji već više od pedeset godina. Tijekom pola stoljeća, nekadašnji „paulinci“ su samo dva puta imali susret za sve bivše učenike. Prvi put za 40. obljetnicu postojanja i djelovanja „Paulinuma“, a drugi put za 50. jubilarnu godinu.

Tijekom cijele 2012./2013. školske godine su priređene razne priredbe i slavlja u čast jubileja. Povijesnog značaja je bio posjet kardinala **Zenona Grocholewskog**, predsjednika Vatikanske kongregacije za odgoj i obrazovanje. Jubilarnu godinu otvorili su biskupi metropolije s velikim kancelarom škole **mons. Ivanom Péntzesom**, ordinarijem Subotičke biskupije. Za Dan duhovnih zvanja gost je bio **mons. Orlando Antonini**, apostolski nuncij iz Beograda. Zaključnu svečanost jubilarne godine držali su biskupi, bivši „paulinci“: **mons. László Német**, **mons. Kiro Stojanov**, **mons. Dode Gjergji** i **mons. Lucian Augustini**. Iste godine, u posjetu je bio veliki dobročinitelj „Paulinuma“ **mons. Matthias König**, pomoćni biskup Paderborna. Na završetak jubilarne godine bili su pozvani svi bivši „paulinci“. Susret je započeo predavanjem u „Paulinumu“. Svečana akademija i svečana sjednica bila je u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Sveta misa zahvalnica slavljena je u katedrali-bazilici, pod kojom je na hrvatskom jeziku propovijedao **mons. Kiro Stojanov**, skopski biskup, a na mađarskom jeziku **mons. László Német**, zrenjaninski biskup. Susret i slavlje „paulinaca“ je završeno zajedničkim agapeom u restoranu „Népkör“.

Na završnoj svečanosti nazočilo je više od 250 „paulinaca“, ali na žalost, nisu mogli doći svi oni koji su namjeravali doći, što zbog udaljenosti što zbog osobne sprječivosti. Zato su ove godine bivši učenici koji žive u Švicarskoj i u zemljama Zapadne Europe priredili susret koji je održan 13. i 14. rujna u gradu Wil u kantonu St. Gallen u Švicarskoj. Susret je započeo svetom misom u gradskoj crkvi sv. Petra i Pavla. Svetu misu i propovijed je držao **mons. Josip Mioč**, rektor „Paulinuma“. Poslije svete mise bio je obiteljski susret, a zatim agape u restoranu bivšeg učenika „Paulinuma“. Pod agapeom, bivši učenici su ispričali svoje nekadašnje doživljaje, uspomene i srednjoškolske nestašluke. Na susretu je ustanovljeno da je 95% bivših učenika završilo visoke škole ili fakultete, a ostali neku struku, pa su danas vlasnici tvrtki u Švicarskoj i u Zapadnoj Europi. Životni put i snalaženje bivših „paulinaca“ potvrđuje opravdanost postojanja „Paulinuma“ i da su ponosni na bivšu „alma mater“, te da su ponijeli dobar glas „Paulinuma“ u svijet. /**Relator**/

Slavlja u katedrali

Svečanom svetom misom u subotičkoj stolnoj bazilici sv. Terezije Avilske, 14. listopada proslavljena je svetkovina posvete katedrale. Misno slavlje predslavio je subotički biskup **Ivan Péntzes**, a propovijedali su župnik **Stjepan Beretić** i župni vikar **László Tožán**.

Narednoga dana, 15. listopada, svečanom koncelebriranom svetom misom koju je predslavio župnik s gradskim svećenicima proslavljena je svetkovina sv. Terezije Avilske, zaštitnice grada Subotice, župe i stolne bazilike. Propovijedali su župnik i župni vikar. Uz mnoštvo vjernika svetom misi su nazočili i predstavnici gradskog i općinskog poglavarstva na čelu s gradonačelnikom **Jenőom Maglaijem**. Posebnu ljepotu slavlja pružilo je svečano i lijepo pjevanje katedralnih zborova „Albe Vidaković“, „Sveta Terezije“ i njihovih gostiju.

Župnik **Beretić** je najavio proslavu 500. obljetnice rođenja svete Terezije Avilske, koja je rođena 28. ožujka 1515. godine. Taj veliki jubilej će proslaviti karmelićanke i karmelićani diljem svijeta, ali i opća Crkva. /**S. B.**/

Proštenje na Šišťaku

Malo mjesto na putu između Subotice i Žednika, poznato kao Šišťak, dugi niz godina slavi svoje proštenje na sv. malu Tereziju od djeteta Isusa.

Ove godine, 5. listopada kod križa u Šišťaku, okupili su se vjernici iz sela skupa sa svojim gostima da bi proslavili proštenje i zahvalili sv. Maloj Tereziji na milostima. Misno slavlje predslavio je **vlč. Dražen Dulić**, župni vikar u Aleksandrovu, a svojim pjevanjem i sviranjem misu je uljepšao i upotpunio VIS Ritam vjere.

Antonija Dević

Misijska nedjelja u Maloj Bosni

Lijepa inicijativa povodom Misij-
ske nedjelje postoji već više godina u
župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni.

Tako su i ove godine, 19. listopada,
župljani pripravili kolače koji se potom pa-
kiraju i nakon svete mise prodaju na izlazu
iz crkve. Prikupljena sredstva proslijeđuju
se potrebitima u Africi. Nakon svete mise,
župnik vlč. **Dragan Muharem** je zahvalio
svima onima koji su se kao i svake godine
odazvali ovoj humanoj i kršćanskoj gesti. U
akciji je napravljeno 70 paketa kolača i svi
su rasprodani nakon svete mise. Zbog veli-
kog odaziva, akcija će biti ponovljena i na-
redne nedjelje. /Zv/

Jubileji bračnih parova u Maloj Bosni

Dan bračnih parova koji slave ju-
bilej svoga za-
jedništva proslavljen je u nedjelju, 19. listopada, u župi
Pre-
svetog Trojstva u Maloj Bosni.

Ove godine na zajedništvu „u dobru i u zlu, u zdravlju i
bolesti“ Bogu su zah-
valili: **Iris** i **Miroslav Stantić**, 10 god.,
**Bi-
ljana** i **Saša Vojnić Hajduk**, 10 god., **Er-
žebet** i **Dragan
Rajkovača**, 10 god., **Te-
reza** i **Tomo Vidaković**, 20 god.,
Jasna i **Ivica Jurić**, 25. god., **Mira** i **Antun Nađ-
heđeši**, 30
god., **Matilda** i **István Pelhe**, 30 god., **Julija** i **Lazo Sken-
derović**, 30 god., **Marija** i **Stipan Anišić**, 35. god., **Kata** i
Pere Tikvicki, 40 god., **Piroška** i **Kazimir Skenderović**, 40
god., **Julija** i **Stevan Rukavina**, 55 god. Misno slavlje vodio
je župnik vlč. **Dragan Muharem**. Druženje za jubilarce, nji-

hovu rodbinu i sve prisutne nastav-
ljeno je u prostorijama vje-
ronaučne dvorane. /Zv/

Lemešani zahvalili Bogu za plodove zemlje

Članovi HBKUD-a „Lemeš“ i MKUD-a „Németh
László“ odjeveni u narodne nošnje uzveličali su sve-
čanu svetu misu 12. listopada u mjesnoj crkvi Ro-
đenja Blažene Djevice Marije u Lemešu kada su prinijeli
plodove zemlje i tako zahvalili Bogu za obilat urod.

Ovogodišnja obilna kiša koja je polijevala lemeški atar
bila je i više nego blagorodna pa je tako osigurala pune am-
bare i smočnice, te paletu šarenih boja i oblika pred žrtveni-
kom. Na sam blagdan sv. Marka Lemešani su započeli molit-
vu za ljetinu, a zatim je nastavili kroz godinu preko zavjetnog
dana sv. Ivana i Pavla, zahvalne mise za dužijancu, te blag-
dana sv. Ilije gromovnika, a završili je zahvalnom svetom
misom kojom su plodove ljudskog rada po Božjoj milosti pro-
strtli pred oltar Gospodnji. Kako se većina pučanstva bavi poljoprivredom i tako osigurava vlastitu egzistenciju, od velike je važnosti da Božji blagoslov bude nad njihovim radom, te tako pospješi mukotrpn posao i budi nadu u siguran uspjeh.

Željko Zelić

Subotički katedralni zborovi u Zrenjaninu

Na dan svetoga Gerarda, 24. rujna, kada se slavi
proštenje u Zrenjaninskoj katedrali, članovi subotičkih
katedralnih zborova „Albe Vidaković“, „Sveta Terezija“
te dječjeg katedralnog zbora „Zlatni klasovi“ i zbor
Collegium musicum catholicum gostovali su u Zrenja-
ninu na poziv zrenjaninskoga biskupa mons. **Lászla Né-
metha**.

Pontifikalnu svetu misu predvodio je umirovljeni đako-
vačko-osječki nadbiskup mons. **Marin Srakić**, u koncele-
braciji biskupa domaćina i svih svećenika Zrenjaninske bis-
kupije. Subotički su zborovi animirali liturgijsko pjevanje iz-
vodeći djela Halmosa, Leščana, Asića, Taclika i Marcella. Psa-
lam je pjevala **Emina Tikvicki** dok je dva stavka koncerta
Benedetta Marcella izveo **Bela Anišić** na horni uz pratnju
orgulja.

Cjelokupnim ansamblom ravnao je subotički katedralni
zborovođa **Miroslav Stantić**, kao pratilac na orguljama i kao
dirigent.

Poslije svete mise, slavlje je nastavljeno u radosnom
ozračju večerom u internatu Sestara Naše Gospe.

Siniša Tumbas Loketić naš novi đakon

U crkvi Isusova Uskrsnuća u subotu, 4. listopada navečer održana je duhovna priprava za đakonsko ređe-
nje Siniše Tumbasa Loketića. Svetu misu predvodio je
mons. dr. Andrija Anišić u zajedništvu s domaćim žup-
nikom mons. Belom Stantićem.

Na misi je uz Sinišu sudjelovalo još desetak bogoslova, njegovih prijatelja te lijepi broj vjernika. Pjevanje na misi predvodili su mladi iz VIS-a „Proroci“. Prigodna propovijed sastojala se iz tri dijela. U prvom dijelu mons. Anišić je govorio o Božjem pozivu danas i važnosti odaziva. Zatim je pozvao Sinišu da ispriča povijest svoga poziva i odaziva, a potom je citirajući sv. Bernarda koji tumači Marijin pozitivan odgovor na Božju ponudu, protumačio kako je i Sinišin odgovor značajan za njega, za našu biskupiju ali i za čitavu Crkvu.

Poslije svete mise bilo je Euharistijsko klanjanje koje su predvodili bogoslovi i VIS „Proroci“.

U nedjelju, na župnoj misi u 9,30 sati biskup **Ivan Pénzés** zaredio je Sinišu za đakona Subotičke biskupije uz sudjelovanje Sinišinih poglavara iz Đakova i desetak svećenika naše biskupije.

Na kraju mise novom đakonu je čestitao župnik mons. Bela Stantić i poželio mu puno Božjeg blagoslova i radosti u đakonskom služenju na putu do svećeništva. Prigodne čestitke i darove u ime mladih, Pastoralnog vijeća i svih župljana uputila su mu djeca i mladi.

Svjedočenje

Svjedočenje o svome pozivu, kako je to bilo, i kada se dogodilo, započeo bih blagdanom Žalosne Gospe! Da, proštenje u ovoj župi! Otišao sam do svoje župe, kažu, župnik je na Kalvariji, danas je proštenje, kako to ne znaš?! Nemam pojma da je danas taj dan, da je proštenje, da je jako svečano u župi. Odlazim u župu svetoga Roka kod gospodina Anišića. Tražim župnika, a domaćica kaže nije kod kuće! Gospodine Anišiću, to Vam nisam nikada ni rekao! Kao da taj dan za mene nije donosio ništa dobro, nikakav odgovor na moja silna pitanja. Idem u katedralu – tamo će mi sigurno netko pomoći! Ipak, kapelan je odmah odgovorio – za to je nadležan tvoj župnik! I ništa! Idem ponovno u župu, tražim župnika! Ovoga puta mi jedna gospođa kaže (vidim da sam je prekinuo u važnom spremanju ručka ili nekoga čašćenja za taj dan) da je župnik u crkvi. Kada sam ušao u crkvu, jako uplašen, vidim da župnik sjedi u klupi (mislim 3. od nazad). Sjedio sam pored njega, rekao – Župniče, ja bih

htio ići za svećenika! On je samo rekao sljedeće: Moraš dokazati meni i župljanima da to zaista želiš! Što je sad to?! Kako sad ja to da dokažem, nisam znao ni zapravo što želim! Prihvatio sam i već sutradan započeo svoje „dokazivanje“... svaki dan na župnu misu, pobožnosti, rad na župi... ipak... govorim župniku da bih jako htio za svećenika i da nešto učinim više po tom pitanju! Valjda zbog tolikog dosađivanja župniku, otišli smo kod biskupa! Zakasnio sam! Rokovi u Đakovu su prošli! Tada je za mene započela godina „dokazivanja“ poziva, ali ne župniku i župljanima nego samome sebi! Započelo je ono što je Gospodin htio! Promjena jednog života, polako i postupno do onoga trenutka kada ću moći postati onaj koji me slijedi i daje život za mene! Živio sam ovdje na ovoj župi godinu dana prije odlaska u bogosloviju! Da, ovo je prostor gdje sam osjetio da me Gospodin zove! Gdje me zove?! Ne znam, nije ni bitno! Ja se odazivam i potvrđujem svoj DA Gospodinu! Zna on da sam samo čovjek! Slab, ne dovoljno mudar, i sve ono što „krasi“ svakog čovjeka – ali treba me! Bez takvog čovjeka ne može nastaviti Djelo koje je započeo na Zemlji! Ja samo mogu čvrsto obećati da ću Ga slijediti! Moliti da mi pomogne da budem dobar ČOVJEK, dobar đakon i još bolji svećenik! To se ne može ostvariti bez tri stvari: BOGA, MOLITVE i Vas, braćo bogoslovi, a u budućnosti ako Bog da, i braćo svećenici! Da, to je jako važno! Budimo potpora jedni drugima u Gospodinovoj lađi – Crkvi! Molimo jedni za druge i pomažimo jedni drugima, a Gospodin neće uskratiti svoje milosti! Vas, dragi župljani, koji me pratite pet godina na putu pripreme za služenje Njemu, molim za pomoć! Sjetite se nas koji se spremamo biti svećenici! Sjetite se, ali u molitvi! Svaki dan, jednu malu žrtvu ili molitvu prikažite za ove bogoslove, za sve one koji služe u Božjoj Crkvi! Na taj način bit ćemo svi jači i ustrajni i nećemo posustati na ovom putu života gdje je križ ljut! Bit ćemo radosniji, sretniji i ako Bog da u zajedništvu s onim koji je izvor našeg života i svjetlo kojem svako biće teži! Hvala!

Hodočašće u Mariju Bisticu

I ove su godine bački Hrvati posljednjeg vikenda mjeseca rujna, 27. i 28. rujna, hodočastili u Mariju Bisticu na svoje zavjetno hodočašće.

Po dolasku u bistričko svetište, hodočasnike Subotičke biskupije srdačno je pozdravio i poželio dobrodošlicu rektor Svetišta **mons. Zlatko Koren**. Većernji program hodočašća završio je Križnim putem u kojem su sudjelovali svi hodočasnici s upaljenim svijećama u rukama, dok su mladi predmolili postaje križnoga puta.

U nedjelju 28. rujna hodočasnici su sudjelovali na hodočasničkoj misi koju je predvodio **preč. Franjo Ivanković**, tavankutski župnik i dekan. S njim su u zajedništvu misu suslavili naši svećenici: **Goran Vilov, Vinko Cvijin, Marinko Stantić, Lászlo Tojzán** i **Andrija Anišić**, a ministrirao je uz domaće bogoslove i naš bogoslov **Nebojša Stipić**. /Zv/

Velika svečanost u velikoj crkvi u Ečki

Katolička crkva u Ečki proslavila je 5. listopada 150. godišnjicu izgradnje crkve, treću po redu na istom mjestu. Za tu priliku pristigli su hodočasnici iz Mužlje, Zrenjanina, Lukinog Sela i Belog Blata. Misno slavlje predslavio je zrenjaninski biskup dr. Ladislav Német, a sumisili su protonotar Jenő Tietze te salezijanci Stanko Tratnjek, Srećko Golob, Zoltán Varga i Janez Jelen.

Misno slavlje pjevanjem je uzveličalo dječji zbor Don Bosco iz Mužlje pod vodstvom Simone Mezei. Čitanje na mađarskom jeziku čitala je s. Gizella Rác, a na hrvatskom Milan Nedeljko, dok su molitvu vjernika na oba jezika predmolili polaznici školskoga vjeronauka. Biskup Német propovijedao je na oba jezika, pozivajući se na Isusove riječi upućene farizejima: *Razvalite ovaj hram i ja ću ga u tri dana podići* (Iv 2,19). Naglasio je značenje hrama odnosno crkve u raznim religijama, a osobito u kršćanstvu. Govoreći o crkvi u Ečki, istaknuo je kako veliku zahvalnost dugujemo plemenitoj i dobroj obitelji Lazar, poimence grofu Sigismundu Lazaru, koji je o svom trošku za katoličke vjernike dao sagraditi veličanstvenu crkvu, jer se nije brinuo samo za zemaljske i tjelesne

potrebe, o čemu nam govori povijest vlastelinstva u Ečki, nego i za duhovne potrebe svojih podanika. Poslije pričesti, kratki prikaz crkve dao je vjeroučitelj Milan Nedeljko. Na kraju svete svima je na zajedništvu zahvalio novi župnik Srećko Golob kao i svećenik zadužen za Ečku Janez Jelen. Posebna zahvala bila je upućena predstavnicima gradske vlasti, kao i župniku rumunjske pravoslavne župe u Ečki o. Gabrielu Bandu. U znak zahvalnosti svima nazočnima je poslije svečanog blagoslova bila podijeljena prigodna brošura o 150-godišnjoj povijesti crkve u Ečki, tiskana na hrvatskom i na mađarskom jeziku. /Janez Jelen/

Otvorenje Kuće Božjeg milosrđa u Kikindi

Na dan sv. Vinka Paulskoga, 27. rujna, u Kikindi je svečano otvoren katolički centar „Kuća Božjega milosrđa“. Slavlje je započelo svečano zahvalnom svetom misom u župnoj crkvi sv. Franje Asiškoga, kojoj su nazočili banatski članovi crkvenih odbora na mađarskom jeziku, mjesni vjernici, predstavnici društvenoga života i svi oni koji su svojim doprinosima pomogli ostvarenje ovoga projekta. Misno slavlje predslavio je zrenjaninski biskup dr. Ladislav Német.

Na svečanom otvorenju doma za starije osobe nastupili su učenici četvrtog i osmog razreda pod ravnanjem vjeroučiteljice Erzsébet Savanović, dječji zbor „Slavuj“ pod ravnanjem prof. Margite Détári, kao i pjevački zbor „Kurunczi“. Inače, zamisao i ideja za izgradnju ove kuće rodila se jer su Milosrdne sestre, koje je osnovao sv. Vinko Paulski, desetljećima djelovale u Kikindi, kao bolničke sestre u mjesnoj bolnici. U Kikindu su došle iz Slovenije. Stoga je na slavlju bila i njihova provincijalna poglavarica, s. Bernarda i tri sestre, od kojih je jedna radila u kikindskoj bolnici. Poslije bolničkog rada sestre su se povukle u ovu kuću, koju su 1993. napustile te se vratile u Sloveniju.

Kuću su darovale kikindskoj župi, a ona je potom postala ishodišna točka za dogradnju zgrade koju je Zrenjaninska biskupija sagradila i uredila za starije osobe i za one koje trebaju pomoć. Stoga je jasno da je „Kuća Božjega milosrđa“ otvorena u prvom redu jer su spomenute sestre, sestre milosrđa. Kuća je osnovana da bi se pomagalo drugima iz ljubavi prema Bogu, ali je namijenjena i svim potrebitima bez obzira na vjeru, naciju ili položaj. Time se naglašava solidarnost koja proistječe iz istine da smo svi voljena djeca Božja. /Janez Jelen/

Veliki događaji župe Irig

Značajan datum za irišku župu bio je 18. rujna kada smo s prijateljima iz Slovenije (**Boris i Betka**, sada u Kanadi, **Josip i Mirjana**, sada u Sloveniji) i Iriga (obitelj **Čupić**, **Ankica** s djecom), Slovencem iz Vrdnika **Jožom Jermanom**, predstavnicima općinske vlasti (**Miroslavom Ivanovićem**, predsjednikom Skupštine općine Irig), a na inicijativu župnika **Blaža Zmaića** blagoslovili novi spomenik (djelo **D. Ristića**, kamenoklesara iz Veternika). Potom je slavljena sveta misa za pokojnog **Mihaela Klavora**. U misi smo pridružili i njegovu majku **Eriku**, uz poruku župnika: *Samo je ljubav sposobna promicati u čovjeku onaj njegov najbolji i najljepši dio*. Na 25. nedjelju kroz godinu, 21. rujna, u Vrđniku je služena sveta misa za pokojne **Lucu i Andriju Karačića**. U Vrđniku je 22. rujna pokopan **Josip Đepina** (69). U subotu 27. rujna iznimno je slavljena sv. misa u Vrđniku s gostima iz RH (Cerna i Gat) za pokojnog **Antu Maslača** i obitelj **Šušak**, te je blagoslovljen novi spomenik. Iduću, 26. nedjelju, 28. rujna, slavimo u tri naša mjesta gdje župnik naglašava: *svaka nedjelja je novi početak – vjerovati u promjenu da se svaki čovjek može promijeniti – to je Božja radost, ne odlučuje riječ nego djelo*, zaključio je župnik **Blaž**. Na spomendan Anđela čuvara, 2. listopada, pokopana je u Vrđniku nekadašnja učiteljica **Slavica Bačić** (87), u nazočnosti velikog broja napepose njenih Petrovaradinaca, Dubrovčana i domaćih. Službovala je na više mjesta od Sarajeva do Novog Sada. *Bila je učiteljica i majka, poučavala je i vršila*, istaknuo je župnik, od kojega je primila sv. pričest na njenoj zadnjoj svetoj misi. U subotu 4. listopada župnik nazoči 10. „Guščijadi“ u Šatrinicima uz bogati program da bi navečer blagoslovio novi spomenik i služio svetu misu u Irigu u posebno ukrašenoj crkvi, s lijepim brojem nazočnih (osobito pravoslavnih) uz godišnjicu smrti **Lászla Sekelja**. U 27. nedjelju, 5. listopada u Irigu je služena sveta misa uz obitelj **Ivanović** s otoka Krka/RH i u Vrđniku za **Ivu, Dragicu i Lucu Šušak**. U četvrtak 9. listopada, uz dva pravoslavna svećenika te mnoštvo naroda, župnik je nazočio ukopu **Miroslava Veselinovića** (60), pravoslavne vjere, koji je više desetljeća bio upravitelj KUD „S. Šalajić“ iz Vrđnika. Unatoč pozivu rektora i biskupa i njegovoj želji da nazoči slavlju, župnik 11. i 12. listopada nije otišao na proslavu 450 godina sjemeništa u Eichstättu (BRD) gdje je završio teologiju, već je 10. listopada slavio misu za pokojnog **Antala Mulaja**, a 12. listopada sahranio **Andriju Sulomara** (59) u Dobrodolu s tvrdnjom: *da ono najvažnije što čovjek ima jest život* i porukom s groba: *čovjek bi želio i trebao promijeniti mnogo toga, a možemo jedino uskladiti svoj život s onim koji reče: „Ja sam put, istina i život.“* I 28. nedjelju, 12. listopada, slavimo na tri mjesta i razmišljamo o gozbi na koju nas Bog poziva: *Dajmo se pozvati, okrenimo se Bogu i usmjerimo naš život prema njemu*, poziv je i župnika. /f. f. /

Koncert posvećen djelu i liku opata Ilije Okrugića Srijemca

Nalazeći se u prvoj godini trogodišnje proslave jubileja 300. obljetnice Tekijskog svetišta koja je posebnim kulturnim sadržajem posvećena opatu Iliji Okrugiću Srijemcu, zaslužnom obnovitelju tekijske crkve, poznatom književniku, dramaturgu, glazbeniku i povjesničaru, u organizaciji sa župom Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima, 7. rujna održan je svečani koncert koji pod nazivom „Nek ori Iliji Okrugiću u čast“ u Kapeli Gospe od Mira.

Uvodnu riječ i pozdrav nazočnima na koncertu uputio je domaći župnik **Marko Lončar**. Te večeri u Kapeli Gospe od Mira **Petar Pifat**, voditelj svetišta na Tekijama, a ujedno i voditelj koncerta prikazao je djelo i lik Ilije Okrugića Srijemca. Na koncertu je HKPD „Jelačić“ predstavio pjesme Ilije Okrugića: *Slava Bogu, Spomeni se, Za jedan časak radosti*. Ilija Okrugić je osim duhovnih skladao i marijanske pjesme u čast Tekijskog Gospi od kojih i jednu nazivamo himnom Tekijskog svetišta. Osim duhovne glazbe pisao je i svjetovnu narodnu glazbu, koju nam je na ovome koncertu u Kapeli gospe od Mira predstavio zbor župe Presvetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca, to su pjesme: *Oj Bosilje bilje, Oj djevojko brigo materina, Milkina kuća na kraju*. Nakon toga nam se predstavio i tamburaški orkestar Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva „Jelačić“ s pjesmama Ilije Okrugića: *Milkina kuća* i *U našem lijepo ti je Srijemu*.

Na kraju koncerta u ime organizatora nazočnima se obratio upravitelj Tekijskog svetišta **Stjepan Barišić**, koji je istaknuo da će na kraju ove godine svetište na Tekijama u okviru jubileja 300 godina svetišta organizirati i književna večer posvećena Iliji Okrugiću Srijemcu. Koncert je završen pjesmom Ilije Okrugića *Nek se ori* koju je posvetio Majci Božjoj, a koju su zajedno izveli svi sudionici koncerta. /Tomislav Mađarević/

Duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije

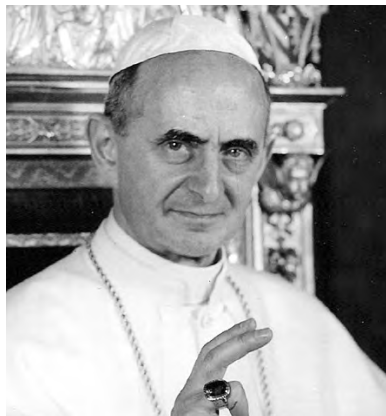
U Petrovaradinu je 13. listopada organizirana duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije. Duhovnu obnovu vodio je je vlč. **Dragan Muharem**, svećenik Subotičke biskupije, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik lista *Zvonik*. Tema ove duhovne obnove je „Hode i ne more se (Iz 40,31)“ – Svećenici u današnjoj kulturi.

Voditelj duhovne obnove predstavio je svećenicima istraživanje „Priester 2000“, Paula Zulehnera i Ane Hengersperger, provedeno u Hrvatskoj, Švicarskoj, Austriji, Poljskoj i Njemačkoj u kojoj je obuhvaćeno preko 3000 svećenika, a u Hrvatskoj 333. U toj studiji se govori o svećeničkom identitetu i njegovoj ugroženosti. Koliko god se takva istraživanja činila nepouzdanima, ona daju dva dobra razloga: s jedne strane svećenici bolje upoznaju sami sebe – vlastite redove; s druge strane pomažu svećenicima suočiti se sa stvarnošću (kakva god da je) i s javnošću (kako nas ona percipira). Voditelj je ukazao da, ako se Crkva trudi (p)ostati važnim čimbenikom u nekom društvu, tada mora nastojati barem, u svojoj povijesnoj ljudskoj dimenziji, kao ustanova i zajednica ljudi, kako bi na svjetlima planirala i gradila, a na sjenama korigirala svoju sadašnjost, a jednako tako i svoju budućnost. Ono što valja svećeniku uvijek promišljati jest vlastiti svećenički identitet. To nije nešto što se pretpostavlja, nešto što je jednom zauvijek zadano, jer se svećenici mijenjaju kao što se i sve oko njih mijenja. Svakako da postoje bitne svećeničke oznake koje se ne mijenjaju: svećenik sutrašnjice neće trebati manje nalikovati Kristu od svećenika današnjice. Kada je živio na zemlji, Krist je u sebi ponudio konačni lik prezbitera. No, i svećenička služba mora se prilagoditi svakom vremenu i svakom životnom ozračju. Duhovna obnova je nastavljena, nakon prigode za svetu ispovijed, klanjanjem u crkvi sv. Jurja, mučenika u Petrovaradinu. /Tomislav Mađarević/

Misa prigodom zaključenja sinode i beatifikacija Pavla VI.

Papa Franjo predvodio je u nedjelju 19. listopada na Trgu svetog Petra u Vatikanu misu u prigodi zaključenja Treće izvanredne opće biskupske sinode te predsjedao beatifikacijom Pavla VI. (1897.-1978.). Na misi je sudjelovalo više od 70.000 hodočasnika iz svih dijelova svijeta, a posebno su brojne bile skupine vjernika iz biskupija Brescia, Milano i Rim, uz koje su vezani život i služba pape Montinija.

Papa Franjo se u svojoj homiliji osvrnuo na lik novog blaženika pape Pavla VI., nazvavši ga „hrabrim kršćaninom i neumornim apostolom“ i zahvalivši mu na poniznom i proročkom svjedočenju ljubavi prema Kristu i njegovoj Crkvi. Papa Franjo istaknuo je kako je on ustanovio biskupsku sinodu. „Kada gledamo na toga velikog Papu,

hrabrog kršćanina, neumornog apostola, ne možemo doli pred Bogom reći riječi koje, koliko jednostavne, toliko su od srca: hvala! Hvala ti, naš dragi i ljubljani papa Pavle VI.! Hvala ti na tvomjem skromnom i proročkom svjedočenju ljubavi za Krista i njegovu Crkvu“, rekao je Papa.

Sveti Otac zatim je spomenuo kako je u osobnom dnevniku pape Montinija o završnom zasjedanju Drugoga vatikanskog koncila napisano sljedeće: „Možda me je Gospodin pozvao i dao mi ustrajnost za ovu službu ne zato što sam osobito prikladan za nju, ni da bih upravljao i spasio Crkvu od njezinih sadašnjih teškoća, već da bih mogao trpjeti za Crkvu, i to na način koji će jasno pokazati da je On, i nitko drugi, njezin upravitelj i spasitelj.“

U toj poniznosti blista veličina blaženog Pavla VI. koji je, dok se na obzoru pomaljalo novo sekularizirano i neprijateljsko društvo, znao dalekovidnom mudrošću – i ponekad u samoći – upravljati Petrovom lađom ne gubeći nikada radost i povjerenje u Gospodina.

U nagovoru prije molitve Anđeo Gospodnji pozvao je vjernike da vjerno slijede nauk i primjer novog blaženika. Pavao VI. bio je odvažni zagovornik misije *ad gentes*; svjedočanstvo tome je osobito apostolska pobudnica *Evangelii nuntiandi* s kojom je namjeravao probuditi polet i predanost poslanju Crkve. Istaknuvši na kraju duboku marijansku pobožnost blaženog Pavla VI., Papa je primijetio kako će mu kršćanski narod biti trajno zahvalan na apostolskoj pobudnici *Marialis Cultus* te što je proglasio Mariju „Majkom Crkve“, prigodom zatvaranja trećeg dijela Drugoga vatikanskog koncila. /IKA/

Papa zatražio uklanjanje oružja za masovno uništenje

Papa Franjo traži brzo prihvaćanje mjera u svrhu uklanjanja oružja masovnog uništenja, počevši od nuklearnoga i kemijskoga oružja, istaknuo je nadbis-

kup Bernardito Auza, stalni promatrač Svete Stolice pri organizaciji Ujedinjenih naroda, govoreći u Staklenoj palači u New Yorku.

Nadbiskup je posebno upozorio da nema nikakvoga napretka što se tiče nuklearnoga razoružavanja. Nesposobnost zemalja koje posjeduju nuklearno oružje da pokrenu pregovore usmjerene na smanjenje njihovih zaliha oružja zabrinjava, ali „modernizacija“ nekih sustava i povećanje postojećih zaliha, zabrinjava još više, istaknuo je nadbiskup Auza, napominjući da Sporazum o neširenju nuklearnoga oružja, koji je tako važan za našu sigurnost, do sada nije donio očekivane rezultate.

Sveta Stolica i dalje vjeruje da politika stalne nuklearne prijetnje stavlja u opasnost postupak nuklearnoga razoružavanja i neširenja nuklearnoga oružja, napomenuo je nadbiskup te dodao da stoga valja raditi u svrhu trajnoga mira utemeljenoga na uzajamnom pouzdanju. Zbog toga Sveta Stolica poziva sve države da potpišu i ratificiraju Ugovor o općoj zabrani nuklearnih pokusa, i to bez odgađanja, jer je on bitan čimbenik u međunarodnom nuklearnom razoružanju i neširenju nuklearnoga oružja. Osim toga, nadbiskup je napomenuo da bi ustanovljenje područja bez oružja masovnog uništenja bio veliki korak u pravom smjeru, jer bi pokazao da možemo ići prema općem dogovoru kako bismo potpuno uklonili takvo oružje, upozorio je stalni promatrač Svete Stolice pri UN-u. /IKA/

Nikada više nasilja nad starijim osobama!

Nikada više nasilja nad starijim osobama! – poručio je papa Franjo u tijeku misnoga slavlja koje je 28. rujna u povodu Dana djedova i baka služio na Trgu sv. Petra u Vatikanu. S Papom je pod geslom „Blagoslov dugoga života“ slavilo 40.000 starijih osoba iz 20 zemalja iz cijeloga svijeta, među kojima je bio i papa u miru Benedikt XVI., kojega je papa Franjo prije početka mise pozdravio bratskim zagrljajem, što je pozdravljeno burnim pljeskom.

Vatikanski trg bio je otvoren od ranih jutarnjih sati, a prigodni program počeo je nastupom slijepoga talijanskoga pjevača Andrea Boccellija. U propovijedi papa Franjo istaknuo je da starački domovi ne smiju biti zatvori, već domovi koji trebaju služiti starijim ljudima, a ne interesima nekih pojedinaca. Ne smiju biti mjesta za „parkiranje staraca“, koji tako pređu u zaborav. Potrebno je stvoriti međugeneracijski sporazum za obitelj između starih i mladih. Narod koji ne vodi računa o svojim starcima, nema budućnosti, upozorio je Papa i primijetio kako su među najljepšim stvarima u našem obiteljskom životu upravo milovanja djece, kojima je posebno drago

ono djeda i bake. Primijetio je kako je nasilje nad starijim ljudima isto tako teško i neljudsko kao i nasilje nad djecom. Znaite da vas Bog ne napušta. On je uvijek s vama, poručio je.

Susret je organiziralo Papinsko vijeće za obitelj kako bi njime posvijestio važnost prisutnosti starijih osoba, kako u obitelji tako i društvu i Crkvi, nadahnuto Psalmom 71,18: „Usprkos mojoj starosti i mojim sijedim vlasima, ne napuštaj me, Bože: da mogu objavljivati djela tvoje ruke ovom pokoljenju, tvoju smjelost svima onima koji će tek doći“. /IKA/

Pakistanski sud potvrdio smrtnu kaznu za kršćanku Asiju Bibi

Visoki sud u pakistanskom gradu Lahoreu potvrdio je smrtnu kaznu za Asiju Bibi, katolkinju i majku petero djece koja je 2010. osuđena na smrt zbog navodne blasfemije.

Podsjetimo, Asia Bibi je u zatvoru je još od lipnja 2009. Sud ju je godinu dana kasnije osudio na smrt jer je optužena da je vrijeđala Muhameda, što u Pakistanu podrazumijeva najstrožu kaznu prema zakonu o blasfemiji. Smrtna kazna je odgođena do rješenja njezine žalbe, što znači da bi sada trebala biti provedena. Osuđena je iako nema nikakvih jasnih dokaza

protiv nje, osim svjedočenja jedne žene iz njezina sela, prema kojem je Asia „vrijeđala proroka Muhameda“ pred svojim susjedama. Katolkinja tvrdi da su je optužili nakon što su je njezine susjede vrijeđale zato što je kršćanka, a potom su otišle na policiju i lažno svjedočile protiv nje. Bibi je nuđeno da će biti oslobođena ako prijeđe na islam, što je ona odbila.

Niz humanitarnih aktivista i političara apeliralo je za njezino oslobođenje. Dvojica političara koji su se zauzeli za nju ubijeni su: guverner provincije Pendžab Salman Taser, te ministar manjina Šahbaz Bati. Sve to ponovno je svratilo pozornost na katastrofalan položaj vjerskih manjina u Pakistanu.

Asia je svojedobno iz zatvora poslala i pismo papi Franji, nakon čega je njezin već pomalo zaboravljen slučaj ponovno došao u fokus javnosti. Odvjetnici Pakistanke najavili su kako neće odustati od borbe, i slučaj Asie Bibi sada će iznijeti pred pakistanskim Vrhovnim sudom. /Bitno.net/

„Tolerantnost“ na djelu

„Sentinelle in Piedi“ („Stojeći stražari“) ime je građanskog pokreta koji je organizirao okupljanja na ulicama svih većih talijanskih gradova, na kojima prosvjednici mirno stoje i u tišini – čitaju.

Cijela je akcija usmjerena protiv zakona koji je nedavno u parlamentu predložio zastupnik i gay aktivist Ivan Scalfarotto i koji bi, kažu prosvjednici, pod maskom „borbe protiv homofobije“ trebao zapravo biti udar na slobodu govora i neslaganje s političkom agendom koja ugrožava tradicionalnu obitelj i tradicionalističke vrijednosti. Akcija je sve brojnija i popularnija, odazivaju joj se ljudi raznih profila, kako vjernici

raznih religija tako i ateisti, a svima im je zajednički cilj – borba za slobodu govora.

Ova sve popularnija akcija izazvala je nemir i ogorčenje kod gay aktivističkih i ekstremno ljevičarskih udruga koji su na mirne prosvjede odgovorili nasiljem koje je kulminiralo ovaj tjedan. Tako je u gradu Roveretu „Stražare“ napala grupa koja je sebe opisala kao „anarhisti“, spriječila okupljanje za koje su prosvjednici imali dozvolu, uništili njihove materijale i ranili dvoje ljudi koji su završili u bolnici. Riječ je o svećeniku Matteu Grazioliju i još jednoj mladoj ženi koja nije identificirana.

I u svim drugim gradovima, poput Bologne, Torina, Genove i ostalih, prosvjednici, kojih se u svim gradovima okupilo oko 10.000, bili su žrtvama verbalnog nasilja, pljuvanja i vrijeđanja kojima su bila izložena i mala djeca s kojima su roditelji došli na okupljanje. U Bologni su oni koji su željeli doći na predviđeno mjesto okupljanja morali proći kroz kordone homoseksualnih aktivista koji su se derali na njih, vrijeđali ih i pljuvali. Kada je okupljanje započelo, na prosvjednike su gay aktivisti bacali boce, a prema nekim izvješćima i dimne bombe. Slični prizori dogodili su se i u Genovi, te Torinu, a napadači na „Stražare“ bili su iz komunističkih, anarhističkih i homoseksualnih udruga. /Bitno.net/

U Iraku nasilje ne prestaje

U Iraku nasilje ne prestaje, a nastavlja se i iseljavanje kršćanskih obitelji koje se ne žele obratiti na islam, te tako postaju izbjeglice u vlastitoj zemlji, istaknuo je u razgovoru za Radio Vatikan babilonski kaldejski patrijarh Louis Raphael Sako.

Sve su te obitelji bile primorane napustiti svoje domove jer su odbile obratiti se na islam; to su pravi Kristovi svjedoci, jer su javno ispovjedili svoju vjeru, istaknuo je patrijarh te dodao da su zbog toga sinodski oci poslali poruku ohrabrenja i zahvalnosti svim tim obiteljima koje su očuvale svoju vjeru unatoč svim teškoćama i pritiscima.

Napomenuvši potom da je obeshrabrujuće to što političari tvrde da će takvo stanje trajati još tri ili više godina, patrijarh je izrazio nadu u promjenu stanja u Iraku s novim vlastima, ali i zbog toga što se kurdska vojska naoružala uz pomoć međunarodne zajednice, te tako ojačala. Mislim da je potrebno intervenirati na terenu da se oslobode sela tih kršćana, i drugih manjina, tako da se mogu vratiti u svoje domove. Ne treba podržavati iseljavanje, poručio je patrijarh Sako te primijetio da je cijelo stanje vrlo slojevito, što nije dobro za tamošnje pučanstvo. Međunarodna zajednica traži svoje gospodarske interese, a nije svjesna da su te fundamentalističke skupine opasnost za cijeli svijet. Kada postane svjesna toga, možda će biti prekasno, upozorio je patrijarh Sako. /IKA/

Pastirsko pismo biskupa „Uzvišenost i radost života“ (3)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Poput Isusa Krista, i Crkva u svom zauzimanju za čovjeka nastupa djelom i riječju, jer je čovjeku potrebna i djelotvorna pomoć i svjetlo istine. Stoga Crkva, prije svega, želi pronaći uspješne načine kako bi se pomoglo roditeljima u njihovu teškom pozivu, ali i daru rađanja i odgajanja djece (Pismo biskupa, br. 26).

A. Uloga Crkve u zaštiti nerođene djece

Crkva bdije nad ljudskim životom od začeca do prirodne smrti. Ona želi pronaći uspješne načine kako bi pomogla roditeljima u njihovu teškom pozivu kao i daru rađanja i odgajanja djece. Na razini župnih zajednica organiziraju se susreti pripreve zaručnika za brak, obiteljska savjetovaništa, pomoć obiteljima u krizama, razvedenima, majkama izvanbračne djece, napuštenima i siročadi. Potrebno je još više raditi na tim pitanjima obiteljskog života, osobito onima u krizama i teškoćama. Ne bi se smjelo dogoditi u našim kršćanskim zajednicama da neka žena, neudana djevojka ili maloljetnica pobaci zato jer nije bilo kršćanina ili kršćanske zajednice koja bi joj na vrijeme priskočila u pomoć. Isto tako, potrebno je razobličavati farizejštinu u našim kršćanskim zajednicama koje olako prihvaćaju grešne predbračne i izvanbračne spolne odnose, a zgražaju se i preziru neudanu majku. Upravo zato što nije učinila pobačaj zaslužuje našu pažnju i pomoć da odgovorno preuzme nošenje, rađanje i odgoj djeteta, a ne savjetovati joj „samo se ti što prije riješi toga djeteta, pomoći ću ti da nađeš tko će taj zahvat učiniti“. Strašno je to kada na pobačaj potiču oni koji redovito idu na misu, drže prve petke i vrlo su „pobožni“. Umjesto da spašavaju ženu od ubijanja djeteta, oni govore, to nije ništa, to je samo hrpa stanica. Pa naravno da je to sada tek začetak, ili kako se to kaže „hrpa stanica“ iz kojih se oblikuje ljudski život, ali ako se oblikovanje prekine, neće doći do razvitka ploda i rođenja novog živog bića. Koliko farizejštine

među vjernicima! Osobita i teška odgovornost ide na one nesavjesne zavodnike i očeve koji iskoriste djevojku ili ženu, pa je onda prepuste njenoj tjeskobi ili je čak tjeraju na pobačaj. Gdje je tu kršćanska savjest? Crkva je izazvana da svoj nauk o spolnosti, obitelji i njihovoj prokreativnoj dimenziji još više produbi i bolje objasni u svjetlu evanđelja. Na stručnjacima i teolozima je odgovornost da proučavaju u svjetlu vjere taj problem pružajući pomoć crkvenom učiteljstvu, da s kršćanskom zrelošću prilaze rješavanju tih pitanja.

B. Uloga društva u zaštiti nerođene djece

U rješavanju teškoća vezanih uz pobačaj mora sudjelovati svojom pomoću društvo na svim razinama, poradi zaštite nerođene djece i obiteljskog života. Trebalo bi provoditi pozitivniju i svestraniju obiteljsku politiku, kao što je radno vrijeme prilagođeno majkama i trudnicama, ekonomska pomoć obiteljima s brojnom djecom, izgradnja prikladnih stanova za razvoj i rast obitelji. Tu bi trebala više poraditi sredstva društvenog priopćavanja osobito u promociji temeljnih moralnih načela čovjeka. Isto tako potrebno je izmijeniti postojeće zakonodavstvo o pobačaju za bolju zaštitu ljudskog života i obitelji, da bude osigurano zakonsko pravo nerođenog djeteta na rođenje. U temeljno pravo čovjeka spada i pravo roditi se. *Moralno zdrava majka prije će dati da joj unište srce negoli dopustiti da unište plod njezine utrobe, a kamoli da sama za tim posegne* (Pismo br. 31). Potrebno je da žene i majke uoče veličinu i dostojanstvo svog poziva na majčinstvo. One trebaju biti među prvima u borbi za zaštitu ljudskog života. A gdje su tu očevi? Nažalost pojavljuje se stanovita otuđenost mnogih očeva u pitanjima odgoja djece i nastanka života. Pojedini očevi ništa ili vrlo malo utječu na ljudski život svoje djece, prepuštajući tu dužnost ženi ili drugim činiocima. Kad je riječ o pobačaju u no-

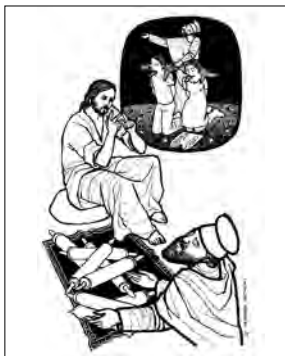
vijem zakonodavstvu otac se i ne spominje, kao da otac nema ništa sa začetim djetetom. To je iskrivljavanje roditeljske dužnosti u kojoj ravnopravno sudjeluje i otac i majka. Velike su posljedice i štete za djecu kada je otac odsutan iz njihova života i ne zauzima se za njihov odgoj. Uz cijenu majčinskog života i rađanja, Crkva ne uči da je fizička prokreacija najveća vrijednost života. Ima bračnih osoba koje *svim srcem žele vlastiti porod, ali zbog raznih fizičkih i prirodnih uzroka nije im to moguće. Oni zbog toga pate, osjećaju se osamljenima pa i manje vrijednima* (Pismo br. 34). Njima Crkva preporuča da posvoje tuđe dijete i tako ostvare svoju očinsku i majčinsku ljubav. Crkva poziva sve liječnike da budu branitelji ljudskoga života prema njihovoj Hipokratovoj zakletvi. *Ako liječnik ostaje vjeran svom temeljnom pozivu, onda će po svojoj savjesti tragati za najboljim rješenjima koja su mu na raspolaganju u konkretnom slučaju. Stoga biti vjeran savjesti od presudne je važnosti u vršenju liječničke službe.* Isto tako medicinsko i bolničko osoblje kao i socijalni radnici trebaju sa svom ozbiljnošću i odgovornošću postupiti u slučajevima kada žena zahtijeva da se izvrši pobačaj. Upozoriti ju na štetnost i teške posljedice pobačaja. Pobačaj je težak problem za Crkvu i za državu. *Od presudne je važnosti kakav stav vlast zauzima u svom zakonodavstvu, u socijalno-ekonomskoj i zdravstvenoj politici... Mnogo ovisi o tome koliko će javna vlast tu volju za životom podržati, promicati i zaštititi* (Pismo br. 38). Država ne bi smjela bezbrižno gledati kako joj narod izumire i nestaje sa zemlje. Na kraju pisma obraćajući se svim ljudima dobre volje biskupi zaključuju: *Znamo da je ta problematika mnogostruko složena i da nismo uspjeli opisati svu njezinu težinu i dalekosežnost. No vjerujemo da će oni koji imaju sluha za duh Evanđelja i humane vrijednosti ipak čuti naš glas i shvatiti što nam je na srcu* (Pismo br. 42).

(nastavlja se)

26. 10. 2014.

Trideseta nedjelja kroz godinu

Izl 22,20-26;
Ps 18,2-4.47.51ab;
1Sol 1,5c-10; Mt 22,34-40

Život farizeja sastojao se u razmatranju zakonu, njegovu prepisivanju i tumačenju. Nekima od njih uspelo je razumjeti poruku Isusa Krista, koji je jednome od farizeja rekao da nije daleko od kraljevstva Božjeg. Jedan drugi farizej, Pavao iz Tarza, postao je apostolom naroda. No, mnogi od njih odbili su mladog Učitelja iz Nazareta, te učinili sve da ga predaju u smrt na križu. Tumačeći zakon farizeji su sastavili detaljnu kazuistiku zbog koje je jaram zakona postao nepodnošljiv. Zbog toga nisu mogli razumjeti Isusa koje je, prema njihovu mišljenju, kršio subotnji odmor liječeći bolesne subotom, kao i tvrdeći da je Sin Čovječji gospodar nad subotom i da taj tako značajan dan jest radi čovjeka, a ne obrnuto. Isus proziva komplicirani repertoar zapovijedi, te ga sažima u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. To je prva zapovijed i od koje proizlaze sve ostale. Pred ovim riječima ne možemo činiti drugo doli preispitati svoje vladanje, uvidjeti svoje pogreške te se iznova čvrsto odlučiti za ljubav živjeti, pa čak ako ureba za nju i umrijeti.

9. 11. 2014.

Posveta Lateranske bazilike

Ez 47,1-2.8-9.12; Ps 46,2-3.5-6.8-9;
1Kor 3,9c-11.16-17; Iv 2,13-22

Lateranska bazilika, a ujedno i rimska katedrala, prva je po rangu od svih na svijetu. Ona je prvi veliki izvanjski znak pobjede kršćanske vjere nad zapadnim poganstvom. U eri progona, koja se proteže kroz prva tri stoljeća Crkve, svako očitovanje vjere bilo je opasno i zato kršćani nisu mogli nesmetano javno slaviti Boga. Za kršćane koji su doživjeli progone lateranska bazilika nije bila samo mjesto gdje se konačno smjelo javno klanjati Kristu Spasitelju i slaviti ga, nego je ta građevina od kamena, podignuta u čast Spasitelju svijeta, bila i simbolom do tada skrivene pobjede svjedočanstva tolikih mučenika. Opipljiv znak onog duhovnog hrama, potiče da se proslavi onaj koji je postao čovjekom i koji, umrli i uskrsnuli, živi u vječnosti. Obljetnica posvete tog znakovitog zdanja, koja se izvorno slavila samo u Rimu, spominje se u svim zajednicama rimskog obreda. Ovaj blagdan želi u nama obnoviti ljubav i privrženost prema Kristu i njegovoj Crkvi, razasutoj posveme svijetu. Otajstvo Krista, koji je došao *ne da osudi svijet, nego da se svijet po njemu spasi*, ražaruje naša srca potičući nas na svjedočanstvo života posvećenog Gospodinu i braći, i danas snažno – osobito po tolikim mučeništvima i herojskim služanjima potrebitima – podsjeća svijet na snagu Božje ljubavi, puno jače nego što to čini jedna zgrada od kamena, pa makar bila i prva među velebnim bazilikama.

2. 11. 2014.

Spomen svih vjernika pokojnika

Job 19,1.23-27;
Ps 26;
Rim 5,5-11;
Iv 6,37-40

Sve dok Gospodin Isus ne dođe u slavi, te uništi smrt i sve mu bude podloženo, mnogi njegovi učenici bit će hodočasnici na ovoj zemlji, drugi koji su prešli iz ovog života još će se čistiti za savršeno zajedništvo s Bogom, a drugi će već uživaju u slavi promatrajući Boga. No, bilo putujuća Crkva, bilo ona proslavljena, svi težimo istoj Božjoj ljubavi i u njoj već sudjelujemo. Zajedništvo onih koji su na putu s preminulom braćom i sestrama tako ne biva prekinuto, nego je sačuvano zajedništvom duhovnih dobara. Od najstarijih vremena Crkva je njegovala veliku privrženost prema spomenu mrtvih i za njih je prikazivala osobito svete misne žrtve. U spirovnim obredima Crkva s vjerom slavi uskrsno otajstvo, u čvrstoj vjeri da oni koji su po krštenju postali članovi Kristove Crkve, preko smrti, s njime prelaze u život vječni. U toj i takvoj vjeri spominjemo se i mi svih pokojnih vjernika, raspirujući u sebi i među sobom nadu u vječni život na koji smo svi pozvani.

16. 11. 2014.

Trideset i treća nedjelja kroz godinu

Izr 31,10-13.19-20.30-31;
Ps 128,1-5; 1Sol 5,1-6; Mt 25,14-30

Prispodoba o talentima govori o Kristovu dolasku na posljednji sud. Kad se vrati, on će od svakoga tražiti očitovanje o tomu kako smo koristili vrijeme, što smo činili od svojih života i talenata koje smo primili. Nagrada za dobro korištenje bit će sudjelovanje na Gospodnjoj radosti, na vječnoj gozbi Jaganjčevoj. Ovom prispodobom Gospodin poručuje da Bog neće mjeriti niti brojati naša dostignuća i ostvarenja. Neće nas pitati jesmo li svojim podvizima zadivili svijet. Gospodin Isus poručuje da se računaju vjernost, ustrajnost i ljubav kojima smo ispunjavali svoje poslanje i obveze, pa bilo da se radilo i o najponiznijim i najobičnijim stvarima svakidašnjice. Treći sluga, koji je u prispodobi nazvan *zli i lijeni*, ima krivu sliku o gospodaru, o Bogu. Najgore je što ga ne ljubi. Strah od gospodara ga je paralizirao te je nespretno djelovao, bez da je bio spreman uči u bilo kakav rizik. Zato je zakopao svoj talent. Bog od nas pak očekuje radostan odgovor, zauzimanje koji proizlazi iz ljubavi i naše spremnosti da prihvatimo rizik i suočimo se s poteškoćama. Talenti mogu značiti naravne sposobnosti, darove i karizme koje smo primili od Duha Svetoga, ali također i Evanđelje, Objavu, spasenje koje je Krist prenio svojoj Crkvi. Kao vjernici pozvani smo i dužni prenositi te darove, riječima i djelima.

22. listopada

Sveti Ivan Pavao II.

(*18. svibnja 1920. + 2. travnja 2005.)

- Časnički sin ● rano bez majke ● izgubio brata i oca ● radnik u kamenolomu ● uspješan glumac ●
- bogoslov u tajnosti ● dobar športaš ● svećenik ● doktor teologije ● profesor ● nadbiskup ● koncilski otac ●
- kardinal ● papa ● papa putnik ● veliki prijatelj siromašnih ● znao je govoriti i mladima ●
- njemu pripisuju slom komunizma ● oko sebe okupljao milijune hodočasnika ●
- ozdravljao bolesnike za života i poslije smrti ●

Ivan Pavao II. je bio 264. papa, odnosno 263. Petrov nasljednik. Rodio se 18. svibnja 1920. godine kao drugo dijete nižeg vojnog časnika Karola Wojtyła i Emilie Kaczorowske. Na krštenju je dobio ime Karol. Njegova majka Emilia je umrla kad mu je bilo 9 godina. I stariji brat Edmund, liječnik, umro je 1932. godine. Karolov otac Karol je umro 1941. godine. Karol Józef je rođen u poljskom gradu Wadowice kod Krakowa, gdje je završio osnovnu, srednju i višu školu. Godine 1938. se upisao na Jagellonsko sveučilište u Krakowu. Studij je morao prekinuti 1939. godine budući da su nacisti zatvorili krakowsko sveučilište. Mladi student je od 1940. do 1944. godine radio u kamenolomu. Radio je i u jednoj kemijskoj tvornici. Svojim radom je s jedne strane zarađivao za svoj život, a s druge strane je izbjegao deportaciju u Njemačku. Dok je radio u kamenolomu, u njemu se rodilo svećeničko zvanje. Zato je 1942. godine potajno počeo studij teologije. Osim rada u kamenolomu i studija, Karol se pojavio i kao član „Rapsodijskog kazališta“. Bio je dobar glumac lijepoga glasa. I to je kazalište djelovalo u tajnosti. Uspješno se bavio sportom.

Nakon što je Karol Wojtyła 1946. godine primio svećeničko ređenje, u Rimu je 1948. doktorirao s tezom o nauku vjere u djelima sv. Ivana od Križa. U Poljskoj je bio kapelan u jednoj župi, pa studentski kapelan u krakowskoj župi sv. Florijana. Bio je i profesor moralne i etičke teologije na Krakowu i u Lublinu.

Kad je 1958. zaređen za biskupa, bilo mu je 37 godina. Papa Pavao VI. ga je 1964. godine imenovao krakowskim nadbiskupom, pa 1967. kardinalom. Kao koncilski otac dao je velik doprinos izradi dokumenata Drugoga vatikanskog sabora. Nakon smrti pape Pavla VI. koji je umro 6. kolovoza 1978. godine, nastupio je papa Ivan Pavao I., koji je na čelu Crkve stajao 33 dana. Na iznenađenje čitavog svijeta, 16. listopada 1978. godine, kao prvi papa ne-Talijan nakon 455 godina izabran je Karol Wojtyła. Novi papa je izabrao ime Ivan Pavao II., a poduzeo je 104 apostolska

putovanja. Crkvi i svijetu je uputio 14 enciklika, 13 apostolskih pobudnica, 11 apostolskih konstitucija i 41 apostolsko pismo. Napisao je i knjige *Prijeći prag nade*, *Dar i otajstvo: uz pedesetu obljetnicu mog svećeništva* i *Rimski triptih*. Slavio je 131 svečanost proglašenja blaženim i proglasio 1.282 blaženika. U okviru 43 svečanosti proglasio je svetim 456 vjernika. Imenovao je 201 kardinala. Sazivao je plenarne skupštine kardinalskog zbora. Sazvao je 15 skupština biskupske sinode.

Na audijencijama srijedom se susreo s više od 16 milijuna hodočasnika. Pohodio je mnoge države, pa tako i Hrvatsku i Mađarsku. U tijeku Velikog jubileja 2000. u Rimu je dočekao više od 8 milijuna hodočasnika. Što u Rimu što po svijetu s njime se susrelo više od 300 milijuna ljudi. Održao je 38 službenih posjeta državnika ili državnih poslanstava, 650 susreta s vođama država, 212 audijencija premijerima.

Utemeljio je institut „Ivan Pavao II.“ te institut „Populorum progressio“ za domorodačke narode Južne Amerike, zatim Papinsku akademiju za život i Papinsku akademiju za društvene znanosti. Ustanovio je Svjetski dan bolesnika na dan 11. veljače te Svjetski dan mladeži.

Praćen molitvom 100.000 vjernika na Trgu svetoga Petra i vjernika diljem

svijeta, umro je 2. travnja 2005. godine. Blaženim ga je 2011. godine proglasio papa Benedikt XVI. i odredio da se njegov spomendan slavi 22. listopada. Papa Franjo ge je 2014. proglasio svetim.

Sveti Ivan Pavao II. je pomoćnik u velikim nevoljama

Angela Baronna iz Kanade je 2002. godine ozdravila od raka koštane srži kad ju je sveti otac blagoslovio. Majka Johna Paula Lieoa doživjela je tri sponšana pobačaja te nije mogla imati djece. Papa ju je blagoslovio i prorekaio joj da će imati sina. Tako se rodio Lieo. Emil Barbar je rođen s moždanom paralizom. Liječnici su govorili da nikada neće moći bez kolica. Kad su se Emilovi roditelji obratili papi, papa je bolesnika blagoslovio i poljubio. Rekao je roditeljima da hodočaste u Lurd. Nakon hodočašća u Lurd dječak je prohodao. Završio je pravo. Rimski kardinal Francesco Marchisano je potpuno izgubio glas. Papa mu je dodirnuo grlo, pa je kardinal progovorio. Roditelji male Mary Muilligan, koja je bila smrtno bolesna na bubrege, 1979. godine su u Irskoj papi pokazali svoju bolesnu kćer. Papa ju je pomilovao, a djevojčica je ubrzo ozdravila. Građanin Bratislave Tibor Uljacki je u rujnu 2003. godine zamolio papu da ozdravi njegovu 12-godišnju kćer od leukemije. Nezdugo dijete je ozdravilo. I petogodišnji Heron Badillo iz Meksika je bolovao od leukemije. Papa ga je poljubio, a Heron je nakon nekoliko mjeseci ozdravio. Ivette Sanchez se molitvom obratila papi kad je u banci nestalo 200.000 dolara. Sutradan je sav iznos bio u banci. Key Kelly iz Liverpoola se u ožujku 1979. susrela s papom. Bolovala je od raka dojke. Liječnici su joj davali još dvije godine života. Kad se vratila sa susreta s papom, rak i metastaze su skroz nestale. Jedna majka iz Brazila se poslije papine smrti obratila njemu u molitvi da njezinog sina izbavi iz pakla droge. Ubrzo se dogodilo čudo. Eduardo koji se godinama drogirao riješio se ovisnosti. Obratite mu se i vi u svojim potrebama.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić karmelićanin

Sloboda (9)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Kako volim Boga takva mi sloboda!¹

Sve što posjedujemo i jesmo, sve je dragocjeni Božji dar. Ali iznad svega Božji dar je sloboda, kako pjeva veliki Gundulić u himnu slobodi. Tako razmišlja i naš otac Gerard: Bog i sloboda, sloboda i Bog! *Što volimo to nas veže, to nas steže, to nas zarobi. Svaka je sveza puna trnja, samo nas jedna vadi iz trnja, čini nas slobodnima, a to je ona sveza koja nas veže s Bogom, ako samo Njega volimo. Ona vadi iz nas nemilo duboko usađeno trnje, kida u nama one sveze koje nas vuku sad ovamo sad onamo. Istina, kada Božja ljubav vadi iz nas ovo trnje, ove sveze, osiće nas bol, ali to tako mora biti. Kada se ubode, onaj tko izvlači trn iz tila, taj nas ne muči, nego liči, makar mu čini bol. To čini Bog, ako Njega volimo, On nas oslobađa od trnja prljavih sveza. Dokle god je ovo trnje u nama, ne možemo sisti u karuce (kočije) ljubavi Božje i sa svojim Zaručnikom slobodno šetati. Na ovim se karucama (kočijama) ode daleko od svake prirodne radosti. Mora ostaviti svoj plašt, svoje naravne želje, da se vinča sa Zaručnikom i dobije novi čisti plašt, čiste Božje ljubavi. Ovako zaručena duša leti i uživa već u ovom životu nebeske radosti.*²

Otac Gerard nas upućuje na svetu čežnju osloboditi se samoga sebe, a to je trnje koje nas bode i boli, da priredimo prostor Bogu u svojoj nutrini. Takva čežnja će nas dovesti do stanja u kojem se rado odričemo sebe, umiremo sami sebi kako bismo omogućili Bogu da potpuno slobodno živi i djeluje i u nama. *Kako volim Boga takva mi slo-*

boda! Ne možemo ozbiljno tražiti Boga ako u svakidašnjem životu tražimo same sebe i živimo prema svojim malim, nevrijednim i nevažnim željama. Dozvolimo Bogu da *vadi iz nas ovo trnje zlih nagnuća. Onaj tko izvlači trn iz tila taj nas ne muči, nego liči, makar mu čini bol.* Prihvatimo dakle sve žrtve koje pripadaju našem životu. Ako uistinu ljubimo Boga, onda ćemo i htjeti učiniti više i osjećati određenu sklonost radije birati ono što je teže, nego ono što je lakše. Oče Gerarde, što to govoriš? Mi želimo biti slobodni od svake patnje i trpljenja. Nema ruže bez trnja, nema života bez križa i trpljenja, odgovara nam otac Gerard. Ljubav nas prisiljava da se dajemo i žrtvujemo. Otac Gerard nas uči da ne tražimo neka posebna odricanja i pokore koje lako mogu hraniti našu oholost da smo bolji od drugih. Dajmo prednost malim i nevidljivim odricanjima koja ne zadovoljavaju skrivenu želju da budemo posebni i neobični. Odricanje, pa i ono malo znači nešto za drugoga. Odricanje i trpljenje ne zatvara se u nas same, ono uvijek ide za drugoga, ono je uvijek nošeno ljubavlju za drugoga. To je sloboda. Na taj način možemo surađivati s Bogom u spašavanju svijeta. Prema ocu Gerardu, ljubav je ono što našem odricanju daje njegovu vrijednost. Odricanje se odnosi na sva naša osjetila, posebno na oči, uši, jezik, znatiželju. Odricanje je i u tome, da ne govorimo loše o onima koji nisu među nama nazočni, ne ismijavati svoga bližnjega, ne govoriti ono što se ne pristoji kršćanskim ustima. Vježbati se u onome što govori sv. Jakov apostol o jeziku: *Tako i jezik: malen je ud, a velikim se može ponositi. Evo: kolika vatra koliku šumu zapali! I jezik je vatra, svijet nepravda jezik je među našim udovima, kalja*

cijelo tijelo te, zapaljen od pakla, zapaljuje kotač života (Jak 3,5-6). Ako se naviknemo odricati svoje volje, onda ćemo pronalaziti radost koja nije sebična i približiti se Bogu u radosti davanja, u slobodi srca i duše. Što više živimo na Božji način, ne misleći na same sebe, tim smo bliži Bogu, tim smo slobodniji. Otac Gerard nas opominje da ne zaboravimo da sva naša nastojanja ne znače ništa ako nemamo povjerenja u Boga. *Takva je isto volja i sloboda Božje dince. Ako Bog hoće da trpe, da budu zanemareni, još i od Boga ostavljeni, oni i to žele. Oni su uvijek s Bogom sjedinjeni u želji, makar im Bog dušu napusti i najveću muku i napast dopusti. Njihova želja, volja, sloboda je ušla u krilaticu (zrakoplov) koja sigurno leti, dok jednom ne čuju glas. Sjedini svoju želju i slobodnu volju s tvojom dušom i kaži joj: posljednja stanica: Nebo, ulazi! Tko to ne shvaća, neka pomisli da je čovičja sloboda sveza, spona, takva kao zec svezanih nogu, ptica svezanih krila, nije slobodna... Vežem svoju slobodu za Božju. Žrtvujem svoju ledenu i snižnu slobodu u vrilu i ljubeznu Božju slobodu, neka se istopi, sa Božjom sjedini. Pa kuda Bog tamo i ja, što Bog to i ja želim za sve vike! Pazit ću još i na klicu, početak nevaljanog nagnuća i slobode, da ju iščupam iz korina. Isuse bašćaru duhovne bašće, sagni me, ponizi me, da dobro pazim i odmah iščupam ove opasne klice! U Isusa utopljenom voljom želim samo ono što je Isusu milo.*³ Dakle, još jednom ponovimo kratku ali vrlo znakovitu rečenicu oca Gerarda. *Kako volim Boga, takva mi sloboda!*

¹ O. Gerard, *Put blaženstva*, str. 27 (003636).

² Isto.

³ Otac Gerard, *Naslađivanje duše*, str. 10, (003698-003699).

Dvadeset godina Zvonik Riječju zvonu i pronosi Radosnu vijest

Privedila: Željka Zelić

Katolički list *Zvonik* osnovali su svećenici Hrvati Subotičke biskupije 19. rujna 1994. godine u Baču, u sjeni zvonika franjevačke crkve iz 13. stoljeća, te je po tom najstarijem zvoniku u našoj biskupiji list i dobio ime. Svećenici su dali i početna sredstva za izdavanje lista. Do 2014. godine, formalni izdavač *Zvonika* bio je Župni ured sv. Roka u Subotici, a od 2014. izdavač je Izdavački odjel Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*. Dužnost prvog glavnog i odgovornog urednika povjerena je vlč. Andriji Anišiću, župniku subotičke župe sv. Roka, a za zamjenika je izabran vlč. Franjo Ivanković. Te dužnosti oni su vršili sve do svibnja 2007. godine, kada je novoizabrani glavni i odgovorni urednik vlč. Mirko Štefković preuzeo vođenje lista, a njegovom zamjenicom imenovana je Željka Zelić. Od kolovoza 2011. godine glavni i odgovorni urednik *Zvonika* je vlč. Dragan Muharem. Uredništvo *Zvonika* tako danas čine: Dragan Muharem, Željka Zelić, dr. sc. Andrija Anišić, Katarina Čeliković, mr. Ervin Čeliković i mr. Mirko Štefković. Uredničko vijeće *Zvonika* sačinjavaju svećenici, redovnici i redovnice, te vjernici laici različitih zanimanja. Svi oni na svoj način pridonose uređivanju našeg lista. *Zvonik* ne želi biti klerikalni nego, kako je to i naznačeno u njegovom podnaslovu, katolički list. Želi podvoriti sve katolike duhovnom hranom, ali i sve dobronamjerne čitatelje drugih vjeroispovijesti i sve ljude dobre volje. Stranice mladih uređuje nekoliko mladih i njih smo nazvali urednicima stranice mladih. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije 20. listopada 1994. godine, tako da je prvi broj *Zvonika* iz tiska izišao za svetkovinu Svih svetih, tj. početkom mjeseca studenog 1994. godine, i to na 16 stranica. Tijekom godina *Zvonik* se razvijao i rastao, bilo da se radi o količini materijala i stranica, bilo da je riječ o sve jasnijem profilu njegova identiteta. Sada list izlazi na 52 stranice.

U povodu ove značajne obljetnice za naš list, donosimo vam retrospektivu viđenja *Zvonika* opisanu riječima i iskustvima naših nekadašnjih i sadašnjih suradnika te čitatelja zbog kojih i postojimo. Hvala Vam što nam sve ove godine poklanjate svoje povjerenje.

Uredništvo

Uredništvo Zvonika

Zvonik pratim od samih njegovih početaka. Poznate su mi okolnosti u kojima je nastao i razvijao se. Bilo je potrebno puno ljubavi i žrtve da bi on doživio evo i dvadesetu obljetnicu. Čestitam svima koji od samih početaka rade na uređivanju *Zvonika*, kao i svim suradnicima i aktualnom uredniku i uredništvu. Volim *Zvonik* jer je naš list, budući da nam pored tolikih dobrih priloga ponajprije donosi glas s terena iz raznih župa naše Biskupije pa i šire. Smatram to iznimno važnim! *Zvoniku* i svima koji rade na rađanju svakog novog broja želim obilje Božjega blagoslova, puno nadahnuća i složnog rada. Dao Vam Gospodin i puno dobrih čitatelja, pa će nam *Zvonik* doživjeti još puno velikih obljetnica. /mons. dr. Ivan Péntzes, biskup/

Naravno da mi je još uvijek u životom sjećanju „rađanje“ *Zvonika*. Godinu dana je trajala bezuspješna „borba“ za nastavak izlazenja *Bačkog klasja*, našeg dotada jedinog „vjersko-informativnog“ lista koji je izlazio najprije četiri puta pa onda ponekad i šest puta godišnje. A onda se dogodio *Zvonik*. U sjeni zvonika franjevačke crkve u Baču, svećenici Hrvati naše biskupije dogovorili su se da pokrenemo novi list pod tim nazivom.

Kad se to zbilo, imao sam svega pedesetak dana župničkog iskustva. Svećenici su mi povjerali službu glavnog i odgovornog urednika i dali početna sredstva. Imao sam već nekog iskustva u pisanju i uređivanju lista *Bačko klasje* pa sam se odvažio na to izvanredno važno ali i teško djelo. Božja providnost me je povezala s Katarinom i Ervinom Čeliković, što mi je bilo dragocjeno jer sam u njima dobio izvrsne suradnike – tehničara te lektora i korektora. Imali smo kompjutor na kojem nismo mogli raditi *Zvonik*. Zamislite kompjutor 1994. – XT... Ubrzo je Ervin nabavio novi i jači kompjutor i brzo naučio raditi prijelom... I uspjelo je. I tako punih dvadeset godina iako sam na početku bio optuživan da „ću uništiti ono što je živjelo godinama“ i da neću „biti sposoban napraviti ništa“. Hvala Bogu što se to „proročanstvo“ nije ostvarilo. Nadživio je *Zvonik Bačko klasje* i po broju godina izlazenja i po broju objavljenih brojeva. Aleluja. Gospodnje je to djelo!

Ja sam uredio sam uz pomoć Katarine i Ervina 150 brojeva a oni još rade. Svaka im čast – na ljubavi, strpljivosti i snazi! Prestao sam biti urednikom zato što sam znao da ima onih koji mogu bolje. I to se vidi. Hvala na tome mojim nasljednicima Mirku i Draganu. Ponosan sam na naš *Zvonik*. Ra-

dostan što još i sad zvoni, lijepo i skladno. Kad sam nedavno opet doživio neke neugodne optužbe, potražio sam ohrabrenje Božje riječi. Novi zavjet mi se otvorio na tekstu Prve poslanice Korinćanima: *Bdijte postojani u vjeri, muževni budite, čvrsti. Sve vaše neka bude u ljubavi* (1 Kor 16,23-14). Neka to bude ohrabrenje svima koji sada rade *Zvonik*. Da *Zvonik* opstane potrebna je vjera, odvažnost, upornost i ustrajnost a nadasve ljubav. S ljubavlju raditi Bogu na slavu a narodu na korist. Bude li tako, bit će još puno obljetnica *Zvonika*. /**Andrija Anišić, prvi urednik Zvonika**/

Ni sam ne znam kako je došlo do toga da sam i ja postao suradnikom *Zvonika*. Sjećam se da smo mi subotički bogoslovi u Germanikumu dobivali *Zvonik*. Obradovao sam se svakom broju! To iskustvo mi je pomoglo da ne oklijevam oko svoga doprinosa životu i rastu našeg *Zvonika*. Trebalo mi je dosta vremena da naoštirim pisaljku. Trebalo je kratiti tekstove. Ta i same rečenice su

bile predugačke. Smatram to vrlo značajnom životnom školom. Pa onda još kad mi je mons. Anišić predao uredničku palicu. Istina, nije bilo lako, ali s radošću sam vršio tu službu. Sretan sam što sam tako i osobno pridonio svojevrsnom rastu i napretku *Zvonika*. Veseli me da se *Zvonik* stalno pomalo razvija i raste. Nadam se da ćemo još dugo izdržati, a još više da će se ekipi koja radi na uređivanju *Zvonika* pridružiti i mlađe generacije, kako laika tako i zauzetih svećenika. U tom smislu čestitam *Zvoniku* i svim mnoštvu vjernika koje je *Zvonik* međusobno povezoao i nastavlja povezivati. /**mr. Mirko Štefković, drugi urednik Zvonika**/

Zvonik je postao dvadesetogodišnjak. Rastao je s nama i mi s njim. Gotovo je nemoguće zamisliti crkvenu stvarnost na ovom podneblju bez nenametljive a opet ugodne i potrebne prisutnosti ovog katoličkog mjesečnika. U svijetu brzih promjena, on je uglavnom ostao isti. Možda bi užurbani i ovom promjenljivom vremenu sinkronizirani čovjek imao na to zamjerku, a možda radije u ovome iščitati vjernost

misiji, stalnost i stabilnost u mijenama, nesklonost izvanjskoj dopadljivosti na račun sadržaja. Štoviše, nije li to zadaća jednog crkvenog zvonika – uvijek uprt k nebu a izložen vremenu? *Zvonik* je kuća u koju su mnogi navraćali, osjećali se lijepo, ponešto ostavili. Utjecao je na ljudske tokove života. Mene je davnih dana prokazao mladomisnikom, iako mi je bilo tek deset godina. *Zvonik*, i kad je griješio, ostao je Božji glas. Tu sam objavio svoje prve dječake uratke. A onda me je i „zarobio“ da strpljivo vučem užeta njegovih zvona, da mu glas ne umukne. *Zvonik* nije služio samo zato da bude poslan, nego i da skuplja. Privlačio je mnoge oko sebe, stvarao zajedništvo. Hoće li *Zvonik* ostarjeti? Budućnost je neizvjesna. Ali nikad neće ostarjeti ideja zbog koje je nastao i zbog koje živi dvadeset godina. /**Dragan Muharem, treći urednik Zvonika**/

koji su prelamali tekst, koji su lektorirali svih 240 brojeva. To je velik posao koji nitko ne može platiti. Zato je *Zvonik* djelo zajedništva i djelo ljubavi. Od onog prvog broja do ovog posljednjeg *Zvonik* pokazuje napredak. Tehnički je puno savršeniji. Svaki broj nam daruje pravi foto-album o događanjima diljem Bačke i svijeta. Svaki broj je foto-album o našoj biskupiji. Lijepe su *Zvonikove* rubrike. Svaki broj ima lijepu riječ za djecu, za obitelj... Ima *Zvonik* svoje suradnike i u Srijemu i u Banatu. Unatoč teškim materijalnim prilikama *Zvonik* i dalje izlazi. *Zvonik* se pojavljuje u našim crkvama i u župnim domovima. Tako stiže i do naših obitelji. *Zvoniku* i njegovim djelatnicima želim ustrajnosti u radu, jer je *Zvonik* veliki zamajac apostolata u Subotičkoj biskupiji. Neka dopre i do starih i bolesnih, da ih razveseli svojom svježinom i ljepotom. Čestitam uz želju da *Zvonik* uvijek ima i pronalazi vjerne suradnike, da naiđe na veću materijalnu potporu čitateljske publike. Živio *Zvonik* i svi koji ga stvaraju. /**mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik**/

Svoje prve tekstove u *Zvoniku* objavila sam prije šesnaest godina, u vrijeme kada je nekolicina nas mladih bila srcem vezana uz župu sv. Roka, ali samim tim i za *Zvonik* za koji smo redovito pisali, ali i okupljali se kako bismo ga spakirali i slali čitateljima diljem Europe ali i u prekooceanske zemlje. Bilo je to vrijeme duhovnog stasanja svih nas. Uključivanje u *Zvonik* bilo je vezano najprije za stranicu mladih, a nekoliko godina kasnije aktivnije sam se uključila i u sam nastanak *Zvonika*, najprije kao korektor. Sve ove godine, spomen *Zvonika* u meni izaziva samo jednu riječ: zajedništvo! S ove vremenske distance mogu reći da mi je jednim dijelom *Zvonik* odredio životni put kada je izbor studija u pitanju. Nakon povratka sa studija novinarstva u Zagrebu, postala sam aktivna članica Uredništva, a 2007. godine i zamjenica glavnoga urednika. Ono na što sam osobito ponosna jest to što *Zvonik* doista funkcionira kao neraskidiva cjelina, unatoč svim preprekama na koje smo nailazili sve ove godine (*Zvonik* nema niti jednu stalno odnosno profesionalno uposlenu osobu, teškoće oko financiranja i dr.). Drago mi je što sam mogla biti dionicom razvitka *Zvonika* u svakom smislu: tehnički, ali još više konceptualno i „misijski“ i što je on ispunjavao svoju zadaću, kako informativnu tako i formativnu. Lijepo je dobiti povratnu informaciju od stalnih, ali i povremenih čitatelja, da se iz broja u broj vidi napredak, da svojim radom i pisanjem pridonosimo širenju Kristova evanđelja. To daje poticaj za dalje. Kako su okrugle obljetnice, kakva je i ova naša, dobra prigoda da rezimiramo postignuto, ali i da

20 godina Zvonika

predočimo viziju za budućnost, onda *Zvonik* u budućnosti (makar to, u uvjetima u kojima živimo može djelovati pomalo nestvarno) vidim kao rasadište mladih koji ljube Crkvu, kao malu redakciju od najmanje četvero stalno uposlenih, koji sve svoje vrijeme koriste kako bi Božja riječ mogla doprijeti do svih ljudi koji za njom žeađaju. Vjerujem da je dio tog poslanja *Zvonik* za sve ove godine i ostvario, ali isto tako vjerujem da (naj)bolje vrijeme *Zvonika* tek dolazi. /**Željka Zelić, zamjenica urednika/**

Zvonik je bio i ostao dio naše obitelji. S njime su fizički i duhovno rasla i naša djeca. I da, nije uvijek bilo lako. Ali je bilo korisno i važno. Ponosni smo što smo sa svećenicima i brojnim laicima ušli u ovu posebnu misiju širenja Radosne vijesti. No, *Zvonik* je više od vjerskog lista jer on ostaje kronika duhovnog, kulturnog i nacionalnog bića našeg naroda. Dugo želimo i maštamo da *Zvonik* što prije ima mogućnost uposliti mlade ljude koji će nastaviti ovaj posao Bogu na slavu a nama svima na korist. /**Katarina i Ervin Čeliković, Subotica/**

Prije petnaest godina napustila sam rodnu ravnicu i dragu mi *bilu* Suboticu zamijenila bijelim Zagrebom. Tijekom susreta s prijateljima i poznanicima iz rodne mi Varoši, uslijedilo bi ponekad i pitanje nedostaje li mi još Toranj (Gradske kuće, naravno), kao što je bilo u danima studiranja. Odavno sam se ukomponirala u ritam Zagreba i zavoljela ga u punini. Ipak, svakog mjeseca u srcu mi zatreperi nostalgični zvon onog trenutka kada u svom poštanskom sandučiću ugledam dragi mi *Zvonik*. Premda sam bila dio tima *Zvonika* samo tri godine (od 1998. do 2000.), to je razdoblje moga života u Subotici kojega se najradije sjećam i koje mi ponekad nedostaje.

S veseljem se prisjećam stranica za korekturu koje su kružile od doma Čelikovića do moga i natrag, noćnih sati provedenih u čitanju ispravljenih stranica uz poneki blagi pogled na usnulog Davida, i ispunjene radosti kada se časopis, svježeg mirisa tiska, konačno primi u ruke. Entuzijizam, ljubav za Božju riječ i čovjeka i dalje krasi ekipe *Zvonika*, to se vidi i osjeća u svakom njegovom broju. Zbog toga sam radosna i ponosna na sve one sate i noći kada sam s vama, dragi „Zvonikovci“, sudjelovala u nastajanju dragog nam časopisa.

Umjesto čestitke bivšim i sadašnjim članovima Uredništva, željela bih reći samo – Ostajte i Opstajte! U današnjim okolnostima nije to lagana zadaća, ali vjera u posebnost ljubavi prema *Zvoniku* taj cilj čini ostvarivim. Neka vas u svemu i dalje prati Božji blagoslov i nadahnuće Duha Svetoga. /**Bernardica Grgić, rođ. Kopunović, Zagreb/**

Nakon prestanka dolaženja *Glasa Koncila* u velikim količinama u župe Subotičke biskupije, iz poznatih ratnih razloga, *Zvonik* koji izlazi na hrvatskom jeziku ostao nam je jedini časopis koji nam je donosio i donosi novosti iz života naše mjesne i sveopće Crkve te nas povezuje s cijelom Crkvom u Hrvata. Svojim vanjskim izgledom i tematikom koju obrađuje govori da smo sposobni naše vjernike ne samo informirati o događajima mjesne i sveopće Crkve, nego i formirati u bitnim vjerskim i crkvenim istinama i tako na neki način biti ono što je za sve nas značilo *Glas Koncila*. To je velika stvar na čemu trebamo zahvaljivati Bogu. Dok čestitam 20. godišnjicu izlaska *Zvonika*, Uredništvu, tehničkom vodstvu i svim dopisnicima želim i molim obilje darova Duha Svetoga, puno ustrajnosti i strpljivosti u radu, da s novim stručnim sadržajima hranimo Božji narod. Vjernike pozivam da s više ljubavi i mara prihvaćaju i kupuju jedini naš hrvatski časopis, da nam se tiraža i čitateljstvo povećavaju, a ne da se smanjuju. Hrabro i ustrajno naprijed! /**o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator kauze o. Gerarda, Zagreb/**

Bilo je to vrijeme „kršćanskog proljeća“ u župi sv. Roka. Moji prijatelji Željka, Miroslav, Gordana, Marina, Lacika, s. Jasna, ja i mnogi drugi, bili smo u iznimnom duhovnom naboju. Zajedništvo je bilo glavna crta koja nas je povezivala. S vlč. Andrijom Anišićem i uredništvom *Zvonika* smatrali smo velikim djelom pisati o Kristovu zajedništvu koje je raslo u nama i u mnogim mjestima u našoj biskupiji. Bilo je to vrijeme duhovnih obnova, molitve i druženja na raznim razinama i mjestima, rasli smo i stasali s Kristom i vjerom. Bilo je tu puno osoba koje su nas pratile i podržavale, počevši od svećenika, časnih sestara do samih naših roditelja koji su nekada u čudu mislili što nas toliko privlači župi. Rad u *Zvoniku*, u rubrikama mladih, duhovnost – meditacije, uvijek su bili kruna i pokazatelji života i nas mladih. *Zvonik* je bio i ostao rasadište mladih talenata, onih koji se na taj način žele darovati Crkvi. Po tome smo se i mi u naše vrijeme razlikovali od drugih. Taman toliko da svi krenemo u svijet nekim svojim osobnim izborima, sami ali dovoljno jaki i zreli da se izborimo u društvu za vrednote koje nas kršćane trebaju obilježavati. Neki od nas su iz toga vremena izašli obogaćeni obiteljima, duhovnim zvanjima i mnogim bogatstvima koje još uvijek nesebično darivaju u župnim zajednicama, a o čemu možemo čitati i u svakom novom broju *Zvonika*. U tom smislu, Uredništvu *Zvonika* čestitam ovu veliku obljetnicu, s nadom da će kao što je nama nekada bio, biti okrilje i novim generacijama. /**Ivana Kuka, Subotica/**

Bila je jesen, sad već davne 1994., a čini mi se kao da je prošlo samo par godina. Bila sam osmi razred kada se u našoj župi sv. Roka rađala i ostvarivala ideja širenja Božje riječi pisanim putem poput zvonkog zvuka crkvenog zvona koji okuplja vjernike na sveto misno slavlje. Čak sam pohađala i mali novinarski tečaj za pisanje članaka i veselila se za mene

novim znanjima. Biti dio tog procesa kao četrnaestogodišnjakinja bio mi je od velikog značenja posebice jer sam došla iz ratom razorenih krajeva. Puna ponosa što sam imala priliku biti maleni djelić njegovog stvaranja, iako su me Božji putovi odveli daleko, zvonjava zvona našeg *Zvonika* još uvijek me spaja s rodnim krajem, dragim ljudima i Božjim riječima ljubavi. Sa željom da i u narednim dekadama

jednako aktivno i uz Božji blagoslov zvonko širi i svjedoči Evandjelje i spaja vjernike sa svojim korijenima i u vjeri, čestitam *Zvoniku* 20. obljetnicu postojanja, stvaranja i „zvonjenja“. /**Danijela Ivanović, Zagreb**/

Srdačne čestitke našem dragom *Zvoniku*! Katolički list *Zvonik* smo dočekali s osobitom radošću, jer je to bio zapravo glas Božji i glas onih koji su Božji. Posebno sam se radovao kada je *Zvonik* nastavio izlaziti i bio sve bolji i sve traženiji, jer smo shvatili da nam je tada bio neophodan, da što bolje upoznamo i rastemo u vjeri! U početku izlaženja *Zvonik* je prodavala s. Kalista u našoj crkvi sv. Jurja. Pošto se *Zvonik* sve više čitao, a s. Kalista nije bila u mogućnosti obavljati posao sakristanke i prodaje našeg *Zvonika*, moja supruga Jelena i ja smo preuzeli prodaju i postali distributeri za našu župu. S radošću smo ga donosili, čitali, prodavali, širili u našoj župi. Tako se to nastavilo do danas, kad radosno slavimo 20 godina od osnutka i postojanja *Zvonika* – Božjeg glasnika – našeg dragog katoličkog mjesečnika. /**Jelena i Franjo Ivanović, Sv. Juraj, Subotica**/

Često razmatraj: katolik sam, sin Crkve Kristove! Učinio je da se rodim u „njegovu“ ognjištu, bez ikakve moje zasluge (Josemaria Escriva, Brazda 16). Kroz ovu rečenicu djelomično bih mogao opisati put i plodove provedene kao urednik stranica mladih *Zvonika*. Naime, bio je to zanimljiv put koji me izgradio i ohrabrio za mnoge poteze. Ne uzimajući u obzir samo tehničke stvari, imam biti zahvalan

na mnogo čemu više. To je bio jedan od mojih prvih kontakata s mladima diljem Subotičke biskupije. Izvješća sa susreta, misa i obnova su dolazili od mnogih mladih iz krajeva koji su za mene tada još bili nepoznati. Nadalje, to je urodilo time da se polako počinjem uključivati u rad pastorala mladih Subotičke biskupije, opet imajući u vidu zbroj svih događanja tijekom godine. Također se tu po prvi puta susrećem i s ozbiljnim temama koje iziskuju mnogo više istraživanja i truda, pa sve do tih granica gdje se dovodi u pitanje hoće li neki tekst biti dovoljno kvalitetan za objavu; dakle temeljitiji pristup vjeri i nauku Crkve. Također, prilikom toga rada rodila se ljubav prema fotografiji, pa sam uspio taj talent gajiti fotografirajući razne događanje, međutim i one „ne oficijelne“ situacije i prizore. Takve su se slike znale ponekad naći i na samoj naslovnici lista. Istina da sve ovo zvuči veliko i pompezno, ali doista jest tako. Pod okriljem *Zvonika* sam zadio prve ozbiljnije temelje u organizaciji kao i u nauku, koji me i danas drže, a vjerujem da će ovaj list to uspjeti omogućiti mnogim budućim naraštajima. Velika je milost raditi na kvaliteti, a opet pri tome i ubirati plodove koje Gospodin daruje. /**Petar Gaković, Subotica**/

Kemenj, 6. raz., Lemeš/

Zvonik piše o svemu: o mladima, djeci, svecima, obitelji, objavljuje priče i pjesme. *Zvonik* trebaju čitati djeca, mladi, stari, *Zvonik* je kao jedna velika molitva. Meni osobno najviše se sviđaju priče, reportaže koje se bave tradicijom i obitelji. *Zvonik* trebaju čitati svi jer to je jedan lijep katolički list i s njim smo nekako bliže našem dragom Bogu. /**Kristina**

Prvi broj *Zvonika* diljem naše Subotičke biskupije, od župe do župe, raznosili smo vlač. Franjo Ivanković, moja supruga Blaženka i ja. Nakon toga *Zvonik* sam oko dvije godine raznosio sam. Pakete *Zvonika* sam ostavljao po većim župama gdje bi po njega mogli doći svećenici iz manjih župa. Volio sam to raditi, ponekad sam bio čak i prkosan jer su to bile ratne godine (dobivao sam pozive za rezervu i dr.), a ja sam raznosio katolički tisak. Pamtim da sam jednom bio i priveden u Apatinu uz pratnju policije jer su mi našli automobil pun *Zvonika*. Ipak, sve se završilo dobro. Od kako sam se 1996. godine uposlio u tvornici Pionir, *Zvonik* nažalost više ne raznosim. *Zvonik* mi je značio jako puno, kao što je to i danas, jer se iz njega može pročitati i saznati puno toga iz života Crkve, hrvatske zajednice i kulture našega naroda. /**Ivan Piuković, Subotica**/

Dojmovi? Kad spomenem *Zvonik* osjećam se kao član obitelji, odnosno *Zvonik* doživljam kao obitelj čiji sam i ja dio. U vrijeme kada sam intenzivno sudjelovala u njegovom stvaranju bio mi je nešto najvažnije. Kako je rastao on, rasla sam i ja i to na mnogim poljima. Kroz rad u *Zvoniku* spoznala sam što jesam, što želim i, ono najvažnije, na osobit način približio mi je Boga. Zbog *Zvonika* i ljudi koji su tada, a i danas rade u njemu, Bogu mogu reći samo HVALA. /**Marina Kujundžić, Subotica**/

U svjetlu izvanredne Sinode biskupa o obitelji Hoće li Crkva doista i u praksi postati okrilje i zaštita rastavljenih i ponovno vjenčanih?

Piše: *Željka Zelić*

Cijenjeni čitatelji Zvonika!

U Rimu je od 5. do 19. listopada ove godine održana izvanredna Sinoda biskupa o obitelji na temu „Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije“, na kojoj je uz razne teme vezane uz brak i obitelj, među ostalim bilo riječi i o pastoralu crkveno vjenčanih, rastavljenih i/ili ponovno civilno vjenčanih, na koji im način Crkva može pružiti pastoralnu skrb (više o Sinodi obitelji možete čitati u temi ovoga broja, str. 6-8). Iz tog razloga, odlučili smo analizi ove teme pristupiti kroz razgovor s muškarcima i ženama iz našega okruženja koji su prošli to bolno iskustvo. Papa Franjo istaknuo je na početku Sinode da su „sretne obitelji bitne za Crkvu i za društvo“, a jedan od zaključaka Sinode je da „obitelj treba prihvatiti i pratiti u svim njezinim teškoćama, ali potrebno je također istaknuti pozitivne strane obiteljskoga života“. U tom smislu bilo je poticajno čuti promišljanja onih koji takvu vrstu zajedništva zbog različitih unutarnjih i izvanjskih okolnosti nisu ostvarili, na koji način vide svoje mjesto u Crkvi, s kakvim se problemima ili neprijatnostima susreću u svojem življenju vjere i brojna druga pitanja. Budući da određena pitanja zadiru u područje privatnosti ali i osobnoga življenja vjere naših sugovornika, a u želji da im ipak omogućimo da otvoreno izraze svoje razmišljanje ili stvarne probleme, odlučili smo se za princip anonimnosti i zaštite identiteta sugovornika. Vjerujemo da će vas njihova životna iskustva obogatiti, makar kada je u pitanju odnos vjernika laika prema osobama koje, zbog nemogućnosti sakramentalnog života nisu u pravom smislu integralni dio Crkve (tzv. integralna prisutnost), iako mnogi od njih, pokušavaju, koliko je to moguće biti dio župnih zajednica. Međutim, ponekad i stvarno „etiketiranje“ kao nepoželjnih ili „nedovoljno dobrih kršćana“ od strane drugih vjernika-laika, samo su neki od „izvanjskih“ problema s kojima se suočavaju, iako su oni osobne naravi puno teži i kompleksniji za osobni duhovni rast i razvoj. Dakako, pristup ovoj temi daleko je kompleksniji, i u svjetlu Sinode zahtijeva detaljniju analizu, što će vjerujemo biti jedna od narednih tema kojima će se baviti i *Zvonik*. /Z. Z./

Prije ove posljednje izvanredne Sinode biskupa, pitanjem pripuštanja civilno razvedenih i ponovno vjenčanih osoba sakramentima pokore ili ispovijedi i svete pričesti bavile su se dvije Biskupske sinode (1980. i 2005.), Kongregacija za nauk vjere, u dva navrata (1973. i 1994.), te pape Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. u svoje dvije postsinodalne apostolske pobudnice (1981. i 2007.). Dakako, u doktrinarnom pogledu nije došlo do odstupanja od tradicionalnog učenja Crkve da se razvedene i ponovno vjenčane osobe ne može pripuštanje na euharistijsku pričest, došlo je ipak do drugačijeg, blagonaklonijeg gledanja na razvedene i ponovno vjenčane osobe i na njihov položaj unutar Crkve, a što svjedoči i Sinoda netom održana u Rimu.

U jednom od svojih članaka naslovljenom „Rastavljeni i ponovno oženjeni – ozbiljna briga Crkve“, dr. Josip Grbac postavlja pitanje – Ako je brak sakrament spasenja, kako vrednovati onaj brak u kojem bračna i obiteljska

atmosfera više uopće ne postoje? Kako vrednovati onaj drugi, civilni brak u kojem je stvoreno takvo ozračje? Kako u rješenje te problematike uključiti ulogu čovjekove osobne savjesti koju Drugi vatikanski sabor naziva glasom Božjim u čovjeku? To su samo neka od pitanja s kojima se susreću pogotovo oni kršćani koji su tom problematikom pogođeni. Crkva je svjesna tragičnosti svake takve situacije. Govorimo o slučajevima kada brak i obiteljska atmosfera uopće više ne postoje. Ljudi se, dakle, razilaze. Ne postoje razlozi za poništenje braka ili ih se na crkvenom sudu ne može dokazati. Dakle, ili moraju vječno ostati sami ili se ponovno civilno vjenčavaju, riskirajući da budu emarginirani iz Crkve, što posebno tragično izgleda kada se radi o uvjerenim kršćanima. Grbac pri tom ističe kako je važno uočiti neke elemente problematike rastavljenih i ponovno oženjenih s gledišta moralne teologije i djelomično crkvenog prava, što bi svakako trebala biti osnova na kojoj

počiva svako pastoralno djelovanje. *Konkretni pastoralni prijedlozi koje bi trebalo usvojiti u odnosu na rastavljene i ponovno ožene predmet su naše pastoralne teorije i prakse u skorijoj budućnosti. Bez obzira na temeljni problem pripuštanja rastavljenih i oženjenih katolika sakramentima pokore i euharistije, pastoral naše Crkve morat će se ozbiljnije pozabaviti tom sve brojnijom kategorijom kršćana. Što se tiče rastavljenih koji se nisu ponovno oženili, razlikujemo ponajprije onoga koji je razvod prouzročio od onoga kojemu je razvod nametnut. Ima razlike da li netko, nakon ozbiljnih nastojanja da svoj brak spasi, ipak biva napušten, ili je pak svojom lakomislenošću ili krivnjom uništio brak. Onaj tko je nepravедno napušten a nije ponovno sklopio civilni brak, može prisustvovati sveukupnom životu Crkve. Onaj drugi potpada pod normativu: učinjeni grijeh – ispaštanje. No, i jedan i drugi, načelno, mogu pristupiti sakramentima Crkve, naznačuje dr. Grbac.*

U razgovoru s našom prvom sugovornicom, saznajemo da je samohrana majka dvojice sinova u pravom smislu te riječi. Ona ističe kako se nikada nije osjećala prihvaćenom sve dok samu sebe nije prihvatila. Odnos Crkve prema sebi ne doživljava ništa drukčijim nego prema bilo kojem drugom vjerniku. *Svi smo mi djeca Božja. Što više, putem vjere i s Crkvom živim bogatijim životom, što ne znači da nikada ne padnem. Naprotiv, ali puno se lakše podižem*, istaknula je.

Jedna druga sugovornica ima pak posve drukčije iskustvo. Na upit osjeća li se prihvaćeno unutar Crkve, deciderano je odgovorila: ne. Tamo gdje je očekivala najviše razumijevanja i potpore, ona ne samo da je izostala i izostaje nego je odbačena i osuđivana. *Ljudi imaju predrasude prema razvedenima, to se toliko ukorijenilo i nažalost više je zastupljeno među vjernicima nego među onima koji to nisu ili ne prakticiraju svoju vjeru. Teško se nositi s tom osudom i nerazumijevanjem. Kakve poruke nam dolaze od ljudi iz zajednice, od pastora? Koliko puta sam čula da se svaki brak može spasiti ako se dovoljno i iskreno i strpljivo moli za njega. Znači,*

nisam se dovoljno molila? Često molimo za teške bolesnike, za njihovo ozdravljenje, ako ipak podlegnu bolesti i umru, nitko ne kaže da se nismo dovoljno molili za njihovo ozdravljenje. Nekad se jednostavno dogodi i to da brak umre. Krivnju naravno uvijek tražim u sebi i ne mogu se se osloboditi i doživljavam taj krah kao vlastiti neuspjeh, prije svega zbog djece iz tog braka i zbog svih onih pratećih momenata koji i na njih stavljaju pečat jer one su djeca razvedenih roditelja što je negativno obilježje i razlog da ih se izbjegava (nedavno je jedna vjernica izjavila kako je za nju veliki problem što joj se sin ženi djevojkom koja je dijete razvedenih roditelja). Doživjela sam i to da je pojedinim župljanima smetalo što sam u Pastoralnom vijeću (tad još nisam bila razvedena) a mislili su da jesam, da sam bila ne bih ušla u Pastoralno vijeće bez obzira na to koliko mogu svojim radom doprinijeti i biti od koristi župi, povlačim se jer se nekad ne mogu nositi s time, ističe ova žena. Ona misli da je razvedene skoro nemoguće razumjeti ukoliko se na svojoj koži ne osjeti. Jednostavno promaknu neke neizrečene poruke i osude, nekad je to boja glasa, nekad se jednostavno prešuti iako smo svjedoci nanesene nepravde ili osude. Rastavljeni su na rubu kršćanske zajednice, pa često i ispod od toga. Pozivajući se na riječi pape Benedikta XVI. iz njegove knjige, u kojoj je među ostalim istaknuo kako se razvedenima „mora pomoći da priznaju: ja sam ispod onoga što bi kršćanin trebao biti, ali ne prestajem biti kršćanin, jer Krist me ljubi, i tim više ostajem u Crkvi jer me On tim više nosi“, kako su mnogi kršćani to pročitali ali rijetki uočili i shvatili težinu njegovih riječi. Zamislite taj osjećaj dok promatrate kako euharistiji pristupaju ubojice, preljubnici, pedofili, homoseksualci, lopovi, koji su se ispovjedili i dobili oprost ili čak i nisu jer to nitko ne može pouzdano znati

O ženidbi i rastavi prema Zakoniku kanonskog prava

Kada se govori o pravnim uredbama, treba reći i to da Crkva prepoznaje situaciju „odvojenosti od stola i postelje“ u slučajevima kada se supružnici, radi izbjegavanja većeg zla, odluče na odvojeni život. Međutim, njihova odluka ne može poništiti valjano sklopljen brak, niti Crkva može sklopiti drugi brak dok je god jedan od supružnika živ. Ta činjenica nije pitanje disciplinarnih prakse, već proizlazi iz same srži nauka o sakramentima koji dolazi od apostola i nije podložan promjenama ni revizijama.

ali se pretpostavlja da jesu, a tebi treba pomoći da shvatiš da si ispod onoga što bi kršćanin trebao biti i to doživotno! I što sad? Karikirat ću malo, lakše mi je tako, jedino moguće rješenje je ubiti bivšeg muža ili ženu, pokajati se i odležati robiju i tad si se razriješio nerješivosti braka i možeš se pričestiti i ispovjediti, a oni koji to žele mogu sklopiti novi brak. Tješi me to što instinktivno osjećam da me Bog nije odbacio i da za njega nisam ispod onog što bi kršćanin trebao biti, osjećam Njegovu milost i voljela bih da se moja djeca ne moraju nositi još i s tim teretom koji ja nosim i biti svjesna mog položaja u zajednici. Nadam se da nisam bila preoštra i da će vam moje iskustvo biti od koristi, zaključuje naša sugovornica.

Rastava kao prilika za duhovni i rast u ljubavi

Naš sugovornik u četrdesetim godinama ima posve drukčije iskustvo rastave u odnosu na uvriježeno „pravilo“ što se događa među nekadašnjim supružnicima nakon rastave. Prema njegovu svjedočenju, rastava mu je nakon „otrježenja“ donijela kvalitetu života. Potječem iz stroge katoličke obitelji s velikim folklornim utjecajem na vjeru, dakle držanje formi i tradicije. Tražio sam više od toga i lutao sam zanemarujući formalnosti (redovite ispovijedi, pričesti, odlasci na mise, molitve, post...). Kada sam našao ono što sam tražio, odlučio sam zasnovati obitelj. Nisam pridavao značaj odabiru partnera iz perspektive vjerske prakse. Tražio sam i dobio maksimalnu potporu Crkve u sklapanju braka, supruga je „na brzaka“ prošla tečaj i imali smo prekrasno crkveno vjenčanje, radovao sam se tome. To je sve išlo na moje inzistiranje. Odlasci na nedjeljnu misu niti prihvaćanje učenja nam nije prešlo u praksu. Bili smo zauzeti svjetovnim projektima i djecom. Nakon nekog vremena shvatili

smo da nas kao osobe ništa ne vezuje, samo zajednička kuća i djeca, da je to bila strast, a ne duhovna veza. Na koncu, to nije bilo dovoljno da se brak održi, naše su nas individualnosti odvele dalje, ističe ovaj sugovornik. Na upit zamjera li nešto Crkvi, pojašnjava iskreno da bi bilo jako nekorektno bilo što zamjeriti Crkvi, biskupu koji je odobrio sklapanje braka prije krizme, župniku koji ih je pokušavao navesti na pravi put. Uopće se ne osjeća odbačenim od strane Crkve i pastve, prihvaćen je. Ali, sadašnja situacija je nezgodna. Upitno je primanje sakramenata, djeci je to neobično. Malo jest osjećaj otpadništva. A život nije stao. Upoznajemo druge osobe, vidimo u njima odsjaj ljubavi. Možda ću poželjeti pokušati opet s nekim graditi zajedničku budućnost. Volio bih imati opet potporu Crkve, mada je baš i nisam zaslužio, iskreno odgovara. No, odmah potom dodaje da mu se savjest smirila jer je shvatio da mora biti iskreniji prema sebi, zapravo da se ne može vratiti u neke okvire. Sada stvari gledam iz druge perspektive, spremniji sam više slijediti zapovijed srca od zapovijedi dogme. Imam više suosjećanja. Počinjem cijeniti neke stvari koje su mi se ranije podrazumijevale. Shvaćam važnost vremena i prolaznost. Možda ću biti bolja osoba. Možda ću manje vikati i srditi se radi sitnica. A možda ću biti i više grešan jer gubim neka sakramentalna uporišta. Jako sam se okliznuo. Pao sam ali ne ležim, na nogama sam opet. To mi je nova životna kvaliteta. Mogu pomagati drugima da ustanu. Življi sam. Zahvalniji sam, svjedoči ovaj mladi čovjek čije bi iskustvo moglo poslužiti kao poticaj onima koji su nakon rastave zapali u samosažaljenje ili više ne vide smisao svojega života.

Zasigurno je da na pitanje rastave, odnosno života poslije nje, veliki utjecaj imaju same okolnosti zbog kojih je do rastave došlo. U prvom redu to ovisi o stupnju duhovnosti osobe koja se nalazi

u takvoj situaciji. Da vjera može biti veliki oslonac u takvim trenucima svjedoči i naša sugovornica koja ističe da je, kako kažu, teško nositi križ, jer te pokatkad život navede na put kojim hodiš sam, bez bračnog druga, najčešće i bez svog poroda, a priče su, one životne, svaka za sebe unikat. *Ima nas koji smo se, po sakramentu ženidbe zakleli dragom Bogu i partneru na vječnu ljubav: „U sve dane života svoga“, „Dok nas smrt ne rastavi“. Ipak, nešto nas je rastavilo i prije naše fizičke smrti. Neposluš, grijeh, nezrelost, ego, površnost? Jesmo li bili svjesni da smo se ustvari Bogu zakleli na Vječnu ljubav, onu Ljubav koja se piše velikim slovom? Ne na onu ljudsku, prolaznu. Ne na ljubav koja jenjava pri prvim znacima starenja, bolesti, siromaštva. Dok pišem, shvaćam: nismo se obećali jedno drugome, već Bogu, Stvoritelju, za Vječnost. I zato je pitanje nas, razvedenih i rastavljenih toliko teško,*

*gdje naći pravi odgovor o tome: što poslije, gdje poslije? Nakon iz ovih ili onih razloga pogaženog Zavjeta! Obećanja! Odluke! Kako ljudskim riječima opravdati izdaju? Svjesna ili ne, ipak je izdaja, zar ne?, pita se ova žena, te nastavlja da razvedeni ljudi često lutaju bez cilja, u nekom čudnom vakuumu... I zasigurno, bolno odjekuje prazan prostor koji je zauzimala ona druga polovica. Razlozi za rastavu brojni su kao zrna pijeska na obalama mora. Ipak, kako ističe, oni su također i promjenljiva kategorija. Često su potpuno različiti u našim očima ovisno o vremenu kada ih gledamo, o njima raspravljamo ili ih se, nakon kraćeg ili dužeg perioda, sjećamo. Tako je to i s drugom stranom. Svi mi imamo svoje istine i objašnjenja. A Istina je samo jedna. *Svatko je, ipak, manje-više svjestan većine svojih pogrešaka. Oni što ih ne žele vidjeti, priznati, te u krajnjoj distanci i prihvatiti, nisu oprostili. Kad bi barem kojom srećom znali ljekovitu moć Oprost! Ne onog oprosta koji dolazi iz ravnodušnosti, kada je prošlo toliko vremena da su nam otupile slike mnogih sjećanja. Govorim o Oprostu koji nastaje po odluci. Po opredjeljenju i namjeri. O onom što mijenja strukturu srca. Stižući svoje grijehe čvrsto uz sebe, jer mi se pokatkad činilo da su jedino što mi se uopće nudilo, nisam mislila da je u svakom trenutku mog strmoglavog pada Otac podmetao**

*ruku da se ne razbijem o hridi na koje je padala duša, izgubljena u mračnom bespuću lutanja, govori naša sugovornica, dodajući da je njena priča prožeta dobrotom i milošću Božjom. Ostala je sama nakon rastave, ali su joj sakrament ispo vijedi i pričesti olakšali patnje, ubrzali iscjeljenje. Njene misli često putuju onima koji ne „zadovoljavaju“ te kriterije primanja svetih sakramenata, jer je njihova žeđ vapijuća! Njihova tuga preduboka. Njihov je osjećaj odbačenosti gotovo fizički opipljiv. *A opet, vjerujemo i znamo, Bog oprašta. Samo on vidi srca naša. I znamo da je kod mnogih izvana sve primjereno, dok je srce okovano u kamen. U isto vrijeme, napaćeno srce, žedno vode s izvora, može biti itekako „izglačano“ abrazivnim česticama dugotrajne patnje i odbačenosti. Stotine su „zašto“ i tisuće „zato“ vjekovima upućivane ljudima na vlasti, ljudima u Crkvi. No, tko sam ja da zahtijevam? I tko sam da sudim? U ime one vječne Ljubavi, jedine Istine, Oprost! i Božanskog milosrđa, zazivam i molim našeg svemoćnog Trojedinog Stvoritelja da pomogne svetom ocu papi Franji i časnim biskupima izvanredne Sinode biskupa iznaći način da se rastavljeni ljudi ne osjećaju udaljeni od izvora svakoga dobra! Bog je velik i ja prihvaćam svaku odluku koju će nam poslati preko svojih oruđa izabranih, poručuje ova hrabra i duhovno jaka žena.**

Pro et contra

– Ja sam sin, sad već odrastao, razvedenih roditelja, koji su nakon rastave imali druge veze. Pišem Vam kako bih posvjedočio da je nedopuštanje pristupanja Euharistiji ovoj braći i sestrama pravi i istinski čin milosrđa, jer ih to opominje da se nalaze u grješnoj situaciji iz koje moraju izaći, te priprema tlo za obraćenje. /.../ Nakon obraćenja i odlaska u Međugorje, i prekida izvanbračne veze, moja majka odjednom je spoznala da je još uvijek vjenčana s mojim ocem, i makar se nije vratila živjeti s njim – on nije prošao put obraćenja, a moja majka se bojala da se ne ponove određene negativne situacije kao u vrijeme bračnog života – počela je ponovno normalno s njim razgovarati. /N./

– Koliko god sam se trudila sačuvati brak nisam uspjela, ostavljena sam skupa s nerođenim djetetom da ne znam ni razlog. Otac djeteta nikada ne pita za njega. Udala sam se ponovno, di-

jete mi je dobilo oca, brata i sestru i sretni smo. Ali tugujem jer ne smijem na sv. pričest. Zar mi više nemamo pravo zvati se djeca Božja? Svaki dan se molim da jednom Crkva ipak popusti i da nam omogući ispovijed i pričest i da mi Bog blagoslovi ovaj brak u kojem sam sretna. /N. N./

– Iako iskreno cijenim ovog Papu, ostaje mi gruba i nejasna misao iz teksta: „Mora im se pomoći da priznaju: ja sam ispod onoga što bi kršćanin trebao biti, ali ne prestajem biti kršćanin, jer Krist me ljubi, i tim više ostajem u Crkvi jer me On tim više nosi.“ Treba li to priznati i onaj koji je u braku prevaren i ostavljen? Koji nije mogao spasiti svoj brak i sad silom prilika mora priznati da je „ispod onoga što kršćanin treba biti?“ Razvedeni (i napušteni) su drugorazredni kršćani? Za sve ostalo postoji ispovijed i vozi dalje, samo ovi uvijek ostaju „kršćani ispod razine?“ /D. M./ /Navod Benedikta XVI. uzet je iz knjige *Svjetlo svijeta* koja je objavljena 2010. godine, op. aut. teksta/

– Nažalost, ispada da su oni koji su rastavljeni protiv svoje volje ili oni koji nisu imali tu sreću i blagoslov „ostarjeti s čovjekom/ženom“ kojem/kojoj su obećali „vjernost i u dobru i u zlu“ takozvani „drugorazredni“ kršćani, kao da je jedino mjerilo jesi li „pravi“ kršćanin i ČOVJEK te jesi li u sretnom braku ili si rastavljen. Poznajem toliko njih koji su rastavljeni ali daju divno svjedočanstvo, kao što vidim puno, pa i kršćanskih brakova, u kojima se održava savršena forma ali bez sadržaja. Razumijem, naravno, stajalište Crkve i ne mislim da treba skroz mijenjati praksu jer je utemeljena na nauku o sakramentima, ali općenito mi smeta ta podjela na dobre i loše, prvorazredne i drugorazredne kršćane. Mislim da bi Crkva trebala učiniti baš suprotno, svojim pastoralnim djelovanjem pridonijeti da se rastavljeni koji su sklopili novu bračnu zajednicu ne osjećaju u Crkvi kao drugorazredni ili manje vrijedni (a što se ipak često događa). Želim vjerovati da je to bio i jedini cilj i smisao održane izvanredne Sinode biskupa u Rimu. /Ž./

Susret prvopričesnika u Žedniku

Nakon lijepog početka školske i vjeronaučne godine koju smo započeli Misom zaziva Duha Svetoga, odlučili smo nastaviti s katehetskim aktivnostima i okupiti prvopričesnike grada Subotice i okolice na drugi po redu Susret prvopričesnika.

Susret je održan u župi sv. Marka u Žedniku, 27. rujna od 9 do 15 sati. Na susret je došlo 110 prvopričesnika iz svih subotičkih župa, kao i iz Male Bosne, Bajmaka i Žednika. Program se odvijao u pet radionica pod nazivima: Molitva, Deset Božjih zapovijedi, Tko je Isus, te dvije zabavno-rekreativne radionice u kojima su djeca igrala zabave poučne igre i učila pjevati. U radionicama su s djecom radili vjeroučitelji i animatori, koji su osim razgovora s prvopričesnicima izrađivali knjižicu s deset Božjih zapovijedi, naočale vjere i pisali molitve. Na susretu je bilo 20 animatora iz Žednika koji su vrijedno pomagali u organizaciji, radionicama, pjevanju i na taj način posvjedočili svoju kršćansku zrelost. Neka ih dragi Bog nagradi obiljem svoje milosti za sve što čine. Nakon radionica uslijedila je sveta Misa koju je predvodio **mons. Slavko Večerín**, uz koncelebraciju domaćina **preč. Željka Šipeka, vlč. Dragana Muharema** i **vlč. Jozefa Vogrinca**.

Za ručak smo imali grah za koji se pobrinuo vlč. Željko i od srca mu na tome, kao i na cjelovitom gostoprimstvu zahvaljujemo. Hvala i ostalim svećenicima koji su podržali susret. Velika hvala pekarni „Micko“ iz Subotice i pekarni „Simke“ iz Žednika koju su darovali pecivo za prvopričesnike i kruh za ručak.

Oko 15 sati susret je završen uz pjesmu, molitvu i igru, te smo svi obogaćeni pošli svojim kućama. Evo nekoliko dojmova prvopričesnika o susretu:

– Meni se na susretu prvopričesnika sviđjelo to što smo se svi lijepo igrali. Pošto smo bili svi u grupama, nisam sve drugove upoznala, ali sam se brzo uklopila. Voljela bih da i ja budem animator! – **Mila Kujundžić**, 4. c, OŠ „Ivan Milutinović“

– Meni su se najviše sviđjele radionice. Domaćini su se jako potrudili i hvala im na tome. Meni je jako bilo lijepo. – **Tijana Antunović**, 4. a, OŠ „Sveti Sava“

– Sviđjele su mi se radionice jer su bile jako lijepe. Imali smo odličnog vodiča. Grav je bio jako fin, a i crkva im je jako lijepa. Svaka čast vjeroučiteljicama i vjeroučiteljima što su ovo organizirali. – **Ivona Šafranj**, 4. e, OŠ „Sonja Marinković“

– Bilo bi bolje da je bilo više igara, kao na Zlatnoj harfi. Sviđa mi se što su bili animatori, upoznao sam Vladu iz Bajmoka. I ja bih volio biti animator. – **Ivan Huska**, 4. c, OŠ „Ivan Milutinović“

– Meni je bilo predivno. Ja danas slavim rođendan i upravo sam dobio najljepši poklon: odlazak u Žednik na ovaj susret. Hvala vam na tome. – **Mark Salai**, 4. b, OŠ „Sveti Sava“, Bikovo.

Raj doista postoji

Piše: mons. dr. sc. Andrija Anišić

Ovaj broj *Zvonika* pojavit će se pred svetkovinu Svih Svetih i Dušni dan. Nekoliko naslova koji su se ovih dana vrtjeli na raznim web-stranicama potaknulo me je da ih kratko prikazem u svjetlu vjere u vječni život.

Evo nekoliko naslova: *Nevjerojatna ispovijest neurokirurga: 'Raj postoji, proputovao sam ga';*

Znanstvenici otkrili nagovještaj života poslije smrti?; Raj zaista postoji. I još jedan stari tekst, a meni drag koji sam često citirao: Dr. Gloria Polo, *Svjedočanstvo – od iluzije k istini. Stajala sam pred vratima raja i pakla.* Evo nekih navoda iz spomenutih članaka.

Dr. Eben Alexander nikad nije upoznao svoju sestru. Kao neurokirurg i profesor znanosti mozga u harvard medicinskoj školi, dr. Eben Alexander je uvijek skeptično gledao na spiritualna iskustva svojih pacijenata, unatoč svojem kršćanskom svjetonazoru. Znanstvenik u njemu bio je jači. Alexander je za *Daily Mail* opisao svoje nesvakidašnje iskustvo, koje on opisuje kao putovanje kroz raj i susret s prelijepom ženom, koja ga je vodila tim putovanjem dok je sedam dana ležao u komi.

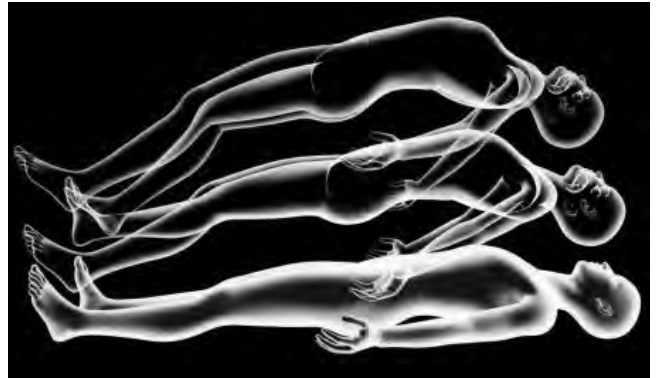
„Ona je bila nevjerojatno lijepa žena... Njezino lice se ne zaboravlja...“. Nakon povratka u stvarnost proganjala ga je slika žene koja ga je vodila kroz njegov raj. Četiri mjeseca nakon što je izašao iz kome, dobio je fotografiju

putem pošte. Fotografiju je dobio kao rezultat svoje ranije potrage za biološkom obitelji. Fotografiju mu je poslao njegov rođak, a na njoj je bila njegova sestra Betsy, koju nikad nije upoznao. Alexander je ostao u šoku. Prelijepa žena koja ga je vodila kroz raj bila je Betsy, njegova preminula sestra. „Ta fotografija je bila potvrda koju sam trebao. To je bio dokaz, bez sumnje, u objektivnost mojeg iskustva“, zaključio je Alexander.

Znanstvenici Sveučilišta u Sauteptonu pronašli su dokaz da se svijest nastavlja bar nekoliko minuta nakon kliničke smrti, što se do sada smatralo nemogućim, prenosi britanski *Dayli telegraf*. Smrt je neizbježni završetak života, ali znanstvenici sada vjeruju da su otkrili „svjetlo na kraju tunela“. Do sada najobimnije istraživanje doživljaja bliske smrti i izvantjelesnih iskustava ukazuje na to da i nakon što se mozak „isključ“ neki dio svijesti čovjeka ostane aktivan. Znanstvenici su četiri godine ispitali slučajeve više od 2.000 ljudi kojima je srce stalo u nekoj od 15 bolnica u Velikoj Britaniji, SAD-u i Austriji. Otkrili su kako je skoro 40 posto ljudi koji su doživjeli kliničku smrt opisalo da su na neki način bili svjesni tijekom vremena od trenutka srčanog zastoja, do trenutka oživljavanja. Istraživanje je objavljeno u žurnalu *Resuscitation*.

Jedan od ispitanika je čak opisao kako je „napustio svoje tijelo“ i izvan njega promatrao kako se bore za njegov život. Iako je ovaj muškarac star 57 godina bio „mrtav“ tri minute, on je detaljno opisao sve ono što je medicinsko osoblje radilo kako bi ga spasilo... ono što je još važnije, čuo je dva zvuka stroja koji se oglašava u intervalima od tri minute. Tako smo mogli zaključiti koliko je trajalo njegovo izvantjelesno iskustvo. Njegove riječi se čine vjerodostojnim i sve se zaista dogodilo dok je on bio klinički mrtav...

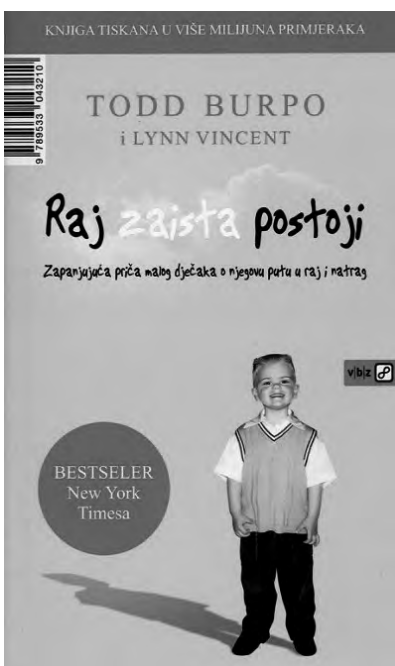
Dječak Colton Burpo (sin protestantskog pastora) bio je na granici između života i smrti, no ipak je preživio

zahvaljujući hitnom kirurškom zahvatu. Njegova obitelj bila je presretna i zahvalna zbog čudesnog oporavka. Ali, oni nisu očekivali priču koju je Colton počeo spontano otkrivati – priču toplu i čudesnu koja potanko opisuje put njihova sinčića do raja i natrag.

Colton je s nepune četiri godine rekao roditeljima kako je tijekom operacije napustio tijelo – a tu je tvrdnju potkrijepio točno opisujući što su njegovi roditelji radili u drugom dijelu bolnice dok je on ležao na operacijskom stolu... Dječje nevino i otvoreno Colton govori o susretu s odavno preminulim članovima obitelji. Opisuje Isusa, anđele te kako je Bog „jako, jako velik“ i koliko nas voli. Coltonova priča, koju njegov otac pripovijeda dječakovim jednostavnim riječima, nudi uvid u svijet koji nas čeka i u kojemu, kao što Colton kaže: „Nitko nije star i nitko ne nosi naočale“.

Sve te priče su zanimljive i čudene, no nedostaju iskustva iz čistilišta i pakla. O njima u svojoj knjizi govori dr. Polo i svjedoči kako joj je Isus rekao kako joj je to iskustvo dao kako bi ga ispričala bezbroj puta kao poticaj na razmišljanje i za učvršćenje naše vjere u vječni život. Ti članci naše vjere su vrlo kratki i sažeti: *Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni* (Apostolsko vjerovanje); *Iščekujem uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka* (Nicejsko-carigradsko vjerovanje). Vjeru u vječni život opširno tumači Katekizam Katoličke Crkve (988-1060). Preporučam svima koji imaju katekizam (i on se može pronaći na internetu) da pročitaju te tekstove i o njima razmišljaju u danima koji su pred nama. Pomoći će nam da budemo bolji – da živimo svetom životom ovdje na zemlji i da se što bolje pripremimo za vječni život.

Tobijina knjiga

Piše: dr. sc. *Trvađar Fehér*

Pratimo li sadržaj biblijsko-povijesnih knjiga, možemo primijetiti da se mijenjaju teme o zajednici i o pojedincu. Svatko ima svoju ulogu, ali kada se zajednica raspadne ostaje pojedinac koji s Bogom svojim živi, i realizira ono – čak i u teškim okolnostima – što bi trebala ostvariti zajednica.

Činite dobro, i neće vas zlo snaći – Jahve šalje poruku preko svoga anđela, Rafaela (12,7). Kakvo zlo neće snaći čovjeka, kada vidimo da baš dobre ljude pogađaju križevi i u Bibliji, a i u našoj okolini? U ovoj knjizi pati Tobit (2,10), pati Tobija, njegov sin, Sara buduća nevjesta... (3,8) – svi pravednici, koji se drže Božjeg Zakona.

Zlo u svijetu možemo dijeliti na moralno i na fizičko. Prvo se rađa u ljudskom srcu, drugo pak predstavljaju nesreće, bolesti, siromaštvo, što izvan ljudske volje pogađa osobu. Tobija je prognanik i zarobljenik u Asiriji (1,10), izgubio je svoju kuću, posjed (1,20), više puta bježi pred neprijateljima (1,19), i na kraju gubi svoje oči (2,10). Tobita je snašlo zlo! Ali kakvo? Fizičko: ono što mu izvana mogu nanijeti ljudi ili bolest. Sljepoća je vrlo težak križ, no kada se čita ova knjiga, onda se jasno vidi da **njegovo srce** nije snašlo zlo. Ono je zdravo: puno ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Na ovo se odnosi izjava: *Činite dobro, i neće vas snaći zlo* (12,7). Tobit je, unatoč svim mukama života, ostao čist. Da je to izgubio – čisto srce, moralnu ispravnost – što bi imao kao vrednotu, kada su mu ljudi već oduzeli materijalnu sigurnost, a bolest tjelesno zdravlje? Ovaj patnik zna da njegove duhovne kvalitete nitko ne može uništiti. To je ono blago koje neće izgristi moljac ili hrđa (Mt 6,19). Moralno-duhovne kvalitete možemo i u najtežim životnim okolnostima **sačuvati i živjeti**.

Tobit je dijelio milostinju (4,7), poštivao svoju braću (4,13), čuvao se preljuba (4,12), i nije bio danguba (4,13), tj. vrijedno je radio, sahranjivao mrtve (1,18). Ovo je značilo za njega sačuvati i živjeti ono blago što je u srcu. Takav životni stav otklonio je zlo što su mu nanijeli drugi: *Ne plaši se, sine, što smo osiromašili. Bit ćeš bogat budeš li se bojao Boga...* – opominje svoga potomka (4,21). Kada čitamo ovu knjigu imamo

dojam – unatoč represiji što doživljava obitelj Tobita – da iz teksta zrači mir. Čovjek koji je u svome srcu dobar živi za drugoga. U cijelom SZ teško je naći književno djelo u kojem tako brižno paze jedni na druge, kao u ovoj knjizi. Na početku možemo vidjeti sukob između muža i žene, ali to je malen dio života (2,13-14). Najveći dio govori o tome kako bračni drugovi čuvaju jedinstvo i ljubav obitelji, kako mlađa generacija poštuje stariju, daleki rođaci mole jedni za druge, poznanik vjerno čuva i vraća njemu povjereni novac, i na kraju, stranac (anđeo Rafael) dobiva poštenu plaću zbog obavljenog zadatka. Svi su u prognanstvu, takoreći „beskućnici“, događaji se odvijaju u Asiriji, u Mediji, nemaju sigurnu egzistenciju, niti im služi uvijek zdravlje, ali imaju nešto što je daleko važnije od svega toga: imaju blago u srcu – vjeru i život u Bogu. To blago drži ih zajedno, i taj način života – jedinstvo – spašava ih od svakoga zla.

U naše vrijeme ova knjiga poručuje nešto vrlo aktualno: pokazuje katoliku da on nije izgubljena osoba u anarhiji političkih i ekonomskih previranja, niti u moralnoj krizi ovoga društva. Vjernik ima blago što se ne može oduzeti od njega: to je njegovo srce u kojem prebiva Krist, i s kojim zajedno kreće ostvariti zadatke svakoga dana. Ta zadaća je pak stvaranje jedinstva, kako je to činio Tobit: čuva svoju obitelj, ženu, muža, odgaja plemenite odnose u rodbini, pomaže slabima, čak i strancu daje ono što je pravo. Različiti državni zahvati, političke grupe, pojedinci mogu više puta pokušati razoriti osnovne vrednote, ali pobijediti nikada, jer ni

Isusa na križu nisu mogli uništiti. Dobro koje čuva jedinstvo i stvara zajednicu nije moguće razoriti. Zato je i Nazarećanin svom snagom radio na tome da izgradi zajednicu apostola. Mogao se naći među njima izdajnik, neki, koji je u nekoj situaciji zaniijekao Gospodina, ali zajednica običnih ljudi, koji su se pouzdali u Isusa, popravila je ono što je pojedinac pokvario, i snažno svjedočila čitavome svijetu kako treba živjeti da bi čovjek donio ploda, koji ostaje zasvagda.

Moramo reći i to da kršćanin ima više čak i od onoga što Tobijina knjiga navješćuje. U SZ Jahve čuva dobrog čovjeka, ali u NZ Bog se sjedinjuje s vjernikom: *Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu* (Iv 6,56). Katolik nikada nije sam. Nije, jer u svetoj misi prima Krista, i u njegovom srcu nastaje zajednica čovjeka i Boga. On s Gospodinom svojim vrši dobro i zato ga ne može snaći nesreća, koja bi ga razorila. Takvi snažni vjernici čine Crkvu, Kristovu zajednicu, i ona svjedoči o realnosti da ima mnoštvo pojedinaца, i ima zajednice koja nije moralno propala, nego ostvaruje ono što je Isus živio na zemlji: čini dobro, i vodi ljude prema nebeskom Ocu.

U naše vrijeme ova knjiga poručuje nešto vrlo aktualno: pokazuje katoliku da on nije izgubljena osoba u anarhiji političkih i ekonomskih previranja, niti u moralnoj krizi ovoga društva. Vjernik ima blago što se ne može oduzeti od njega: to je njegovo srce u kojem prebiva Krist, i s kojim zajedno kreće ostvariti zadatke svakoga dana.

Opravdanost nastojanja kršćana za kvalitetnijim okolišem

Piše: Marko Tucakov

Jedna od tako uporno citiranih fraza „zelenog pokreta“ je čuvena „Misli globalno, radi lokalno“. Želi reći da je svijest pojedinca o važnim, opterećujućim pitanjima njegovog života na zemlji ograničena na mogućnost konkretnih, malih, slabo vidljivih akcija, koje (kao jedine realno izvodljive) u planetarnom kontekstu, postaju velike, značajne i spasonosne. Također, želi potaknuti „lokalni rad“. Sveti Franjo Asiški i njegovi sinovi su naročito uvjerljivi „lokalni radnici“, na svoj sasvim ponizan, gotovo naivan način. Koliko god romantiziran, Franjin život ostaje vječita inspiracija za stalno rehabilitiranje odnosa čovjeka i prirode. Iako Franjo nije htio prirodu banalizirati i ideologizirati, svjestan jednakosti svih stvorenja, on je pravi „radnik na lokalnu“. Preferiranje prirode kao mjesta za kontemplaciju i duboko poštivanje prema svemu stvorenome, svi Franjini životopisci stavljaju u srž njegove vjere i predanosti Kristu. I danas kršćanske zajednice mogu načiniti, trude se činiti i zaista čine razliku između sasvim nonšalantnog stava nas, velike i pasivne većine, prema okolišu, i poduzimanja odlučnih akcija koje vode promjenama. Zato nas zaprepašćuje što čujemo zastrašujuće optužbe da su upravo kršćani, između ostalog krivom interpretacijom Božje zapovijedi „sebi je podložite“ (Post 1, 28), baš ti koji su krivi za sunovrat Zemlje.

Ne smije biti tako! Potrebno je uvijek iznova odgovarati na, čini nam se, sasvim banalna pitanja o tome što će čovječanstvu priroda i zašto da se brine za njezinu budućnost. Pisac ovih redova, zbog profesionalnog angažiranja u zaštiti prirode, često je (osobito iz poslovnog sektora), čuo pitanja: „A što će nama ti gušteri, kukci i ptičurine?“. Uvijek je potrebno tražiti opravdanost suvremenih nastojanja za kvalitetnijim okolišem. Mogli bismo se iznenaditi, no dostizanje mira u svijetu nije moguće bez „mira s prirodom“. U genijalnoj poruci sv. pape Ivana Pavla II. „Mir s Bogom Stvoriteljem, mir sa svim stvorenjem“, objavljenoj prigodom Svjetskog dana mira (1. siječnja) 1990. godine, u zaključnom 16. poglavlju, papa se posebno obraća svojoj braći i sestrama u Katolič-

koj crkvi, kako bi ih podsjetio na njihovu ozbiljnu obvezu brige za sve stvoreno. Papa kaže: *Obveza vjernika da osigura zdrav okoliš za svakog, izvire neposredno iz njihove vjere u Boga Stvoritelja, iz njihovog prepoznavanja posljedica istočnog i osobnog grijeha, i iz sigurnosti otkupljenja po Kristu. Poštivanje prema životu i prema dostojanstvu ljudske osobe, proteže se takođe i na ostala stvorenja, koja su pozvana da se pridruže čovjeku u slavljenju Boga (Ps 148). Papa argumentirano i duboko vjernički, s lakoćom, u neraskidivu vezu stavlja moralnu odgovornost katolika za očuvanje okoliša, kako bi se povratio globalni mir! Zemlja je, po njemu, zajednička baština, čiji plodovi služe na dobrobit svima (br. 8), te je potreban usklađeniji pristup upravljanju dobrima Zemlje“ (br. 9), što, budući da postoje ogromne razlike u razvijenosti između pojedinih država, uvjetuje žurnu moralnu potrebu za novom solidarnošću (br. 10). Sveti papa priznaje da moderno društvo neće pronaći rješenje za ekološke probleme ako ozbiljno ne razmotri način na koji egzistira. U mnogim dijelovima svijeta društvo je predano brzom zadovoljenju potreba i potrošačkom mentalitetu, dok ostaje ravnodušno prema šteti koju ovakvo ponašanje izaziva (pog. 13).*

Mnogim borcima za zaštitu prirode posebno je drago što je Ivan Pavao

II. naglasio potrebu odgoja za ekološku odgovornost (pog. 13). Ukoliko se razmatraju metode koje su na raspolaganju da se suvremenom, opterećenom čovječanstvu upute poruke koje dugoročno donose promjene odnosa prema okolišu, odgoj je vjerojatno najdugotrajniji, najteži ali i najučinkovitiji među njima. Ni katolički odgoj za brigu o stvorenom svijetu, ustvari odgoj za obradu i čuvanje (Post 2,15) Božje baštine koja nam je predana, ne smije biti zamijenjen za „ekologistički aktivizam“. Nije ga moguće zanemariti, u obiteljskom odgoju ni u formalnim katehizističkim postupcima. Naprotiv, zbog svoje zanimljivosti, šarolikosti i mogućnosti za kreativnost samih odgojitelja, opravdano ga je smatrati nezaobilaznim elementom naviještanja vjere, i odgoja za zahvalnost što je naš život na ovako savršenoj planeti uzvišen i predivan dar. Čudno? Možda, no, svetii papa Ivan Pavao II. posebno, u citiranoj poruci, a povezujući mir i brigu za stvoreno, ističe kako je upravo poštivanje života, i, iznad svega, dostojanstva ljudske osobe, najvažnija nit vodilja za bilo kakav dosljedan ekonomski, industrijski i znanstveni napredak (pogl. 7). Odaberimo, kako to predlaže i papa, svetog Franju za zagovornika uspjeha naših nastojanja za opstanak i bolji i kvalitetniji okoliš.

Prezentacija knjige u Gradskoj knjižnici

Početak rujna, njemačka organizacija „Maria Theresiopolis“ je priredila prikaz knjige o podunavskim Nijemcima. Organizacija „Maria Theresiopolis“ je osnovana 2012. godine s ciljem njegovanja kulture, običaja, jezika i nacionalne svijesti podunavskih Nijemaca. Članovi su različite starosti i od osnutka imaju mješoviti zbor „Regenbogen“ i izdaju od vremena do vremena časopis *Guck-mal!* Do sada je organizacija priredila književne večeri, izložbe, i neka druga slavlja u kojima su se podsjećali na njemačke autore i umjetnike.

Početak rujna je bila prezentacija knjige o Nijemcima u Banatu, poglavito u Velikoj Kikindi do II. svjetskog rata. Knjiga je bila prezentirana na njemačkom, hrvatskom i mađarskom jeziku. Na toj prezentaciji su bili prisutni i „Paulinci“ trećeg i četvrtog razreda s profesoricom njemačkog jezika.

Na proštenju crkve u Srbobranu

Katolička crkva u Srbobranu posvećena je Svetome križu 1815. godine i od tada se svake godine 14. rujna slavi proštenje crkve. Ove je godine **preč. Petar Sarvaš**, župnik spomenute crkve, pozvao učenike i sjemeništare „Paulinuma“ na proslavu proštenja.

U 9 sati je bila sveta misa na hrvatskom jeziku a u 10 sati na mađarskom jeziku. Svetu misu i propovijed na jednoj i drugoj misi držao je vicerektor **preč. Lászlo Baranyi**. Paulinci su uzveličali euharistiju čitanjem, pjevanjem i recitacijama. Poslije svete mise mjesni župnik je zahvalio poglavarima i učenicima što su sudjelovali i uzveličali proštenje njihove crkve. Poslije svete mise, imali su zajednički agape u restoranu „Lugaš“, a zatim su u poslijepodnevnom satima posjetili obnovljenu kalvariju, te kuću kulture „Gion Nandor“ i značajnu pravoslavnu crkvu, koja je u baroknom stilu građena 1808. godine.

Berbanski dani i Dani suncokreta u Subotici

I ove su godine na Paliću održani Berbanski dani na kojima se u mnoštvu programa predstavljaju nova vina, a posjetitelji mogu vidjeti ostale vrste voća i povrća.

Dani suncokreta su priređeni prvi put u Subotici. Interesantni su bili suncokreti Južno-američkog tipa koji su bili visoki čak i do 3 metra. Sve ove vrste suncokreta i razne druge vezove od suncokreta pogledali su i učenici „Paulinuma“.

Posjet predstavnika Američke biskupske konferencije

Katolička Američka biskupska konferencija, među ostalima, već nekoliko godina znatno pomaže crkve i crkvene ustanove u Istočnoj Europi. Službeni naziv te organizacije je The Church in Central and Eastern Europe Office of National Collections, sa sjedištem u Washingtonu.

Odgjitelji „Paulinuma“ su također stupili u vezu s ovom ustanovom. Pošto je zgrada „Paulinuma“ starija od 50 godina, po sebi je trošna, a k tome je došla jaka zima koja je nanijela velike štete, osobito na krovu zgrade. Zato je bilo nužno krov i potkrovlje popraviti što je povezano s velikim izdacima. Stoga su se odgjitelji „Paulinuma“ obratili Američkoj biskupskoj konferenciji za pomoć, koju su i dobili. Preko ljeta su obavljani radovi kako bi početak školske godine nesmetano započeo.

Prošle nedjelje, predstavnici Američke biskupske konferencije su obilazili Europu i došli i do naše biskupije. **Vincent Bush**, predsjednik fondacije i njegov najbliži suradnik **Marek Bedmas** posjetili su 26. rujna „Paulinum“. Najprije su pogledali obnovljene dijelove zgrade, a zatim su imali susret s učenicima – sjemeništarcima. U velikoj dvorani „Paulinuma“ ugledne goste pozdravio je rektor **mons. Josip Mioč**, a zatim su učenici priredili kratki program. Na kraju programa gđin Bush je naglasio kako se uvjerio da pomoć nije bila bezvrijedna.

Održan Znanstveno-stručni okrugli stol „Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata“

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, 26. rujna 2014. godine u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u Subotici održan je znanstveno-stručni okrugli stol s temom „Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata“.

Ovaj je skup zapravo predstavljao subotičku sesiju s trodnevnog znanstvenog skupa „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“, koji je održan u studenom 2012. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i koji je priređen povodom završetka petogodišnjega znanstveno-istraživačkog projekta „Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca“, što ga je realizirao Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U radu skupa u Subotici sudjelovalo je osam znanstvenika i stručnjaka iz Srbije, Hrvatske i Mađarske koji su se u svojem dosadašnjem radu bavili poviješću, kulturnom baštinom i identitetskim pitanjima bunjevačkih Hrvata.

Uvodna izlaganja imali su **prof. dr. sc. Milana Černeić** s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (o doprinosu etnologije proučavanju bunjevačkog identiteta i etnogeneze) i povjesničar **dr. sc. Slaven Bačić** (na temu Suvremena srpska znanost o Bunjevcima). Potom su govorili **dr. sc. Mario Bara** s Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu (Konstruiranje identiteta: bački Bunjevci i različite paradigme o podrijetlu i suvremenom identitetu), ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** (o nijekanju hrvatstva Bunjevaca u Zborniku radova sa simpozijuma o Bunjevcima, Subotica 2006.), **doc. dr. sc. Živko Gorjanac**, profesor na Visokoj školi „Józsefa Eötvösa“ u Baji (Neke svojstvenosti bunjevačkoga dijalekta u Bajskom trokutu u Mađarskoj), **Ljubica Vuković Dulić** (Prilog sagledavanju naivnoga slikarstva Bunjevaca u kontekstu naivne umjetnosti XX. stoljeća), **Katarina Čeliković** (Analitički prikaz etnografskih sadržaja u ‘Subotičkoj Danici’) i **dr. sc. Jasminka Dulić** (Korelati nacionalnog identiteta bunjevačkih Hrvata).

Na Okruglom stolu su, među ostalim, bili nazočni i veleposlanik Hrvatske u Beogradu **Gordan Markotić** sa suradnicima, konzul **Dragan Đurić** sa suradnicima, predstavnik Ureda za Hrvate izvan Hrvatske **Milan Bošnjak** sa suradnicima i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika **Marin Knežević**.

Zaključci

Bunjevačko pitanje je ponajprije političko pitanje koje uvelike opterećuje odnose Srbije i Hrvatske, jedan je od ključaka kojega su donijeli sudionici okruglog stola. Temeљem je znanstvenih kriterija, rezultatima istraživanja unutar više znanstvenih disciplina i interdisciplinarnim pristupima utvrđeno da su Bunjevci dio hrvatskog naroda te da ih s matičnim narodom vežu jake sponе – od prostora iz kojeg su se doseljavali, zatim etnički markeri (jezik, običaji, vjera), njihovi govor (novostokavski ikavski) kao i brojni kulturni atributi, zaključeno je na skupu. Ocijenjeno je kako su na djelu nastojanja od strane državnih tijela i institucija Republike Srbije da se iz subetničke osnove bunjevačkih Hrvata u Bačkoj zasnuje nova nacija, što se sukobljava sa znanstvenim spoznajama i demokratskim standardima u odnosu prema nacionalnim manjinama. Zaključeno je i kako je od velike važnosti da se nastave znanstvena tematiziranja sastavnica i prijepora identiteta bunjevačkih Hrvata, kao i da bi bilo dobro da i nadalje u istraživanja budu uključeni znanstvenici i znanstvene institucije iz Hrvatske.

Očekuje se da Republika Hrvatska snažnije podupre takve napore, a da se na političkome planu u bilateralnim odnosima dosljedno i jasno zalaže glede sprečavanja umjetne podjele Hrvata u Srbiji, zaključeno je na okruglom stolu.

Odgovore treba dati znanost

Hrvatski veleposlanik u Beogradu Gordan Markotić je kazao kako je pitanje identiteta bunjevačkih Hrvata pitanje koje treba raspravljati znanost, a ne politika. „Znanost treba dati odgovore na pitanja o identitetu bunjevačkih Hrvata. Naravno da pri tome ne znači da se netko ne može izjašnjavati kako on to želi, ali je znanost ta koja treba ponuditi rješenja, a na ljudima je hoće li te odgovore prihvatiti ili ne. Meni je žao što danas nisam u Gradskoj kući, kao što to biva kada sam u Subotici, ali s druge strane drago mi je da smo se skupili u ovolikom broju, što svjedoči o zanimanju za ovu temu i njezinom znanstvenom aspektu“, rekao je Markotić dodavši kako se pitanja koje muče hrvatsku i druge manjine mogu rješavati samo dijalogom, znanstvenim pristupom i ozbiljnošću u radu.

Senzibiliziranje hrvatske javnosti

Milan Bošnjak iz Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske je kazao kako je to tijelo prepoznalo važnost ponovnog aktualiziranja teme vezane za identitet Bunjevaca u Hrvatskoj. „Smatramo da je jako važno da se u Hrvatskoj na jedan afirmativan i proaktivan način govori o identitetu Hrvata koji žive u Vojvodini. Stoga namjeravamo u studenom organizirati jedan okrugli stol jer vjerujemo da će i to biti potpora kako razumijevanju situacije u Srbiji, a isto tako snažan poticaj hrvatskoj zajednici da i dalje radi u segmentu osnaživanja vlastitoga identiteta.“

Poniženje Hrvata

Dva dana prije održavanja skupa, gradonačelnik Subotice nije dopustio da se on održi u Plavoj vijećnici Gradske

Održan XIV. Festival bunjevački pisama

kuće, na što je Zavod reagirao priopćenjem. Osvrćući se na iznenadnu nemogućnost održavanja okruglog stola u unaprijed rezerviranom prostoru Gradske kuće, profesor Tomislav Žigmanov je iskazao opći osjećaj koji je ovladao ovdašnjim Hrvatima.

„Nismo ga održali tamo iz razloga što nam nije bilo dopušteno. To je eufemizam za zabranu održavanja ovoga skupa. To smo doživjeli kao gestu poniženja Hrvata u ovom gradu. I sada smo primorani izaći iz prostora državnih struktura, okrenuti se crkvi koja je u povijesti često bila jedino okrilje gdje smo mogli govoriti slobodno i otvoreno o izazovima pred nama.“

/prema tekstovima:

Davor Bašić Palković
i Siniša Jurić

Fotografije: Ljiljana Dulić
Mészáros/

Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ organizirala je XIV. po redu „Festival bunjevački pisama“, 28. rujna u dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić“ u Subotici. Na festivalu je predstavljeno 15 novih pjesama koje će se uskoro naći na kompakt disku i tako trajno ostati zabilježene.

Kako je festival natjecateljskog karaktera, dodijeljene su brojne nagrade te izabrane najbolje pjesme. Najbolja pjesma „Festivala bunjevački pisma 2014.“ po odluci žirija je pjesma *Tu su moji dobri ljudi*, za koju je tekst i glazbu napisao Tomislav Vukov, dok je aranžman pripremio Marinko Piuković, a izveo ju je Ansambl „Hajo“. Druga nagrada po odluci stručnog žirija pripala je Josipu Franciškoviću za pjesmu *Trebaš mi*, koji je autor teksta i glazbe, dok je za izvođenje pjesmu pripremio Ante Crnković, a izveo ju je Ansambl „Biseri“.

Božić u ravnici, naziv je treće nagrađene pjesme koju potpisuje Marjan Kiš, autor teksta i glazbe. Stručno povjerenstvo dodijelilo je i sljedeće nagrade: nagrada za najboljeg debitanta pripala je Vladimiru Parčetiću iz Sombora, za najboljeg interpretatora ovogodišnjeg festivala proglašen je Nikola Jaramazović, nagrada za najbolji aranžman pripala je Miranu Tikvickom, za pjesmu *Tamburaši, tamburaši*, koju je izveo Marko Križanović, dok su tekst i glazba djelo Petra Kuntića. Ova pjesma ujedno je i najbolja pjesma po mišljenju publike, a nagrada je dodijeljena Petru Kuntiću, autoru stihova i glazbe.

Kao i svake godine do sada, nagrađen je najbolji tekst pisan namjenski za ovaj festival – ova nagrada dodijeljena je dugogodišnjem tekstopiscu Stipanu Bašiću Škarabi za stihove pjesme *Godine su proletile*.

U sjećanje na teta Tonku Kujundžić

Spomen večer je o stotoj obljetnici rođenja Tonke Kujundžić priredilo Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, u nedjelju, 5. listopada u Pastoralnom centru „Augustinianum“.

Nakon posjeta grobu i svete mise zadušnice u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske, održana je Spomen večer u Pastoralnom centru Augustinianum u Subotici. O životu i radu teta Tone Kujundžić govorio je njezin nećak Grgo Kujundžić, predsjednik Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost mons. Stjepan Beretić govorio je o Križarima u Hrvatskoj i Bačkoj, dok je Ljubica Gurinović govorila o svom sjećanju na teta Tonu.

Stihove Antonije Tone Kujundžić govorile su Tereza Kujundžić, Anastazia Piuković i Lazar Cvijin.

Tonka Kujundžić živjela je i radila u skladu s načelom ŽEA – Žrtva, Euharistija, Apostolat. Žarkim zauzimanjem i radom širenja apostolata ovoga Pokreta izbija u sam vrh Organizacije. Tako je 1935. godine bila imenovana za četvrtu predsjednicu Subotičkog križarskog sestrinstva „Bunjevka“. Ujedno je i posljednja predsjednica, jer je 1941. zbog rata sestrinstvo ukinuto, a nakon rata režimski dokrajčeno, rekao je ovom prigodom Grgo Kujundžić.

„Početkom Drugoga svjetskog rata i mađarske okupacije Križaricama rad biva blokiran. One su tada radile po kućama i crkvenim prostorijama, bez znanja javnosti. U kući u Gajevoj ulici br. 26 kod Tonke su se sastajale Križarice na čajankama i sličnom, a ustvari su radile. Koncem Drugog svjetskog rata i dolaskom komunističkog režima, za Tonku i Križarsko društvo nastupaju kalvarijski trenuci. Počinju progoni, uhićenja, konfiskacija sve imovine njezine obitelji. I konačno sa svojom starom majkom, zatvorsku kaznu služi u Požarevcu, na najtežim radovima. U blatu prave valjke, tj. čerpiće, uz stalna politička uvjeravanja.“

Premda je među njima bilo svećenika, većina Križara su bili laici i intelektualci, podsjetio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić. Križari su udruga hrvatske katoličke mla-

deži sa središtem u Zagrebu. Nastala je nakon zabrane Orlovskih saveza 1929. po uzoru na francuske euharistijske križare. Križari su, ukratko, crkveno vjersko prosvjetno udruženje i osnivaju se odobrenjem crkvenih vlasti. Spadaju u katoličku akciju. Bavili su se kulturnom djelatnošću, priredbama, glazbom, športom i planinarenjem, organizirali su govorne vježbe i tečajeve za svoje članove. Izdavali su i nekoliko časopisa. Godine 1937. imali su oko 40 tisuća članova, otkrio je mons. Beretić. Križari djeluju i danas kao obnovljeno Hrvatsko križarsko bratstvo, od 1996. godine.

Antonija ili od milja zvana Tonka Kujundžić rođena je 2. listopada 1914. godine na Pavlovcu (danas je to dio Male Bosne). Svojim je radom i životnim načelom u naslijeđe ostavila nadahnuće i poticaj na očuvanje vlastitoga identiteta, ne samo kroz pisanu riječ, već i kroz aktivno sudjelovanje u životu svojega naroda. Bila je Križarica, sudionica katoličke akcije, koja u biti ima cilj obrazovanje i odgoj mladeži. Bila je aktivna suradnica biskupa i župnika tadašnjih dužijanci u crkvi, bila je aktivna i u radu na pripremama za početak rada Sjemeništa Paulinum. Jedna je od osnivačica i počasnih članica ranije Katoličkog instituta, a sada Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“.

Objavljeno je dvadesetak njezinih pjesama u *Subotičkoj Danici* i *Klasju naših ravni*, a neke su ostale u rukopisu.

Teta Tonka je umrla na Veliku srijedu 3. travnja, a pokopana je na Veliki petak 5. travnja 1996. godine na Bajskom groblju u Subotici. /Siniša Jurić/

Uredila: *Katarina Čeliković*

Zlatna harfa održana u Somboru

Susret malih župnih zborova Subotičke biskupije *Zlatna harfa*, održan je u Somboru, u župi Svetog Križa, gdje nam je domaćin bio vlč. dr. **Marinko Stantić**.

Ovaj susret trebao je biti održan u svibnju, ali zbog poplava je odgođen za jesen. U subotu 11. listopada, kada je susret održan, Bog nam je dao predivan dan za pjesmu, igru i veselje. Nekoliko autobusa punih djece pohitilo je iz Subotice i okolice, Vajske, Bođana, Plavne, Monoštora i Bajmaka, kako bi pjesmom i dječjim glasovima slavilo Boga. Tema ovogodišnje *Zlatne harfe* je naš subotički svećenik i skladatelj **Albe Vidaković**, čije pjesme i skladbe ponekad i odraslima bivaju teške. Vjerujemo da je svaka izvedba Bogu draga jer tko pjeva dvostruko moli. Ovaj susret nije natjecateljskog karaktera, te su na njemu svi pobjednici. Svaki zbor dobio je zahvalnicu za sudjelovanje.

Natjecanja je ipak bilo, ali kroz igre bez granica, koje nam je vlč. Marinko osmislio. Djeca će sigurno ovaj susret po tome dobro upamtiti. Kako to obično biva, i ovaj 28. susret je započeo svetom misom, koja je bila vani ispred crkve, dinamična, raspjevana s porukom domaćina, koji je misu vodio. Poručio nam je svima da ćemo biti sretni ako smo uspješni, a uspjeh se postiže radom i upornošću. Poslije stanke na kojoj

su se sudionici okrijepili kod svojih stolova, za što se pobrinula teta **Marija Paštrović** s ekipom župljanki i nakon pripreme za izvođenje odabranih pjesama, uslijedio je susret zborova.

Nastupila su djeca iz župa: *Sveti Križ* – Sombor, *sv. Petar i Pavao* – Monoštor, *sv. Ilija* – Vajska/*sv. Juraj* – Bođani, *sv. Rok* – Subotica, *Vrtić Marija Petković Sunčica* i *Biser*, *sv. Jakov Apostol* – Plavna, *Presveto Trojstvo* – Sombor, *Katedrala sv. Terezije Avilske* – Subotica, *sv. Josip Radnik* – Đurđin, *Isusovo Uskrsnuće* – Subotica i *sv. Petar i Pavao* – Bajmak. Bio je najavljen i zbor iz Sonte, no djeca nisu mogla doći jer su im otkazali autobus u posljednji čas.

Nakon nastupa uslijedile su „Igre bez granica“: *Nahrani gladnoga*, *Sagradimo crkvu* i *Otkrijmo domaćina*. Suci **Robert**, **Vladimir** i **Davor** vodili su računa da najbolji pobijede.

Djeca su sa žarom navijala i radovala se. Oko 14 sati veselo i zadovoljno društvo otišlo je kućama, a ova *Zlatna harfa* će mnogima ostati u lijepom sjećanju.

Vrijedno je spomena da je logo za ovogodišnju Zlatnu harfu izradio **Srđan Varo**, dok je **Terezija Pasti** izradila misnicu i štole za sve goste svećenike. Što nas očekuje na novom susretu, sljedeće godine, prepuštamo župnicima i organizatoru **Miroslavu Stantiću**, u ime Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović**, da osmisle i pokušaju dostići ovaj visoki cilj u pjesmi i igri koju nam je domaćin postavio.

Marina Piuković

Župa sv. Jurja, Vajska

Vrtić "Marija Petković Sunčica", Subotica

Župa sv. Petra i Pavla, Bajmak

Župa sv. Petra i Pavla, Monoštor

Župa Isusa Radnika, Đurđin

Župa sv. Jakova, Plavna

Župa Isusovog Uskrsnuća, Subotica

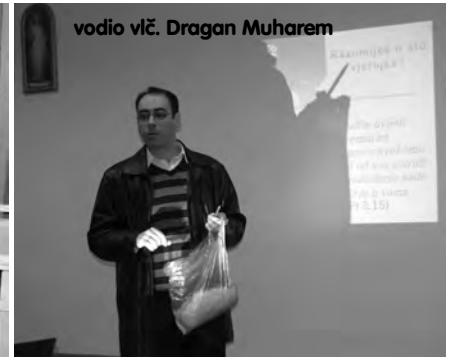
Župa Presvetog Trojstva, Sombor

Katedrala bazilika, Subotica

Župa sv. Roka, Subotica

	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota	Nedjelja
27. 10.-2. 11.			Vjeronauk u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, 20 sati				Vjeronauk za mlade u župi sv. Roka, 18.30 sati
3.-9. 11.	Emisija za mlade na Radio Mariji, 21 sat		Vjeronauk u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, 20 sati		Misa mladih za mir u subotičkoj katedrali, 20 sati		Vjeronauk za mlade u župi sv. Roka, 18.30 sati
10.-16. 11.	Emisija za mlade na Radio Mariji, 21 sat		Vjeronauk u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, 20 sati		Seminar - don Damir Stojić Vjeronauk za mlade u župi sv. Roka, 18.30 sati		
17.-23. 11.	Emisija za mlade na Radio Mariji, 21 sat		Vjeronauk u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, 20 sati				Tribina mladih u Augustinianumu, 19 sati
24.-30. 11.	Emisija za mlade na Radio Mariji, 21 sat		Vjeronauk u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, 20 sati			Euharistijsko klanjanje za mlade u crkvi sv. Roka, 20 sati	Vjeronauk za mlade u župi sv. Roka, 18.30 sati

Misa zaziva Duha Svetoga u Novom Sadu

Misa zaziva Duha Svetoga za početak nove akademske (školske) i vjeronaučne godine slavljenja je u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu 1. listopada. Misu je predslavio župnik, vlč. Robert Erhard u zajedništvu s kapelanom vlč. Tamásom Szécsényijem. U svečanom misnom slavlju sudjelovali su studenti, srednjoškolci, profesori, nastavnici, katehete kao i drugi vjernici. Pjevanje i sviranje na misi vodili su mladi koji se okupljaju na vjeronaučnim susretima u župi Imena Marijino u Novom Sadu. Vjeronaučni susreti će se

održavati i ove godine utorkom od 20 sati na mađarskom jeziku i srijedom od 20 sati na hrvatskom jeziku u vjeronaučnoj dvorani u Katoličkoj porti.

Jelena Pinter

Stranicu uredila: Tatjana Lendvai

Preporučamo vam knjige za čitanje

Svoj duhovni život možete upotpuniti čitajući knjige kao što su „Istinska ljubav“ i „Istinska muževnost“ Jasona Everta i „Istinska ženstvenost“ Cristaline Evert (izdavač: VERBUM).

Bračni par Evert živi život vjernika. Želeći pomoći mladima da riješe nedoumice koje izviru iz sukoba stavova običnog i vjerskog života, napisali su sadržaje pod gore spomenutim naslovima. Ove tri knjižice sadrže i neke od primjera iz ljudskih života s kojima su se sretali u svome radu, tako da su na ovaj način još više približili temu željenoj skupini.

Dolaze nam hladniji dani. Više ćete vremena provoditi unutra nego vani, pa je ovo i idealna prilika da ih potražite i iščitajte u trenucima odmora ili meditacije pod okriljem topline svojega doma.

Danijela Nuspl

Pravo na izbor ili?

Često možemo čuti optužbe ne račun Crkve kako ne prati trendove, kako se ne mijenja zajedno sa svijetom, dok Crkva samo nastoji ostati postojana i pružiti oslonac ljudima u ovom svijetu koji se tako brzo i nepredvidivo mijenja. Svatko od vas zasigurno je više puta čuo negativne komentare o Crkvi, a oni da je Crkva antifeministički nastrojena su među najčešćima.

Obično se to svodi na teze: Bog je muško, samo muškarci mogu biti svećenici i Bog je u Edenu prokleo samo Evu. Kao da zaboravljaju na Mariju, tu iznimnu ženu kojoj je Bog povjerio zadaću da rodi i odgaja Sina Božjega. Znajući to, kako itko može reći da Bog favorizira muškarce? Bog je ženi povjerio zadaću čuvarice života, sposobnost da na svijet donese novi život, a današnje društvo na to gleda više kao na bolest nego dar. Mnoge tzv. *pro-choice* udruge širom svijeta zagovaraju pravo na abortus i uporabu kontracepcijskih sredstava, a sve to pod izlikom da žena ima pravo na izbor. Ovaj novi vid feminizma značajno se udaljio od onoga što je feministički pokret predstavljao u početku.

Kada je nastao, feminizam je za cilj imao poboljšavanje položaja žena u društvu, odnosno izjednačavanje prava žena s pravima muškaraca. Kada su žene postigle političku i ekonomsku ravnopravnost, željele su promijeniti i tradicionalnu ulogu žene napadom na instituciju braka i majčinstvo. Iako je tada vrlo malen broj žena prihvatio ove ekstremne stavove, danase se feminizam najčešće povezuje s njima. Kakva je šteta što te žene nisu mogle vidjeti svoju veličinu u Božjim očima i divnu zadaću koju im je On povjerio. Želeći se osloboditi „okova“ tradicionalnog društva krenule su sasvim drukčijim putem. Otvorile

su vrata seksualnoj revoluciji koja je trebala osloboditi ženu, ali, iz današnje perspektive, ona ju je zarobila na jedan potpuno novi način.

Prošle godine navršilo se 40 godina od ozakonjivanja abortusa u Sjedinjenim Američkim Državama. Danas u SAD-u nedostaje preko 56 milijuna ljudskih života. No, čini se da bitka još uvijek nije izgubljena. Širom svijeta održavaju se razni prosvjedi kojima je cilj povećati svijest građana o ovom problemu. Iako se mnogima čini da su katolici, ili vjernici općenito sami u ovim nastojanjima, to nije istina. Dovoljan vam je samo zdrav razum da biste shvatili da s društvom u kojem je ubijanje nerođene djece prihvatljivo, a plodnost se smatra bolešću nešto nije u redu.

Završila bih s djelom govora Majke Terezije na dodijeli Nobelovih nagrada. Ona je iskoristila tu priliku podsjetiti svijet na surovu realnost abortusa i njegovih posljedica. „Za mene su nacije koje su legalizirale abortus najsiromašnije zemlje. Oni se plaše malih, oni se plaše nerođenih. I dijete mora umrijeti jer ga oni više ne žele - ne žele više ni jedno dijete - i dijete mora umrijeti.“ /**Tatjana Lendvai**/

Slavimo 20. rođendan našeg Zvonika! ☺

Razgovarale: Larisa Skenderović i Patricija Merkušić

Dragi mladi!

Pred nama je slavljenički broj *Zvonika*. Prošlo je punih 20 godina od kako smo počeli izlaziti. Radosni smo što smo ovoliko dugo obogaćujemo duhovni život mladih. ☺ Mladi su naša budućnost i na njima će jednoga dana ostati *Zvonik*. Naša rubrika s godinama je rasla. Počeli smo samo s jednom stranicom, a sada na raspolaganju imamo četiri stranice. Mnogi mladi su se iskušali u pisanju, a neki od njih su dobili tu čast i priliku da budu urednici ovih stranica. Stoga smo odlučili njih nekoliko zamoliti da nam kažu nešto više o svom doprinosu u *Zvoniku*, svom iskustvu. Neki od njih su bili urednici ovih stranica, a neki samo suradnici. Većina njih je i dalje aktivna u *Zvoniku*, neki na ovim stranicama, a neki u nekoj drugoj rubrici. Ovim putem svim bivšim i sadašnjim suradnicima zahvaljujemo na trudu i dobrim tekstovima. ☺

 Pisanje za *Zvonik* smatram velikim blagoslovom. Osobito uzimajući u obzir sve učene i stručne ljude našeg vremena i naroda koji su pisali za iste te novine. *Zvonik* je idealan način da se dopre do puno ljudi do kojih drukčije ne bi mogli doprijeti i prenijeti Kristovu poruku mira i ljubavi. Iskustva su super, urednica stranica za mlade predstavlja veliku potporu i pomoć. Prvobitno sam pisao isključivo o mladima i njihovim ljubavno-spolnim problemima, a nedavno sam pisao i nešto izvan te teme. Priznajem da *Zvonik* ne čitam redovito, nego volim da se sakupi po pet-šest i onda pročitam sve odjednom. /**Dušan Balažević**/

 Moje prve napisane rečenice u *Zvoniku* pojavile su se 2001. u rubrici Dječje stranice, urednice Katarine Čeliković. Svoje tekstove sam počela pisati još od 2005. Imala sam jedno razdoblje duže stanke u međuvremenu, ali sam nedavno pronašla motiv vratiti se aktivnom slanju tekstova koji se mogu pročitati u dijelu stranica za mladež. Teme su različite, nekada su to izvješća s duhovnih obnova ili susreta, nekada su to duhovnici, karizme, knjige za čitanje,

promatranje pojedinih stvari kroz duhovno povećalo i povećalo običnog čovjeka. Želim pridonijeti većoj čitavnosti stranica za mlade, pa sam s tim u svezi otvorena za prijedloge tipa tema koje bih mogla obraditi u narednim brojevima. Prijedloge s vašim idejama možete mi slati na mail: nusplica@tippnet.rs Također, možete mi uputiti i pohvale, kritike kao i sugestije. /**Danijela Nuspl**/

 Iskreno – ne sjećam se kako sam počela uređivati stranice mladih u *Zvoniku*. Vrtim film unatrag i prisjećam se detalja. Prije mene se stranicom mladih bavila Vesna (tada) Ivanković. (Zgodno je podsjetiti da je tada u pitanju bila samo jedna stranica mladih. U Vesnino vrijeme se već osjetila potreba za dvije stranice, za što smo se i izborili u moje vrijeme. Kasnije se kutak za mlade u *Zvoniku* proširio na tri stranice, Bogu hvala!) S Vesnom sam surađivala u oblikovanju sadržaja stranice. Ne sjećam se jesmo li već tada imali malo više koje je uređivalo stranicu. U moje vrijeme smo ga imali. Kako je došlo do izmjene? Zato što je Vesna završavala srednju školu, a ja još bila u njoj? Zato što je dobila druge obveze? Sjećam se da me je hrabrila i davala mi potporu kad smo se izmijenile. U svakom slučaju, na moj dolazak na mjesto odgovorne za uređivanje stranice mladih imao je odlučujuću ulogu tadašnji

urednik *Zvonika*, vlč. Andrija Anišić. Sjećam se jednog zanimljivog detalja. Kada sam preuzela uređivanje stranice mladih, sa svojim suradnicima sam osmišljavala sadržaj stranice, ali i moguće grafičko oblikovanje kako bi stranica bila privlačna onima kojima je namijenjena. Te naše ideje doslovno sam crtala, razmještajući tekst, slike, crteže, okvire i slično na papir A4 formata i tako nacrtanu stranicu donosila g. Ervinu Čelikoviću koji je onda tekst i grafičko oblikovanje radio na računalu. Oduševljeno je primao moje crtarije i isticao kako bi svi trebali tako jasno dostaviti svoj plan stranice koju uređuju. Ervin je bio moj glavni promotor. ☺ (Ovdje namjerno dodajem smješka ☺). Kada je riječ o poveznici između angažmana u uređivanju stranice mladih i mog duhovnog, redovničkog poziva, direktne poveznice rekla bih nema. Ali indirektno naravno da ima. Nisam osjetila poziv dok sam se bavila uređivanjem i „crtanjem“ stranice mladih! To se dogodilo u puno intimnijem druženju s mojim Gospodinom! Ali, svakako da me je duhovna tematika, istraživanje na koje načine je Bog prisutan u životu mladih, kako prenijeti drugima svoj doživljaj beskrajno dobrog Boga, kako ih oduševiti za druženje s Bogom poticalo da i sama prakticiram ono što drugima savjetujem. Kroz *Zvonik* i druženje s članovima uredništva imala sam prilike puno toga saznati, razgovarati, premisliti, steći vlastito mišljenje ili iskustvo. To me je, među ostalim, svakako izgrađivalo i još više približavalo Bogu. A kada je Božji poziv dopro do mojih ušiju i srca, bila sam prilično spremna odgovoriti. I na kraju: Čestitam na 20. godišnjici *Zvonika*! /**Jasna Crnković**/

✍️ Imala sam čast i radost biti na prvom sastanku uredništva *Zvonika*, na kojem su bile samo dvije ženske osobe: Katarina Čeliković i ja. ☺ Katarina profesorica komparativne književnosti i žena pametna i puna ideja, a ja curetak koji nešto malo zna pisati. Od toga prvog sastanka do danas je puno godina prošlo i mnogo toga se promijenilo, samo nije svijest o tome koliko je *Zvonik* važan i potreban našoj Crkvi, rodu i narodu i s kolikom ljubavlju da pišemo, čekamo i čitamo! Pisala sam za različite rubrike – Mladi, Obitelj, Vjeronauk u školi, Za život, Kutak za katehete, Vijesti i ponešto za dječju stranicu. U svemu sam uvijek pred očima imala čitatelje, a u susretima s njima doživljavala najčešće prekrasne stvari: kad ti nepoznata žena u pekarnici kaže da čita vašu rubriku i da joj se sviđa (ne zbog tebe, nego zbog tema, naravno)

✍️ Bila sam vrlo sretna kada su me pitali želim li pisati za *Zvonik*, jer nije mala stvar vidjeti svoje ime u novinama. Istražujući za svoje članke saznala sam mnogo toga i dobila sam priliku podijeliti svoje mišljenje s drugima. Sada pomalo s nestrpljenjem očekujem svaki novi broj jer znam da će se u njemu naći i nešto što sam ja napisala.

/Tatjana Lendvai/

možeš samo proslaviti Boga, zbog čega *Zvonik* i postoji. Osim što sam puno toga naučila (hrvatski jezik, računala, novinarstvo i dr.), *Zvonik* mi je nekako „donio“ i ljubav, jer je i moj suprug kao mladić bio aktivan pomalo oko *Zvonika*, a sve ove godine, Obiteljske stranice pravimo skupa, a kada radim sama, on sve prvi mora pročitati i „odobriti“, što nas još više veže. /**Vesna Huska Ivanković**/

✍️ Sjećam se svojih prvih listanja *Zvonika* i traženja stranice za djecu, pregledanja slika na kojima uvijek vidiš poznata lica, a zatim i stranice mladih koja je uvijek bila zanimljiva. Nedjeljom kada bi izlazio *Zvonik* uvijek bi poslije mise napravio krug kod svakog člana obitelji jer su svi odmah htjeli makar malo baciti oko i vidjeti što je novo u ovom *Zvoniku*. Tako je za mene pisanje za *Zvonik* uvijek značilo posebnu odgovornost. Znala sam kako se *Zvonik* u mnogim kućama rado čita i kako se iščekuje novi broj. Priprema za pisanje svakog teksta morala je voditi u promišljanje i propitivanje i vlastite vjere, odnosa prema Bogu i ljudima kao i traženja osobnog mjesta u Crkvi. Često sam se zapitala što ja to korisno i „pametno“ mogu ponuditi čitateljima, ali tada kada sam ostajala bez inspiracije pred praznim papirom, Duh Sveti je radio svoje. To je za mene bila još jedna škola suradnje s Njim.

/Ana Ivković/

Nek pada... kiša milosti

Dragi čitatelji! Nakon jako kišovitog ljeta, sunčana jesen nam donosi prijeko potrebne radosne trenutke vani, na zraku. Nitko ne želi sada kišu, ali jedna kiša nam ipak treba... Kiša Milosti Božje! U doba kad se negdje na zapadu uvodi kao mogućnost za izbor vjerskog predmeta izbor i učenja o sotonizmu, a na istoku današnje kršćane razapinju na križ, sve nam više treba naš Bog, Njegova prisutnost, Njegova blizina, počinak na Njegovim rukama... Potrebno nam je da budemo bolji, ljudi i kršćani, sve skupa, jer svijet danas sve oštrije gleda Crkvu – naš uzvratni pogled mora biti pogled pun ljubavi, one Ljubavi pisane velikim slovom, jer ustvari pogled nam mora biti pun Boga, kojeg je i sam svijet – gladan i žedan, iako to ni ne zna... Moramo moliti da Bog „otvori nebeske brane“ i da nas kiša milost natopi, sve – nas „stare“ kršćane i „nove“ obraćenike – sve... Pa makar ta kiša bila pomiješana i sa suzama – onim od ganuća i sreće što nas naš predivan, vjeran, silan Bog ne napušta i kad smo beskrajno nevjerni i onim gorkim, teškim suzama osude i rana koje bez krivnje doživljavamo ili nakon što smo drugima bol pričinili i križ bili. Kada ranu neku imamo ili veliku radost doživimo, znate komu trčimo? Pa, naravno – mami... Potrčimo i našoj Nebeskoj Mami... (Ivh)

obiteljski život

Krunica za malene – je li moguće!?

O, taj listopad, divna naša Majka Marija i predivne „ljestvice“ koje preko nje vode u nebo – naravno riječ je o molitvi krunice, tako jednostavnoj, tako lijepoj i tako snažnoj. Onoga koji ju moli naša nebeska Majka još više zagovara! „Krunica“ ili „očenaši“ – prelijep predmet za pomoć u molitvi krunice – može biti raznih vrsta, raznih boja, različite izrade. Ljepota i raznolikost izgleda uvijek privlače pažnju, osobito dječju. „Zveckanje“ krunica u džepovima zagolicali su maštu naših mališana.

Kada sam prvi puta našu najstariju kćer upoznala sa „zveckanjem lančića u džepu“, imala je svega godinu i pol. Na svakom Oče naš zrcu bila je po jedna medaljica. Divan način za upoznati je s nebeskom Majkom i njenom molitvom! Može ju vidjeti, opipati, vidjeti kako u naručju drži svoga malenog sina. Dok sam ja molila, ona je svoju krunicu stavljala oko vrata i skidala ju, gledajući i milujući ju, bezbroj puta. Nakon godinu dana već je znala moliti sve tri molitvice: Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu prebirući zrnca različitih boja. Pomislila sam – zašto to iskustvo ne podijeliti s drugima?

Priča i razgovor su krenuli baš od medaljica na zrcima krunice – od obitelji. Slike su pokazivale dvije obitelji – obitelj Joakima i Ane i obitelj Josipa i Marije. Svatko od nas je u jednoj obitelji rođen. Svatko ima mamu i tatu, oni ga vole i brinu o njemu. Obitelj Joakima i Ane uveseljavala je malena Marija, a oni su brinuli o njoj i voljeli je. Malena Marija bila je izabrana od Boga za jedan veliki zadatak – bit će majka jednog posebnog Sina. Nju je Bog među svim djevojčicama izabrao jer je bila jako dobra, bez grijeha. Zato je njeno srce i bilo jako veliko. Kada je porasla, zavoljela je jednog mladića, Josipa, koji je postao njezin muž. Marija i Josip bili su presretni kada je njihova obitelj

postala bogatija za jednog člana, malenog Isusa. Marija i Josip jako su ga voljeli, brinuli o njemu. Marija je svaki dan kuhala, oblačila malenog Isusa, a Josip je radio kako bi im zaradio novac za kruh. Isus je s njima živio sve dok nije porastao. Onda je otišao u drugo mjesto, a Marija je molila za njega i stalno

mislila na njega. Oni su živjeli prije mnogo, mnogo godina i Marija je sada na nebu i čuje naše molitve, i misli sada i na nas. Zato mi molimo krunicu da nas Marija preko nje može posebno čuti.

Ukoliko nemate krunice koje govore o ovim obiteljima, onda je lako uzeti krunicu u sličicama, ili tiskati bojanke koje prate život ovih obitelji koje maleni mogu bojati dok se pripovijeda o njihovom životu. Važno je da djeci ostane nešto što oni mogu listati dok vi prebirete zrno po zrno krunice. Ako su djeca u dobi 4-5 godina, onda se već možete upustiti u izradu cijele ili bar desetice krunice, da li od konopca vežući uzlove/čvorice (to im čak može biti narukvica) ili nižući zrnca raznih boja, od kojih se na koncu može načiniti i križ. Ako se maleni mogu uključiti u molitvu krunice u svojoj crkvi, to je dragocjeno iskustvo koje će ih pratiti cijelog života jer znamo da djeca do

4. godine najviše upijaju i što do tada dožive nitko im ne može izbrisati.

Svakodnevnim moljenjem i prekidanjem molitve radi stalnog tumačenja otajstava krunice, djeca se polako, a posve nesvjesno uvode u najveća kršćanska otajstva i sebi prisvajaju nebesku Majku za svoju drugu brižnu majku koja ih grli, ljubi i uvijek čeka. Preko krunice maleni se lakše uvode i u liturgijski život i zajedništvo Crkve: Gospini kipovi u crkvi su im „podsjetnik“ molitve doživljene u obiteljskom domu.

Mirela Varga

Naše molitve

MOLITVA U LJUBAVI PREMA DJEVOJCI-CURI

Gospodine, imam djevojku. Zaista mi je stalo do nje i želim da ovo što doživljavamo zaista i uspije. Podari nam oboma mudrosti i strpljivosti da zajednički razvijamo našu vezu prema nečemu puno uzvišenijem. Možda je ona, Gospodine, prava osoba, koja će sa mnom dijeliti svu sreću i tugu u budućnosti, a možda ona ipak nije ta koja je meni odabrana. Bez obzira na sve, ovoga trenutka sam sretan i želim da ta sreća i dalje potraje. Zaštiti moju djevojku od loših utjecaja, da ne čini nepromišljene stvari zbog kojih bi se sutra mogla pokajati. Daj, Gospode, da s dovoljnom pažnjom gradim njezino povjerenje u našu ljubav. Želim ti reći da je čuvaš od lažnih prijatelja koji se krivo predstavljaju, kako bi naškodili njezinoj sreći. Hvala ti što si spojio naša srca te neka između nas raste prava i uzvišena ljubav. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

MOLITVA ZA LJUBAV PREMA MLADIĆU-MOMKU

Gospodine, imam mladića. Zaista mi je stalo do njega i želim da ovo što doživljavamo, zaista i uspije. Podari nam oboma mudrosti i strpljivosti da zajednički razvijamo našu vezu prema nečemu puno uzvišenijem. Možda je on, Gospodine, prava osoba, koja će sa mnom dijeliti svu sreću i tugu u budućnosti, a možda on ipak nije taj koji je meni odabran. Bez obzira na sve, ovoga trenutka sam sretna i želim da ta sreća i dalje potraje. Zaštiti ga od loših utjecaja, da ne čini nepromišljene stvari zbog kojih bi se sutra možda pokajao. Daj, Gospode, da s dovoljnom pažnjom gradim njegovo povjerenje u našu ljubav. Želim ti reći da ga čuvaš od lažnih prijatelja koji se krivo predstavljaju, kako bi naškodili njegovoj sreći. Hvala ti što si spojio

naša srca te neka između nas raste prava i uzvišena ljubav. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

MOLITVA ZA NEUZVRAĆENU LJUBAV

Zaljubljen sam, ali moja ljubav nije uzvraćena. Velika tuga obuzima moje srce. Ne znam jesu li ovi moji osjećaji zaista nešto pravo, ili je ova zaljubljenost samo još jedna prolaznost. Pokaži mi pravi put, jer samo ti znaš moje srce. Samo ti znaš što je za mene najbolje. Ako je, Gospodine, ova ljubav nešto za što se moram boriti, ti mi pokaži pravi način i put za uspjeh. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

MOLITVA U ZALJUBLJENOSTI

Gospodine, hvala ti za osobu u koju sam se zagledao. Hvala što si je stavio na moj put. Ti poznaješ moje čežnje i želje i hvala ti za ljubav koju osjećam. Molim tvoju pomoć za nas. Daj razboritosti da se dobro upoznamo i odlučimo što je dobro za nas. Gospodine, predajem sve u tvoje ruke. Vodi nas, blagoslovi nas. Amen. Oče naš... (fratar.net)

LJEPOTA JESENI

Nismo mogli odoljeti, a ne prenijeti vam ovu simpatičnu ideju iz dva razloga: 1. Zaista zanimljiv, majušan i diskretan ures koji se može uklopiti u svaki „jesenji kutak“ koji napravite, a koji sve nas – s mirisnim čajem u ruci – može razveseliti i potaknuti na maštanje i 2. Naša djeca redovito svaki dan donose neki „komadić prirode“ na povratku iz vrtića ili škole: cvjetice, šišarke, kamenčiće, LIŠĆE! Lišće – što veće, to bolje – misle oni. Nisu jedini, je li tako? ☺ Evo ideje:

Neka list koji vam dijete POKLONI, a koji je primijetilo, podiglo i donijelo (samo zato što je bilo lijepo) za vas, ne uvene i osuši se bez da mu se nadivate – a to možete učiniti (i) ako od njega napravite – „jesenju ružicu“... (**vh**)

Piše: *Stjepan Beretić*

Napetost između nadbiskupa i subotičkih redovnika

U svojim odredbama za život u nadbiskupiji nadbiskup najopširnije određuje djelovanje župnika. Župnici su se morali u prvom redu posvetiti teškoćama koje su proizlazile iz potrebe da se narod čudoredno podigne. Ljudi su bili dugo napušteni, toliko su puta bili pritisnuti progonima. Zato nadbiskupove odredbe zahtijevaju vrlo odlučne zahvate, a gdje je to moguće, nadbiskup računa i na pomoć građanske vlasti u prvom redu tamo, gdje ne pomaže lijepa riječ ni dobra volja.

Franjevci i nadbiskupski propisi

Župnici grada Szent-Mária su bili franjevci, koji su s početka najvjernije vodili svoje vjernike na putu čudorednog usavršavanja. Međutim, ovdje opisana pravila baš i nisu uzimali u svem opsegu u obzir. To se doznalo kod Nadbiskupskog stola, što se vidi iz činjenice da je Nadbiskupski stol 1738. godine objavljena pravila morao 13. prosinca 1743. godine ponovno izdati i posebno ih poslati župi u Szent-Máriji. Da franjevci nisu baš uzimali u obzir nadbiskupove propise, dade se zaključiti i iz zapisnika kanonskih pohoda, a posebno iz stava koji je kalački nadbiskup József Battyány zauzeo protiv mjesnih franjevac. Da franjevci nisu u svemu uzimali u obzir propise nadbiskupa vidi se i iz pitanja i odgovora u zapisniku kanonskoga pohoda koji je obavio nadbiskup grof Gabriel Patačić.

Zapisnik kanonskoga pohoda sadržava u cijelosti pitanja prema gore opisanim propisima. Na ta pitanja redovnici koji vode župu u Szent-Máriji daju općenite, nekonkretne i neodređene odgovore. Tako na pitanje ima li župna crkve kakve prihode, franjevci odgovaraju niječno, ili čak ni ne odgovaraju ništa, već se pozivaju na to da sve podmiruju iz milodara. Kad se pak u zapisniku postavilo pitanje, ima li crkva škrinju u kojoj se čuvaju njezini prihodi, odgovaraju da škrinje nema zato što crkva nema ni zaklade ni novca, nego se i potrebe crkve pokrivaju iz milodara vjernika. Sa strane nadbiskupske vlasti postavljeno je pitanje i o škrabici koja se obično nosi po crkvi na nedjeljnim i

blagdanskim bogoslužjima. Na to su redovnici odgovorili kako je papinskom odredbom strogo zabranjeno nositi škrabicu za milostinju u redovničkim crkvama. Sličan su odgovor dali kada je bilo govora o skladištu crkvenog rublja i odijela. I tu se spominje župna crkva u Szent-Máriji kao crkva koja nema nikakvog liturgijskog odijela, nego je sve što ima vlasništvo samostanske crkve. Sve je to nabavljeno milodarima vjernika. Isti su takav odgovor dali redovnici i što se tiče štolarskih prihoda. Oni tvrde da vjernici milodarima doprinose za štolu, pa se štolarski prihodi ne mogu obračunavati u nekom određenom iznosu.

Kalača prijeti franjevcima

O stavu nadbiskupskog stola prema franjevcima svjedoči i spis upućen provincijalnom poglavaru franjevačke provincije sa sjednice Kalačkog Nadbiskupskog stola održane 19. rujna 1748. godine. U njemu, unatoč izražene želje redovnika da i dalje zadrže župu u Szent-Máriji, stoji prijetnja Nadbiskupskog stola da će ovamo namjestiti svjetovnog svećenika ako se redovnici ne budu pridržavali propisa koje je izdao nadbiskup. U spomenutom pismu određuje Duhovni stol: „iz zapisnika s provincijalne sjednice koja je održana u gradu Szécsen, kao i iz usmene izjave oca lektora, Duhovni stol je razumio na koji način vi želite i dalje zadržati župu grada Szent-Mária, koja se nalazi u plemenitoj Bačkoj županiji. No spomenuta izjava je u izravnoj suprotnosti s nadbiskupskim povlasticama i pravima.

1. Protuzakonito je naime da redovnici posjeduju neku župu ili njome upravljaju bez da se pridržavaju propisa.

2. Sigurno je da su prigodom kanonskoga pohoda nadbiskupa grofa Gabrijele Patačića Hermana bili obećali da će se pridržavati tom prilikom izdanih nadbiskupovih propisa.

3. Ta je odredba bez promjene već deset godina na snazi.

4. Mnogi redovnici primaju novac za služenje svete mise, a čine i više sličnih stvari, što je njihovim pravilom zabranjeno. (To zacijelo ne bi činili kad ne bi vodili župu.)

5. Kada bi se ta želja reda ispunila, dogodilo bi se puno nezakonitih stvari. Nadalje, što se tiče odredbi pape Klementa, na koje se vi pozivate, treba pretpostaviti da su te odredbe istinite i nepovredive, ali one ne spominju ništa značajno o župnim pravima. Stoga neka se franjevci u Szent-Máriji u svemu prilagode odlukama donesenim kako kod prijašnjih tako i kod novijih kanonskih pohoda. Ovo želi i određuje kalački Duhovni stol. Ako se pak spomenuti franjevci ne budu pridržavali odluka kanonskih pohoda, ovaj je nadbiskupski stol odlučio župu u Szent-Máriji povjeriti svjetovnim svećenicima. Ovaj Nadbiskupski stol dakle očekuje odgovor samostana u tom smislu.

Da se redovnici i dalje nisu pridržavali propisa koje je izdao nadbiskupski stol vidi se i iz zapisnika kanonskog pohoda, koji je 11. svibnja 1756. godine obavio kalački nadbiskup grof Ferenc Klobusiczki. Rezultat tog pohoda je bio da je franjevcima koji su obavljali dušobrižničku službu opetovno naglašeno da se, što se tiče upravljanja crkvenom blagajnom, odredbe Gabrijele Patačića, kao i one koje su određene na kasnijim kanonskim pohodima, moraju uvažavati, pogotovu ako nisu u suprotnosti s redovničkim zavjetom siromaštva. Ako se pak redovnici ne budu pridržavali tih odredbi, nadbiskup će se na drugi način zauzeti za župu, tim prije što njezino carsko i kraljevsko veličanstvo kraljica želi da se župe uzmu iz ruku redovnika.

A kako se redovnici nisu pridržavali odredaba Nadbiskupskog stola, kalački nadbiskup grof József Battyány je zauzeo stav protiv njih.

Kad je taj nadbiskup došao na čelo nadbiskupije, počeo je putovati po svojoj nadbiskupiji pregledavajući župe. Zato je 11. lipnja 1763. godine došao i u Szent-Máriju, gdje je pet dana obavljao kanonski pohod. Tom se prilikom susreo s nepravilnostima koje nisu bile u skladu s prije objavljenim propisima. Zato je gvardijanu u Szent-Máriji kao upravitelju župe strogo naložio da do 1. studenog 1763. godine primijeni odredbe prijašnjih kanonskih pohoda i da ih se počne pridržavati od 1. siječnja naredne godine.

Plaši li nas „multi-kulti“?

Piše: Dragan Muharem

Izbjegavam euforičnu primjenu spomenutog slogana iz naslova jer, barem u žargonu, implicira neko fluktuatno razumijevanje određene stvarnosti, bilo da se radi o religiji, kulturi, identitetu, jeziku... Tim više, uzimajući u obzir teret malih zajednica koje se s većom srčanošću moraju držati temelja svojih odrednica, mnogovrsnost može, s jedne strane, predstavljati bogatstvo i hrabri iskorak u drugo i drugačije, bez potrebe za napuštanjem vlastitosti. S druge strane može predstavljati opasnost kada taj iskorak biva učinjen iz labave ili nikakve ukorijenjenosti u svoje i vlastito. Problematika nam je više nego poznata i ovih dana aktualna. Multikulturalnost predstavlja bogatstvo samo onda kada kao uvjet ne postavlja apstrahiranje i unijaćenje posebnosti, već štoviše, pretpostavlja ih i njeguje. Istinski susret s drugim i različitim ne teži dokidanju razlika ili nametanju svojih posebnosti. To bi značilo utrnuće drugoga samo zato što je drugi i drugačiji te pretenziju isključivosti u apsolutiziranju vlastite stvarnosti. Uostalom, ako bismo razmišljanje proširili s teološkog aspekta, različitost i mnogovrsnost izviru najprije iz Božjega bića koje nije monolit, već najsretnije čvorište odnosa božanskih osoba. Bog, da bi ustinu bio Bog, utemeljuje svoj bitak pod pretpostavkom različitosti Oca, Sina i Duha Svetoga. Zato i stvara svijet, stvaranje, jer se ne plaši nečega drugačijega od sebe. Možda je hrabar izričaj, ali ako Bog ne bi bio Trojstvo, ne bi bilo stvaranja. U konačnici, ne bi ni bilo Boga, jer može „opstojati“ samo na način odnosa. U šali volim spomenuti poznatu dalmatinsku pjesmu, za koju velim da je najteološkija među svjetovnim pjesama: *da nije ljubavi, ne bi svita bilo, ni mene ni tebe...* Doista, ako je Bog ljubav, kako kaže sv. Ivan, onda mogu istinski ljubiti samo nešto što nisam ja, nešto što je različito i suprotno od mene.

Iz filozofskog miljea došlo je pripisivanje osobine da je samo Bog apsolutan, a sve ostalo, jer je stvoreno, relativno je. Iz perspektive ovoga promišljanja, ne bih se mogao složiti s ovom tvrdnjom, barem kao teolog. Filozofija

je umovanjem došla do spoznaje nužnosti jednog prapočela koje sve ostalo uzrokuje, međutim, više od toga ne može reći niti to uzima predmetom svoga istraživanja. Kakav je Bog u sebi ne može reći nitko do li sam Bog o sebi u objavi čovjeku. A ono što je rekao o sebi iznenađuje stvorenje. Bog nije apsolutist, diktator koji s visine vlada, već „relativist“ – tj. ulazi u relaciju (odnos), najprije u sebi, a onda izlazeći iz sebe prema stvorenju. Smjelo je reći da Bog nije apsolutno već relativno biće, ali razumijevajući ove termine u njihovom izvornom značenju, onda biva jasnim misaona postavka. Bog je *relativan* – odnosan, ulazi u odnos, stvara odnose. Utjelovljenje Isusa Krista najveća je manifestacija Božje relativnosti, jer se *On nije kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, već sam sebe oplijeni, uzevši lik sluge...*, kako kaže poslanica Filipljanima. Usudivši se postati jednim od svojih stvorenja, što je nečuvena novost, čak i među drugim religijama, Bog se izložio svim rizicima toga pothvata, okusivši u konačnici odbačenost i smrt. Ako itko, Bog je platio cijenu susreta s drugačijošću. Tim više je to neshvatljivo ali ohrabrujuće, jer je mogao pretpostaviti ishod, ali ipak se izložio. Nakon ovog događaja nema više takve odalečenosti između Boga i stvaranja, te stvaranja među sobom, koja više ne bi mogla biti zaliječena.

Multikulturalnost, mnogoobličje ovoga svijeta u svojim sastavnicama i pojavnostima, kao ishod ovog promišljanja, ne samo da je prisutno, već štoviše očekivano i obogaćujuće. Strah od drugoga i drugačije nastupa samo onda kada se ne znam „relativizirati“, „oplijeniti“, otvoriti. Apsolutist je zatvoren u sama sebe te ga plaši i ugrožava sve što nije on. U drugomu vidi tek opasnost po sebe.

Na ovo promišljanje potaknula me je nedavno održana međureligijska tribina u Subotici, gdje su nastupili predstavnici tri monoteističke religije: židovi, kršćani (pravoslavni i katolici) i muslimani. Subotica je susretno mesto samo različitih nacionalnosti i kultura, već i religijskoga izričaja. U gradu postoji sinagoga, kršćanske crkve te dža-

mija. Većina građana Subotice su religiozni ljudi, bez obzira gdje se svrstavali. Zar to nije bogatstvo koje oplemenjuje? I spomenuta tribina, koja će se održavati svakoga mjeseca, svjedoči upravo to – možemo zajedno sjesti za stol i ravnopravno voditi dijalog, poštujući razlike a radeći na općem dobru. Iznenađuje samo što su takvi događaji slabo posjećeni. U čemu je razlog? Plašimo li se dijaloga? Ugrožava li nas drugačijost? Otac Dragan iz Pravoslavne crkve uklonio je bojazan da ove tribine nastoje stvoriti jednu religiju, „smučkanu“ od svake po malo. Nije cilj opet ni ljubomorno svojatati istinu, smatrajući da samo jedna strana ima pravo na nju. Razlike su prisutne, ali toliko zajedničkih tekovina postoji oko kojih bi se svi ljudi mogli složiti, bez obzira na vlastitosti, a da one opet ne bi bile ugrožene ili izdane. Kada bi svatko živio u potpunosti ono što vjeruje i što ga uči vlastita religijska zajednica, više bismo se približili nego udaljili. Strah i netrpeljivost proizlaze iz neznanja i predrasuda, iz stava isključivosti koja odriče pravo drugomu da bude drukčiji. Zato susrete ovakvoga tipa ne smatram opasnošću po moju vjeru, dapače, može mi pomoći još više je produbiti i razumjeti.

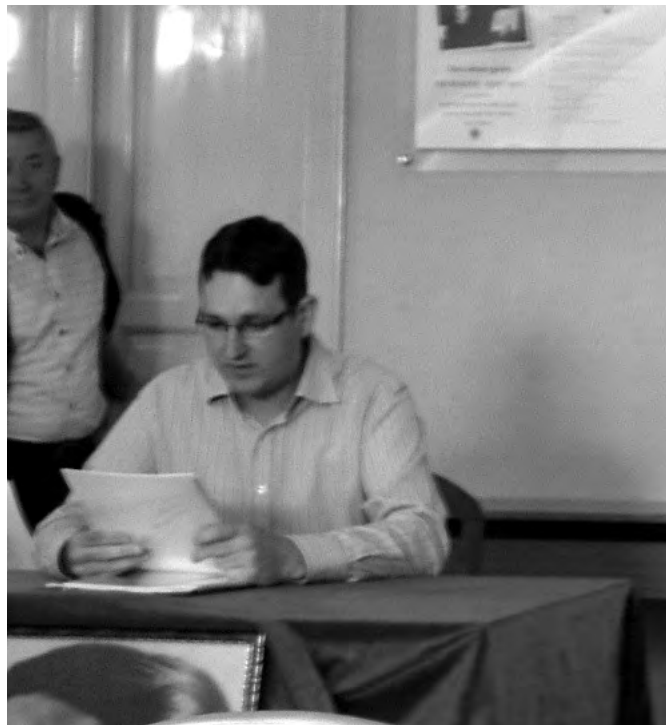
Različitost i mnogovrsnost izviru najprije iz Božjega bića koje nije monolit, već najsretnije čvorište odnosa božanskih osoba. Bog, da bi uistinu bio Bog, utemeljuje svoj bitak pod pretpostavkom različitosti Oca, Sina i Duha Svetoga. Zato i stvara svijet, stvaranje, jer se ne plaši nečega drugačijega od sebe.

Bog nije apsolutist, diktator koji s visine vlada, već „relativist“ – tj. ulazi u relaciju (odnos), najprije u sebi, a onda izlazeći iz sebe prema stvorenju. Smjelo je reći da Bog nije apsolutno već relativno biće. Strah od drugoga i drugačije nastupa samo onda kada se ne znam „relativizirati“, „oplijeniti“, otvoriti. Apsolutist je zatvoren u sama sebe te ga plaši i ugrožava sve što nije on. U drugomu vidi tek opasnost po sebe.

Dani crkvene glazbe u Zagrebu

I ove su godine, 4. i 5. rujna, u prostorijama Instituta za crkvenu glazbu KBF-a u Zagrebu održani Dani crkvene glazbe, koji su bili posvećeni 100. obljetnici rođenja i 50. obljetnici smrti velikoga hrvatskoga svećenika, skladatelja, muzikologa, dirigenta i pedagoga **Albe Vidakovića**.

Nakon molitve, pozdravnim su se i prigodnim slovom crkvenim glazbenicima obratili biskup **dr. Ivan Šaško** i dekan KBF-a **dr. Tonči Matulić**, te predstojnica Instituta **Mirta Kudrna**. U okviru programa priređena je i prigodna izložba o Albi Vidakoviću s mnogim dokumentima iz njegovoga vremena, te fotografijama. Prvo je predavanje održala **dr. sc. s. Katarina Koprek**, s temom Gregorijanska paleografija u istraživanjima Albe Vidakovića. Osobiti doprinos ovogodišnjim Danima crkvene glazbe dali su predavači iz Subotice, orguljaš i ravnatelj subotičkog katedralnog zbora „Albe Vidaković“, **Miroslav Stantić** i **msgr. Stjepan Beretić**, katedralni župnik sv. Terezije Avilske u Subotici. Predavači su istaknuli iznimno važan i mnogima nepoznat povijesni okvir vojvođanskog prostora i mnogih dičnih sinova panonske ravnice u hrvatskome narodu, među kojima se ističe trolist vojvođanskih divova Panonije, glazbenici **Stanislav Preprek** iz Srijema (Šid, 16. travnja 1900. – Petrovaradin, 13. veljače 1982.), **vlač. Lordan Kilbertus** iz Banata (Senčevo, danas Dužine u Vojvodini, 25. rujna 1928. – Beograd, 28. rujna 2005.) i naravno, **Albe Vidaković** iz Bačke (Subotica, 2. listopada 1914. – Zagreb, 18. travnja 1964.). Miroslav Stantić uistinu čini hvalevrijedan pothvat sakupljajući i prepisujući rukopise ovih glazbenika, nastojeći ih približiti i učiniti dostupnima svim glazbenicima. **Prof. Miroslav Martinjak** istaknuo je u svom predavanju vizionarsku ulogu u crkvenoj glazbi Crkve u Hrvata, s obzirom na to da je Albe Vidaković utemeljio Institut prije nego što je II. vatikanski Sabor i dao preporuku o osnivanju glazbenih učilišta za crkvenu glazbu. Stjepan Beretić iznimno je nadahnuto i dirljivo iznio pojedinosti iz Vidakovićeva života, smjestivši ga u vrijeme i okolnosti u kojima je živio i djelovao, te iznio i svoja sjećanja na toga velikoga skladatelja, svećenika i čovjeka. Albe Vidaković sve je svoje znanje i potencijal kao zreli umjetnik i čovjek stavio u službu hrvatskoga naroda, odbivši brojne ponude u velikim europskim glazbenim središtima, te je uistinu bio veliki dar ravnice čovjeku, kulturi i Hrvatskoj. Nećakinja Albe Vidakovića **prof. Jasna Ivančić** također je u vrlo dirljivom izlaganju opisala osobne i obiteljske dojmove i pojedinosti iz Vidakovićeva života, te posvjedočila o iznimnoj kulturi hrvatskoga naroda u Albino vrijeme. O svojim su sjećanjima na Albu Vidakovića prozborili **dr. fra Izak Špralja**, **s. Imakulata Malinka** opisala je svoje susrete s Vidakovićem. Poslijepodnevna tijekom Dana crkvene glazbe 2014., su bila rezervirana za radionice.

Večernje euharistijsko slavlje u crkvi sv. Franje predslavio je dekan KBF-a dr. Tonči Matulić, mo. Miroslav Martinjak, **prof. Niko Luburić**, gvardijan samostana **Zdravko Lazić**, brojni svećenici i prijatelji ICG-a. Studenti Instituta uzveličali su pjevanjem euharistijsko slavlje, na orguljama je svirao **Kristijan Palčec**, a dirigirao **don Ivan Urlič**. Nakon Mise studenti Ivan Urlič, Kristijan Palčec i **Petra Hrvačić** izveli su po jednu skladbu Albe Vidakovića. Dani crkvene glazbe završili su redovitom Godišnjom skupštinom Hrvatskog društva crkvenih glazbenika.

Eva Kirchmayer Bilić

In memoriam

Mirjana Gabrić
rođ. Skenderović
(1989.-2014.)

Prije točno 25 godina u vječni san otišla je naša draga supruga i mama.

Uvijek si s nama u našim mislima, čuvamo te u našim srcima i spominjemo te u molitvama.

Ožalošćena obitelj Gabrić: suprug **Martin**, sin **Nikola** i kćerka **Martina**.

Anđeli te Božji čuvali. Pokoj vječni daruj joj i svjetlost vječna neka joj svijetli. Počivala u miru Božjem. Amen.

Sveta misa za našu dragu suprugu i majku bit će u subotu, 6. XII. 2014. u crkvi sv. Roka u Subotici.

Prihvaćanje volje Božje

Prošlo je deset godina. Ne, ne čini se tako. Zašto? Odluku hoću li ga voljeti nisam donijela lako. Priča o ljubavima koje počinju iznenada i odmah znaš da je ta osoba za tebe nije bila moja stvarnost. Upoznali smo se, neko vrijeme izlazili. Bilo je tu i tamo nekih nedoumica. A onda je slijedila odluka da ću ga voljeti. Polako sam ga zavoljela. Vjenčali smo se. Bog nam je podario dvoje krasne djece. Imali smo puno prijatelja koji su rado dolazili u naš dom. Djeca su rasla uz nas i bila vrlo sretna. Volim svoju djecu. Ali njega volim više.

Zaljubio se. Rekao je da sam dobra, ali ona je baš onakva kakvu je oduvijek zamišljao. Gdje sam pogriješila? Što sad? Ako ga volim, moram ga pustiti. Otišao je. Bol je pritiskala grudi. Morala sam dalje. Kako? Povrijeđena, izgubljena. Kao da sam do tada živjela pod staklenim zvonom. Zaštićena jer sam imala nas. Obitelj. Jasno mi je bilo da voli, ali mi nije bilo jasno kako odbacuje nas. Nije mogao.

Našla sam posao. Vratio nam se na kratko da bi drugi odlazak napravio još dublju ranu na duši. Slijedilo je traženje sebe. Što sad? U kom smjeru? Djeca, uplašena, obavljala su svoje zadatke vezane za školu. Osjećali su svoju nesigurnost. Izgubila sam sidro, vjetar je mogao ugroziti moj brod. Osjećala sam se kao srna u polju s lovcima. Nedostajala mi je nježnost. Bila sam povrijeđena. Išla sam na ispovijed i tražila mir. Smisao života. Oprostite mi. Bog mi je podario još jedno dijete. Krenula dalje. Prijateljima i mojoj djeci hvala na podršci. Osude, sramota, osorni pogledi...

Pozvana sam na obiteljski skup. Rado sam se odazvala, jer su to moji prijatelji. To je bio moj prvi izlazak s malim djetetom. Tek sam se doselila. Neugodno sam se osjećala, svi su razgovarali sa svojima, mjesto sam dobila s djecom. Ne krivim nikoga. Društvena sam osoba i lako stvaram kontakte. Ali tamo su me svi poznavali.

Svećenik me je prije samo neki dan od ovog događaja susreo u parku i zamolio me da ne idem na pričest jer sablažnjavam župljane. Imam dijete i idem na pričest! Zamolio me da dođem poslije mise pričestiti se. Oprostila sam mu. Ako redovito idem na ispovijed i ne živim ni s kim, mogu ići na pričest.

Zaruke moje djece, svatovi, a sad će i krštenje, sve su to za mene i moju obitelj vrlo bitna okupljanja. U svim okupljanjima fali mi druga polovica. Zaruke, svatovi... sama za stolom... Prijateljima hvala na razumijevanju... Kad pravim ručak kćerki i zetu i zovem priju i prijatelja, nedostaje... Materice su posebna priča, nema meni najvažnijeg čestitara... Božić, obitelj na okupu... Ne prođe dan da mi ne bude praznina u duši zbog nekoga tko nije tu, a tu je.

Deset godina i još mi je teško prihvatiti volju Božju. To ne mogu nazvati drugačije jer nikada nisam mogla ovako zamisliti svoj život. Ali hvala Ti, da nije Tebe ne bi bilo ovog djeteta koje mi daje snagu i smisao života. A mojoj starijoj djeci želim puno snage, da se sžete prihvatiti volju Božju kad na put njihovih života naiđe oluja, koja im može promijeniti željeni smjer. /N.N./

In memoriam

Valentina Kujundžić

(1992.-2011.)

Teško je živjeti, suze kriti,
u srcu plakati, a nasmijan biti.

Tvoji: tata **Tomica**, mama **Sandra**,
braća **Dario** i **Mateo**
i sestra **Kristina**

Inmemoriam

Vilmos Bunford

(1949. – 2014.)

U 65. godini života, a 40. svećeništva, u Kupusini je 9. listopada preminuo vlč. Vilmos Bunford. Narušenog zdravlja odazvao se tihom pozivu svog Stvoritelja i ovozemaljski život zamijenio vječnim. Rođen je 20. studenog 1949. godine u Sajanu. Svećeničke zavjete položio je na dan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske 1975. za vrijeme biskupa Matije Zvekanovića. Potom je dvije godine bio kapelan u Somboru a zatim 1977. dobiva samostalno voditi prve župe u Budisavi, Kaću i Kovilju. Početkom 1984. dobiva titulu župnika. Župnikom Kupusine imenovan je 15. ožujka 1987. gdje će i ostati do kraja svoje službe, dugih 27 godina. Titulu apatinskog dekana dobiva 20. travnja 1995. Deset godina je obavljao ulogu duhovnog pastira i u Svilojevu (1996.-2006.). Zlatnu misu je proslavio 29. VI. 2000. sa svojim vjernicima u crkvi sv. Joakima i Ane u Kupusini.

Ukoku 11. listopada u 13 sati prethodila je sveta misa koju je predslavio subotički biskup dr. Ivan Péntes u zajedništvu s mnoštvom svećenika, a sam ukop je uslijedio odmah potom u 14,30 sati. Zemni ostaci vlč. Bunforda položeni su u svećeničku grobnicu na groblju u Kupusini gdje će dočekati slavno uskrsnuće. Posljednji put službeno je posjetio Lemeš 2011. godine uoči proštenja na Kalvariji. U ime svih župljana Male Gospe u Lemešu izražavamo najdublju sućut rodbini, župljanima Kupusine i svima koji se osjećaju ožalošćeni. Neka počiva u miru, a duša neka mu nađe žuđeni cilj. Bit će u našim najiskrenijim molitvama i sjećanju. /Željko Zelić/

SVETA MISA
na „Kerskom groblju“
kod kapele sv. Ane
1. XI. 2014.
u 15,30

a poslije mise molitva za pokojne
i paljenje svijeća na mjestu
koje nam odobri „Pogrebno“

**MEĐURELIGIJSKA
TRIBINA U SUBOTICI**

četvrtak, 20. XI. 2014.
u 19 sati

Velika vijećnica Gradske kuće
Tema: „Dolazak Mesije“

PROSLAVA SV. CECILIJE
22. 11. 2014. u 18 sati
Katedrala sv. Terezije Avilske
u Subotici
Na misi pjevaju združeni zborovi
u čast zaštitnice pjevača
i sakralne glazbe

NOVO – NOVO – NOVO

ZIDNI KALENDARI – 50 din.
– za više od 100 kom. – 20%
DŽEPNI KALENDARI – 100 din.
– za više od 100 kom. – 25%
SUBOTIČKA DANICA
(kalendar-godišnjak) – 400 din.
– za više od 30 kom. – 20 %

Narudžbe na tel. 024/554-896

SVEČANA PROSLAVA
20. GODINA ZVONIKA
petak, 14. XI. 2014. u 19 sati
Velika vijećnica Gradske kuće Subotica

Poštovani čitatelji, suradnici, dobročinitelji!
Srdačno Vas pozivamo na svečanost u povodu 20. obljetnice izlazenja *Zvonika*, našeg i vašeg katoličkog mjesečnika koji je tijekom dva desetljeća informirao, bilježio, promišljao i širio Božju riječ.

ZAHVALJUJEMO svima koji su tijekom dvadeset godina slali svoj tekstove i svima koji su redovito ili povremeno kupnjom i čitanjem podržavali izlazenje *Zvonika*.

Bog Vas sve obilno blagoslovio!

Uredništvo

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje *Zvonika* podupire Ministarstvo vera R. Srbije.
Zvonik izlazi uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Hrvatska
Čitaonica

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-205; 031/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLANDIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VEDRIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

www.suboticka-biskupija.info

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ,
Vedran Jegić, ZKVH,
Snežana Vujković Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:
1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Bračni jubilarci u Žedniku

Obljetnice bračnih parova u Maloj Bosni

Misijska nedjelja u župi sv. Roka u Subotici

Katehetska nedjelja u Somboru

Seminar za katehete u Somboru

Susret prvopričesnika u Žedniku

Večernja misa u čast sv. Marije Magdalene u župi sv. Marije Magdalene u Somboru

Zavitni dan u Menašteru

U organizaciji Mladih Subotičke Biskupije

drugi **Holy Win** u Subotici

Misionarka predstava ljubavi

Obnovino radosno i duhovno življenje
zajedništva pred velike katoličke blag dane.
Dođite da skupa razmišljamo o pobjedonosnoj
svetosti na primjeru
blažene Majke Terezije iz Kalkute.

HKC „Bunjevačko kolo“
petak 31. listopada 2014.

20 sati

